LEONIDA NEAMŢU

ÎNOTĂTORUL RĂNIT

EDITURA TINERETULUI

Coperta de DONE STAN

„Diana, vrei să-mi dai acea lumină bălaie pitită în trupul tău?”
Emil Botta

Sînt ani de zile de cînd nu mi s-a mai întîmplat nimic! E şi acesta, poate, un semn al crizei care trebuie să izbucnească. Mărinimoasă cu timpul meu, îl las să lunece şi mă bucur de perfecta simetrie a zilelor ce desenează aceeaşi scoică, aceeaşi lină spirală.

Dar, de cîtva timp, am observat că substanţele îmi joacă tot felul de feste! Se zice că înainte de sfîrşitul lumii mările vor împietri iar pietrele vor începe să curgă; observ cu un fior, cum, sub ochii mei, corpurile insolubile se dizolvă spectaculos şi pe neaşteptate, iar lichidele se cristalizează, împotriva oricăror legi fireşti.

S-ar părea că e vorba tot de un sfîrşit al lumii, însă parţial: numai pentru mine. Prin urmare restul omenirii nu trebuie să se teamă. Nu trebuie să se teamă *încă...* AXIX!!

Mi se întîmplă şi alte lucruri ciudate. Cînd aud paşi în spatele meu, îngheţ toată. Am devenit sperioasă. Minute în şir rămîn absentă, cu privirile fixate în gol, iar bărbaţii au şi observat că mă îngrijesc mai puţin decît de obicei.

Lăsîndu-şi mîna pe umărul meu, spiritualul, dar puţin pătrunzătorul domn V., a şi strecurat o întrebare demnă de francheţea ce-l caracterizează: „Ioana, nu cumva eşti însărcinată?”

„Ce vorbeşti, luminosule, la vîrsta mea?”

„Bah, la vîrsta ta! N-ai decît patruzeci de ani şi arăţi ca o adolescentă... Eu, în locul lui Fred...”

Pe Fred îl cheamă de fapt Anton, dar acest nume nu prea se potriveşte cu înfăţişarea lui distinsă de *english gentleman,* prin urmare a fost nevoie să-l rebotezăm. Legătura noastră e veche şi fericită, cel puţin în ochii lumii. Oamenii se miră că nu ne-am căsătorit pînă acum, pe Fred îl miră de asemenea încăpăţînata mea rezistenţă în faţa perspectivei unui mariaj convenabil (în general, femeile nu dispreţuiesc această veselă ceremonie), pe mine mă miră insistenţele pe care le depune periodic Fred pentru a mă convinge... În sfîrşit, toată lumea se miră şi se va mira în continuare pentru un motiv sau altul, dar asta nu schimbă nimic: nu mă voi mărita. Mă obsedează un refren pe care-l ştiu de multă vreme, pe care am impresia că l-am cîntat cîndva în faţa unei adunări de beţivani. Dar nu sînt sigură. E vorba de un om ce traversează fluviul, înotînd cu o singură mînă. Uriaşa umbră a înotătorului rănit mă acoperă cu încetul...

Fred mă conduce acasă. Cu doi sau trei ani în urmă, o complicată execuţie testamentară m-a pus în posesia jumătăţii acestei mici vile ce aparţinuse unui preot-protopop, frate vitreg al mamei. Nu e cine ştie ce comoară. Un simplu acoperiş care mă adăposteşte împotriva ploii şi a frigului. Alt adăpost nu-mi oferă, în cealaltă jumătate a clădirii locuiesc nişte bătrîni, dar nu-i văd niciodată fiindcă au în folosinţă o altă intrare. În faţa ferestrelor mele vibrează în lumină o grădină minusculă, năpădită de-a

valma de tufe de coacăze, buruieni şi flori, iar de cealaltă parte a străzii, un parc încîlcit cu bătrîni castani şi plopi se înalţă ca o insulă de umbră. M-am salvat frumos din marele naufragiu, dar mai trist lucru e că unele fiinţe din cele ce mişună primprejur mă invidiază.

Îmi trec mîna deasupra porţii pentru a lua cheia pe care o las pe cealaltă parte, agăţată într-un cui. Deschid. Fred mă urmează pe cărarea îngustă şi, după ce urcăm treptele, se apleacă şi scoate a doua cheie de sub preş. Însoţitor de ocazie şi amant convenţional, vrea să deschidă, dar îl opresc, şi, privindu-l drept în ochi, îi arunc o frază livrescă:

— Anton, fii drăguţ, astăzi insist să rămîn singură. Haide, ştiu că nu eşti atît de dezolat pe cît vrei să pari... Du-te şi fă o partidă de biliard...

Cu toate că mirarea lui trebuie să fie nemăsurată, reuşeşte să şi-o voaleze; stăpînirea de sine face parte din triunghiul educaţiei sale.

— Ce s-a întîmplat, Ioana? Sper că nu sîntem supăraţi. De ce-mi spui Anton?

— Nu e acesta numele tău?

— Aproape-l uitasem... Îmi spui Anton doar cînd...

Plicticos animal acest Fred-Anton al meu! Dar, Doamne, ce băiat fricos şi cumsecade! Şi într-un fel, deşi n-ai spune, ghinionist.

Pe noptieră am un somnifer puternic, într-o sticluţă plată. Mi se întîmplă să-l folosesc în nopţile cînd întunericul devine fosforescent şi capetele retezate se ivesc ba la un geam, ba la altul... Singură (Fred se arătase docil), simt dorinţa nemăsurată de a înghiţi întregul hap. Să dorm, să plutesc în neant măcar cîteva zile. Un cîştig de cîteva zile, un salt neaşteptat în timp mi-ar fi fără îndoială extrem de favorabil. Poate ar rezolva totul. Spaima ce mă

asaltează în valuri succesive, brusc luminată de raza lîncedă a unui far bolnav („Nu e nimic, o uşoară nevroză, simple păreri, va trece...”), toate au desigur o cauză exactă, pe care eu mă prefac a n-o şti.

Acum vreau să fiu singură, absolut singură, fără Fred, a cărui binevoitoare îngrijorare m-a urmărit în interiorul apartamentului, şi de aceea dau porunca: Anton, retrage-ţi umbra de lîngă mine, umbra şi gîndurile... Oricum, gîndurile tale nu bat prea departe: artilerie uşoară. Aşa. Eşti un om de treabă, sprijin de nădejde, excelent amic (şi ai fi un soţ perfect, dar despre asta să nu vorbim), însă e momentul să te duci în drumul tău, cum zicea bunica. La club te aşteaptă bilele albe şi negre (de pe masa de biliard) şi nebunii (de pe tabla de şah).

Nici acum nu sînt singură.

Prin colţuri şi penumbre rătăcesc cuvinte, ironii, gînduri răzleţe, ale mele şi ale altora. Mai ales ale altora. Am deschis larg uşa şi le-am poftit pe toate să iasă: să nu vă mai prind pe aici, plimbaţi-vă pe unde poftiţi, sau întoarceţi-vă pe la casele voastre!

Dacă ar şti cu ce mă ocup, Fred, cu artileria lui uşoară, şi-ar închipui că mi-am pierdut minţile. Pun pariu că nu s-ar gîndi la altceva.

O încercare de confesiune a unui tînăr nefericit, în fond o declaraţie de dragoste mascată (aş putea-o adăuga la hambarul unei recolte uimitoare), după disperate încercări de a se insinua pe lîngă mine şi de a se ascunde, a fost nevoită să mă părăsească în cele din urmă, şi în sfîrşit pot închide uşa cu cheia.

Acum stau singură şi mă simt mai bine. În spatele meu în oglindă, tresar vagi pîlpîiri, într-un abur argintiu. Mărite înotător, cum de am rămas atît de tînără, în ciuda anilor?

O forţă teribilă mă împinge spre fereastră şi, de acolo

încerc să scrutez prin umbra parcului, spre aleile încurcate şi băncile strîmbe unde omul acela îşi face de cîtva timp veacul, schimbîndu-şi doar din cînd în cînd punctul de observaţie. Nu-l zăresc, poate a plecat, poate n-am să-l mai văd niciodată, poate că numai imaginaţia mea prea fecundă a creat strania capcană în care mă zbat. Prin umbră am umblat singură şi am aşezat trape ascunse, şi acum nu mai cunosc drumul înapoi. Iar prin aceste coclauri nu întîlneşti ghizi...

Dar antenele cele mai sensibile mă avertizează că el nu poate fi prea departe, că n-a plecat, că un anumit destin ostil a hotărît să-l scoată mereu în calea mea, pînă în clipa cînd... AXIX!!

E un ins cărunt, uscat, cu mers anormal, dar nu pot să explic din ce cauză e anormal: cînd încerci să-l analizezi, pare firesc, şi totuşi... O largă, uriaşă cicatrice, dar nu ştiu dacă e cicatrice, sau o malformaţie din naştere, sau poate o simplă deghizare, porneşte chiar de sub ochiul drept şi traversează faţa în diagonală, trecînd peste nas, pînă sub urechea stîngă. Din punctul meu de vedere nu e ceva hidos, pare mai mult o fîşie de piele străină, de nuanţă puţin diferită, aplicată cu dexteritate pe faţă. Gîndul lui nu l-am putut pofti afară împreună cu toate celelalte. Gîndul lui mă persecută în continuare, simt, şi zadarnic aş încerca să mă debarasez de această povară.

O accept, încerc să mă obişnuiesc cu ea, încerc să-i descifrez sensul.

„Îţi iese mereu în cale un om cu cicatrice, bah!", ar rîde veşnic glumeţul domn V. „Cum de ne poţi servi asemenea poveşti neacidulate, acum cînd omul cucereşte cosmosul?", ar exclama acelaşi vesel, dar puţin inteligent domn. Ce gogoşi: eu simt că aceste fleacuri, precum zborul în cosmos, nu schimbă nimic, sau aproape nimic din condiţia,

noastră de oameni! E numai o activitate în plus. Şi mai simt că insul cărunt, cu mers ciudat şi cicatrice în diagonală, vine *de departe.* Poate de aceea picioarele lui calcă pămîntul în felul acesta neobişnuit, din cauza distanţei lungi pe care a parcurs-o, din cauza imensei oboseli acumulate, de-a lungul unui drum infernal, de muşchii gleznelor şi ai genunchilor, de oasele tălpilor chinuite şi de femurii săi.

Şi tremur la ghidul efortului inuman la care a fost supus tragicul meu urmăritor, şi mă simt formidabil de obosită, de parcă aş fi înfăptuit singură toate muncile derizoriei şi trecătoarei noastre civilizaţii!

Mă aşez la pian şi trimit cîteva acorduri alarmate, închipuindu-mi că omul acela se află undeva printre umbrele parcului şi mă aude. Asta însă nu ajută la nimic: chiar dacă aude, nu înţelege. Aceste sunete, ce nu reprezintă altceva decît glasul terorii ce mă cuprinde cu încetul, fac un scurt ocol şi se întorc, prăbuşindu-se peste mine. Tristă vînătoare cu bumerangul, împotriva unei ţinte necunoscute. Rămîn în faţa pianului, degetele mele schiţează întrebări pe clape. Înserarea trimite foşnet confuz de ape mari, gata să se dezlănţuie; dincolo de perdea, măştile îşi desăvîrşesc hidoşenia, pregătindu-se să-mi iasă în întîmpinare.

Cred că fiecare om are o perdea în spatele căreia ascunde tot felul de măşti. Încearcă să le ascundă, fiindcă tot apar ele din cînd în cînd. Nici o cortină nu poate fi trasă definitiv, nu-i aşa, domnii mei? AXIX!!

Dar eu mă prefac că nu-l observ şi mă prefac în continuare că nu-l recunosc. A juca teatru face parte din educaţia noastră elementară. Simt însă că aceasta e şi

dorinţa lui, să rămînă în umbră, ca să mă poată cerceta amănunţit, să-mi studieze în linişte existenţa, mocnind în adîncul catalepticei sale fiinţe o hotărîre pe care încă n-a cizelat-o suficient. Drumurile lui sînt, în principiu, de o concentrică precauţie, contrazisă pe neaşteptate: uneori dă dovadă de o uimitoare stîngăcie! În asemenea cazuri acţiunile sale nu pot fi justificate în nici un fel: îmi răsare în faţă, privindu-mă drept în ochi. Sfruntat, prea încrezător în lipsa de memorie a femeii! Ieşirile de sfidare sînt din ce în ce mai dese. Acest bărbat slab şi cărunt, atît de îmbătrînit, n-ar trebui să mă deranjeze, nici n-ar fi fost cazul să-l observ, însă *eu ştiu că vine de departe* şi înţepătura acestui gînd trimite în sîngele meu o infuzie de spaimă paralizantă. Iar cînd motivele fricii sînt neclare, e greu să iei hotărîri. Oricum e greu să iei hotărîri...

După oarecare insistenţe, accept să ies la un local însoţită de Fred, împreună cu încă o pereche: el profesor, ea chimistă, colegă de laborator, ambii ceva mai tineri, lipsiţi de orice fel de complexe, cu viitorul aparent limpede. În fine, nişte oameni drăguţi. Înfiorătoare caracterizare: oameni drăguţi, dar aşa se exprimă lumea, cu intuiţia ei simplistă. Cele mai perverse canalii şi ticăloşii, cei mai abjecţi intră şi ei în această categorie. Toţi oamenii sînt drăguţi.

În seara caldă, pe marginea trotuarului, bărbaţii, adică profesorul şi cu Fred, au o scurtă dispută cu privire la alegerea localului. Fiecare vine cu argumentele sale. Am revelaţia surprinzătoare că discuţia lor e decisivă pentru mine şi aştept înţepenită, privindu-mi vîrfurile pantofilor. Sentinţa întîrzie, aşa mi se întîmplă întotdeauna cînd mă las cucerită de nerăbdare. Soţia profesorului îmi vorbeşte despre ceva. Decid că dacă mergem la „Subterana Romanilor” presimţirile mele cele mai sumbre se

adeveresc, iar dacă nu, va trebui să... Voi începe, poate, bătălia pentru certitudini.

Bărbaţii cad de acord: da, mergem la „Subterana Romanilor”. Sîngele îngheaţă în vinele mele, privesc cu grijă împrejur, în timp ce Fred, perfect mulţumit că şi-a impus punctul de vedere, mă ia de braţ.

Neliniştea mea are o explicaţie precisă: „Subterana Romanilor” e fostul restaurant Bonel, dar despre asta vom mai vorbi...

De vreo două zile neîndemînaticul meu urmăritor a dispărut. Sau a devenit dintr-o dată îndemînatec şi se află pe aproape, dar eu nu-l mai observ? Teroarea prezenţei sale nevăzute îmi macină încetul cu încetul rezistenţa. În paharul meu sclipeşte vin gălbui, ridic paharul, ridic şi ochii şi-l văd de cealaltă parte a sălii. Ce uşurare... parcă e mai bine aşa... ştiu că e acolo, lucrurile au revenit la normal... Deşi aproape toate mesele s-au ocupat, simt că aici ne aflăm numai noi doi. Situaţia e desăvîrşită, ca un cerc. Destinul – geometru – marchează ultimul segment.

Fred conversează cu profesorul. Culmea e că ascult cu atenţie tot ce-şi spun.

— Ştiţi că de cîtva timp Ioana îmi spune Anton?

— Ştiţi că de cîtva timp toate analizele îmi ies pe dos? reiau imediat. O necesitate acută îmi porunceşte să deschid gura, să vorbesc. Nici un ton fals. Două perechi onorabile, amice, la restaurant, distrîndu-se de minune, înconjurate de alţi oameni, la fel de onorabili şi de bine dispuşi. Fred al meu e un tip masiv. Dacă i-aş cere-o, ar înlocui bucuros o coloană, într-un templu. E plăcut, nu-i aşa, să fii alături de un bărbat de care să te poţi sprijini.

Gînduri idioate – pentru a cîştiga timp.

Omul cu cicatrice cheamă chelnerul, cere de băut şi bea. O face cu gesturi nesigure, cred că îi tremură mîna. În

sala plină de străluciri frivole, nimeni nu ştie de existenţa lui – în afară de mine. Singurătatea sa e amplificată de faptul că eu o constat şi o consemn. Chiar şi chelnerul îl serveşte cam peste umăr. Sîcîitor client: un om bătrîn, prost îmbrăcat şi probabil fără multe parale, căruia mai bine i s-ar potrivi cîrciumile de cartier.

Cicatricile conferă cîteodată o anumită urîţenie sau asprime care şochează şi te ţine la distanţă. Privirea unui ins cu cicatrici pe obraz e parcă mai severă.

Cicatricea omului meu nu se traduce printr-un adaos de gravitate, nu impune respect. Parcă ar fi un machiaj, făcut la repezeală, deşi eu ştiu că nu e. Nu inspiră nici măcar milă, fiindcă nu e respingătoare, ci mai mult banală, deşi enormă. E pur şi simplu nepotrivită, pe faţa lui îngustă.

Îţi vine să-l iei de o parte şi să-i zici: omule, cum ai încurcat lucrurile, cicatricea asta cu care parcă te-ai făli, aparţine altcuiva, unui individ mai deosebit, trecut prin multe, nu dumitale, care nu eşti decît un şobolan... Cicatricea aparţine supravieţuitorului unui mare dezastru, căruia flăcările, apropiindu-se tactic, cu încetul, ca pe rugurile vrăjitoarelor, i-au lins obrajii, iar stîncile prăvălindu-se i-au stîlcit picioarele şi mutilat definitiv trupul, pe cîtă vreme dumneata ţi-ai îngropat anii într-un capăt de provincie mohorîtă, unde evenimentele sînt rare iar femeile frumoase mor tinere, nemăritate, din cauză că bărbaţii cresc meschini şi fricoşi.

Într-un cuvînt, dumneata nu eşti dumneata, ci altul. E aici o nefirească încurcătură, un scaun gol şi-n acelaşi timp o persoană în plus, un pahar plin, de prisos, dar şi un invitat care va muri de sete...

Zilele mele sînt lungi, timpul trece greu, e apăsător şi material, ca în romanele clasice, cu descrieri amănunţite şi cu lungi sondaje în gîndurile personajelor... Dar ce e viaţa

mea, dacă nu un roman nescris, de tradiţie veche, în care autorul nu s-a ruşinat să aglomereze fapte, crime, iubiri nefericite, urmăriri, şi să pună uneori şi puncte, puncte?...

Nici o cortină nu cade definitiv, nu... va trebui să fiu abilă şi îndrăzneaţă; dacă stau să mă gîndesc bine, curiozitatea mea e rece, lucidă... sau încerc numai să-i dau această aparenţă? Va trebui să învinge anchilozarea ce mă cuprinde, va trebui să aflu. Sînt urmaşa Evei pe acest pămînt şi dacă păcatul s-a născut în pîntecul meu datorită curiozităţii (iată o scuză!), consecvenţa în a perpetua întru păcat a devenit prima lege a firii. Gîndurile mele sînt eretice, dar nu degeaba sînt urmaşa vrăjitoarelor arse pe zidurile cetăţii, sus, ca să vadă şi prostimea...

Un lung şir de manevre şi iată-mă devenind la rîndu-mi urmăritoare... Doamne! Pesemne am ratat vesela carieră de agentă secretă de anvergură! Majoritatea femeilor tîmpite şi frumoase gîndesc la fel. Mitul ireductibilei Matta Hari a făcut ravagii... Spioană internaţională, aventurieră de clasă mare, în slujba cîtorva împărăţii rivale, dar deasupra lor, dănţuind peste capetele încoronate, dîndu-le tuturor cu tifla, făcîndu-se nevăzută în momentul oportun, ivindu-se acolo unde nu se aşteaptă nimeni, punînd la cale intrigi despre care pîrliţii de cronicari vor scrie peste o mie de ani: „O enigmă a istoriei...”

Aceste gînduri mă coboară la nivelul fîţelor de salon, în timp ce în mine dormitează, cu adevărat, un suflet de pasăre răpitoare. În mine s-a întrupat duhul strămoaşei mele, vrăjitoarea, al cărui scrum, plutind pe zare, întunecă uneori amurgurile de vară. În mine bate inima amiralilor-piraţi, vînători de arhipelaguri necunoscute.

Oarbele puteri subterane care ne conduc existenţa au făcut o adevărată economie de mijloace pentru a mă pune iarăşi în faţa lui Neculai. N-au trebuit să inventeze ceva

nou, să scufunde continente, să ridice vulcani sau să împietrească cetăţi... Au folosit întîmplarea. Întîmplarea?

Vechiul oraş S., în care, oricîte ocoluri aş fi făcut, am revenit totdeauna, aşa cum revine vinovatul la locul crimei conform unui vechi şi definitiv principiu detectiv, mă poartă de-a lungul contorsionatelor ulicioare ale cartierelor ce se scufundă unde, mai ieri-alaltăieri, alchimişti înţelepţi distilau sub vinete bolţi ogivale elixirul eternei tinereţi... şi poate că l-au descoperit... poate că l-au descoperit... AXIX!!

Dar, fac iarăşi un ocol şi mă opresc tocmai aici.

— Aş vrea o statuetă care să reprezinte un om rănit, înotînd... Înţelegeţi, un om ce traversează fluviul uriaş, înotînd cu o singură mînă... E ceea ce caut de mult...

Vînzătoarea şefă îmi acordă o lungă privire dezaprobatoare, de parcă aş fi lezat, fără urmă de menajament, concepţia ei despre mesajul artei. Mărite Înotător!...

— N-avem aşa ceva, nici vorbă. Colaboratorii şi artiştii noştri îşi aleg numai subiecte optimiste, la indicaţia noastră: sondori extrăgînd petrol, tinichigii... Luaţi acest bronz: reprezintă un muncitor agricol fruntaş, decorat. Îl puteţi aşeza în sufragerie, pe masă, în centru, să se vadă.

Inutil să-i explic că un om rănit ce înoată nu e neapărat întruchiparea pesimismului, fiindcă... s-ar putea să şi ajungă la mal. Cazuri rare, dar se întîmplă...

Fac un ocol şi ies iarăşi pe bulevard.

Trecătorii circulă haotic; perechi de îndrăgostiţi înaintează ca orbi prin mulţime, năpădesc toate spaţiile, parcurile. În cele din urmă, tot nu rămîn orbi, li se deschid şi lor ochii... Viaţa curge densă, plină de sine, pînă la revărsare. Nici o fisură. O continuitate genială, de la

muribund la nou-născut. O fisură cît de mică, sau un intermediar, creează monştri. Intermediari au existat cîteodată, ce-i drept... Aşa s-ar explica poate şi... dar să lăsăm! Pe sub vitrine, tineri cu frizuri lipicioase urmăresc picioarele femeilor, schimbînd priviri semnificative. Aceştia par mai puţin romantici, ei n-au fost niciodată orbi.

Din nou un mic magazin de artizanat.

— Aş dori, dacă aveţi, o statuetă care să reprezinte un om rănit, un luptător antic, de pildă, tîrîndu-se, încercînd să scape... Sau măcar un animal rănit, fie şi un lup urmărit, încercînd să-şi regăsească bîrlogul... Dar, aş prefera, mai cu seamă, un înotător... N-aţi avut niciodată aşa ceva? Ah, şi dumneavoastră preferaţi subiecte optimiste...

Străzile înguste, cu tainica lor răsuflare. Merg parcă puţin aplecată. Mă apasă din ce în ce mai vizibilul Univers. La răscruce, pe sub felinarul galben, trece o femeie înaltă şi subţire, plutind, sau poate că înotînd, prin lumina rarefiată, în rochie strălucitoare, solzoasă. Parcă ar purta zale argintii. E singură şi ciudată ca un unicat, şi nici nu sînt convinsă că n-ar fi o arătare. O arătare ce se duce să petreacă.

Merg mai departe, drumul meu are o finalitate precisă, în ciuda faptului că las impresia că m-aş plimba; ştiu că după încă o sută cincizeci de paşi voi coti brusc la stînga şi voi intra pe a doua poartă. S-ar putea crede că mă aşteaptă o întrevedere amoroasă ilicită. La colţ, o eventuală întîlnire neprevăzută mi-ar diminua şansele. Trec însă colţul cu bine. Poarta rotundă mă trimite într-un gang întunecos din care ies, ca într-un larg, în curtea adîncă. Pe dreapta e un zid acoperit cu iederă mărinimoasă, pînă sus; două umbre se detaşează pe fondul galben al peretelui, una face gestul de a mă întîmpina, mă întreabă ce caut, dar merg mai departe şi sun la uşa pe

care o ştiu.

Este momentul cel mai important, dar am noroc şi surpriza nu se produce.

Bătrîna care deschide se bucură, de parcă venirea mea poate să-i schimbe în bine cursul vieţii. Femei elegante nu trec deseori pragul casei ei. Sînt tentată s-o întreb: Mai vindeţi statueta de abanos ce reprezintă un înotător rănit, care face eforturi să se menţină la suprafaţă cu o singură mînă? cînd mi-o ia înainte:

— Îl căutaţi pe domnul Neculai, intraţi, intraţi... Să ştiţi, nu e acasă...

— Nu caut pe nimeni, dar am venit pentru cameră, răspund. Ştiu că închiriaţi o cameră, aş vrea s-o văd şi să cunosc condiţiile...

Înfăţişarea ei de broască binevoitoare exprimă din plin regretul. I-ar fi convenit să mă aibă de chiriaşă. Clatină din cap cu părere de rău, camera e ocupată, zice, de acest domn Neculai, un om în vîrstă, care însă e flotant... Mă întreb ce sens o fi dat cuvintelor: flotant pe lumea asta, sau flotant în oraşul S., dar broscuţa e nepregătită pentru subtilităţi şi mă invită stăruitor să revin peste cîteva săptămîni cînd domnul Neculai, isprăvind ce are de isprăvit, va pleca acasă. Casa lui e în alt loc, undeva departe. Nimic mai simplu. Pretind să mi se arate totuşi camera în chestiune şi sînt introdusă în scunda vizuină căreia generaţiile de locatari i-au imprimat o personalitate anume. Fiecare odaie cu sufletul ei...

Gazda mă invită să iau loc pînă ce va pregăti cu mare zor cafeaua. N-o refuz, fiindcă astfel mi se creează posibilitatea de a rămîne singură măcar cîteva minute. Să ascult ce-mi vor şopti zidurile. Poate voi putea spiona ceva din gîndurile chiriaşului *flotant.* În această lume domneşte o pace sumbră, fără limite, pacea tuturor morţilor ce au

trăit aici de pe la vreo mie şapte sute încoace, fiecare sperînd în ceva.

Oare lenta pîlpîire ce picură monoton în suflet dorinţa de linişte, de nemişcare, coborînd din scurgerea infinită a timpului, nu a reuşit să-l contamineze pe flotantul chiriaş, domnul Neculai, a cărui mosafiră nepoftită sînt de cîteva minute? Puţinele obiecte ale acestuia, lucruri de om călător şi sărac, nu sînt dispuse să facă vreo confesiune. Atît de adîncite în propria lor inexistenţă! Sau e momentul lor de meditaţie?

...Şi nu văd nicăieri o statuetă, un bronz sau un abanos, o ceramică ieftină măcar, care să reprezinte un înotător rănit, sau cel puţin o fiară agonizînd în încercarea de a se salva! Dar nici nu mă aşteptam să găsesc aşa ceva: din altă cauză mă aflu eu aici.

Broscuţa serveşte cafeaua pe o veche tavă de argint. Fecioare despuiate, cu feţe primitive, încing un danţ al viitorului desfrîu. Încrustaţii aproape şterse... Sînt foarte atentă la o eventuală bătaie în uşă. Am un post de veghe, acolo, desprins de mine. Nu ştiu ce ar zice dragul meu Neculai văzîndu-mă instalată pe scaunul său. Nu mă tem, totuşi, de această întîlnire, aproape că o prefer, multe lucruri s-ar limpezi dintr-o dată, spre binele tuturor. Şi cu toate acestea, urăsc explicaţiile. Explicaţiile-măşti, explicaţiile-punţi, explicaţiile care transferă tensiunea, o amînă, şi nu rezolvă nimic. Întîlnirea însă nu are loc, fiindcă toate calculele mele se dovedesc infailibile: Neculai, în acest moment, se află în altă parte, şi nu va şti niciodată cine i-a călcat pragul.

Cînd plec, noaptea a devenit brusc ameninţătoare. Pentru mine e ca un avertisment. Urmează să aflu ce vor decide în final necruţătorii mei juzi. Conversaţia noastră, acest lung dialog care se desfăşoară de atîta timp, a ajuns

la un punct culminant. Multă vreme am crezut (am sperat!) că procesul va dura, cu intermitenţe, amînări, tergiversări, recursuri, întreaga viaţă, lung proces şi chinuitor, dar alternînd cu unele momente de relaxare, cînd îmi puteam oferi iluzia că juzii s-au plictisit, şi nu vor mai reveni. Apariţia dragului meu Neculai precipită totul într-un moment de speranţă (aşa se explică faptul că am fost luată prin surprindere) şi apropie clipa sentinţei. Am beneficiat totuşi de o amînare nesfîrşit de lungă, o adevărată viaţă de om, şi aş fi ingrată dacă nu mi-aş mărturisi recunoştinţa faţă de necruţătorii (în cele din urmă!) mei juzi.

Dacă Fred ar fi cu mine, cred că l-aş ruga să mă invite la un pahar. Simt o poftă monstruoasă de alcool. Să beau şi să rîd. Cred că marile cataclisme n-au diminuat cu nimic, niciodată, pofta de a petrece a semenilor noştri, ba chiar dimpotrivă. Marile cataclisme a căror venire e guvernată de o anumită regularitate, periodică declanşare a unor latenţe imprevizibile, dar veşnic vecine cu destinul nostru... Dar iată una din ereziile mele: cînd acest luminos glob terestru va exploda dracului, pe ultima ţandără de scoarţă pămîntească se vor afla desigur nişte beţivi care vor întîmpina cu paharul plin îngheţul definitiv şi bezna eternă... şi, cine ştie, poate asta îi va salva: vor debarca în stare de ebrietate într-o altă lume, necunoscută şi pustie, şi aşa, duhnind, clătinîndu-se, în plină confuzie, vor pune temeliile glorioase ale unei noi civilizaţii care la rîndu-i va naşte o suită de păreri ridicole, ce se vor succede în mare cuminţenie, conform regulilor şi, bineînţeles, fiecare din ele, va fi mai bună decît precedenta. Şi o va acuza cu înverşunare! Fiindcă altfel nu se poate. Avem nevoie de justificări. Justificările...

Cît timp pierdut în căutare de justificări!

Iată ce gînduri pot naşte în mintea unei femei rătăcite.

Fireşte (şi gîndul acesta îmi aduce un surîs), majoritatea oamenilor sînt mai buni decît mine... ei gîndesc cu totul altfel... Dar, mă întreb, cum?

Ca jucătorul norocos care s-a aventurat la ruletă, strîng şi eu lîngă mine aurul ce-a mai rămas. Parcă n-aş şti că nimic nu se poate salva! Momentul de panică a fost totuşi scurt, a avut durata incertitudinii. Se spune că incertitudinea îl îmbătrîneşte pe om. Dacă ar fi adevărat, ar trebui să trag concluzia că eu n-am avut incertitudini! Prin oraşul S. se plimbă în voia sa un ins cărunt, cu sprîncene stufoase, cenuşii şi ele, un om cu mers ciudat şi faţa străvezie, şubrezit ca de o lungă boală, un om cu maxilarul inferior repezit înainte ca într-un gest de sfidare şi dispreţ, tăcut ca un bătrîn matador, al cărui trup ciuruit de coarnele taurilor a devenit o adevărată hartă a durerii... După acest scurt moment patetic, de recapitulare, rămîn şi mai singură.

Iar incertitudinea a avut durata surprizei. Într-un duel indirect cu Neculai, pictorul Mag Aurelian, tovarăşul meu de fugă de pe vremuri, căzuse învins: poliţa sa nu fusese onorată cu o moarte, cu moartea lui Neculai. Pesemne acest încăpăţînat Neculai n-a binevoit să plătească, s-a arătat zgîrcit cu propria-i viaţă – de mirare la un om în general mărinimos, naiv de mărinimos!...

Poate că Mag Aurelian înoată şi acum pe fluviul întunecat, şi vreau să cred că, rănit, înoată cu o singură mînă; aşa îl visam mai demult... lăsînd în urma sa o dîră întunecată, poate sînge. Vreau să cred că aceasta e osînda lui: de-a lungul întunecatelor milenii să parcurgă înotînd cu o singură mînă, pieziş spintecînd valurile negre, pe jumătate sufocat, drumul care nu se va sfîrşi, drumul spre

ireductibilul şi mohorîtul Long-Marion…

Dacă m-ar auzi, Mag Aurelian ar spune că Long-Marionul e invenţia mea!

Nu cumva şi dragul meu Neculai ispăşeşte vreo osîndă? Întîlnirea cu mine oare nu face parte dintr-un plan de pedepsire mai vast, mai greu de înţeles pentru ştiu eu ce tenebroase delicte săvîrşite de neamul său? Acolo, în ţinutul îndepărtat unde s-a născut el, există locuri presărate cu fulgere, mereu pedepsite de focul ceresc…

Noaptea e neclintită, nu sting lumina, nu mă culc, aştept, gata să tresar, soneria (cum ai aştepta un pumnal să ţi se înfigă în spate), pregătindu-mi cuvintele: „Bună seara, dragul meu! Dragul meu Neculai. De cînd nu ne-am mai văzut, s-au scurs măcar două-trei clipe, cred… Nici nu ştii cît sînt de bucuroasă să te văd… Nu lua în seamă înfăţişarea mea speriată… Dintre toţi oamenii care m-au cerut de nevastă, tu eşti violoncelul, într-o orchestră de instrumente uşoare. Tu n-ai putut depăşi niciodată condiţia gravităţii tale, şi nici n-ai încercat aşa ceva, tu vorbeai cu mine serios… Să vorbeşti serios cu o femeie! Ce greşeală!…”

Şi iarăşi mă aşez la pian, închipuindu-mi că printre copacii parcului de peste drum, umbra ta se ramifică uriaşă. Toată viaţa ai fost prozaic, iar eu te idealizez. Îţi trimit cîteva note dure, ca să te avertizez că *ştiu.* Că te-am recunoscut, că pot să-mi iau toate măsurile de apărare, dacă vreau. Pot oricînd scoate în stradă artileria grea şi otrava. Dar eu mă mulţumesc să surîd, încă o dată, la adresa ireversibilei tale stîngăcii.

Felul în care îmi studiezi obiceiurile şi viaţa, orele de plecare şi sosire, te-ar da de gol şi în faţa unui elefant. Probabil ai înţeles greşit expresia „a lucra cu cărţile pe faţă”. Pe vremea cînd încercai să lămureşti împrejurările

morţii lui Augustin, lipsa ta de fantezie, atît de accentuată, mă încîntase pur şi simplu. Acum însă, după atîta amar de vreme, toate aşteptările mi-au fost întrecute: mi-ai pătruns zilele trecute în casă (ca un spărgător nedibaci!), mi-ai umplut locuinţa de fum, şi nu numai că nu ţi-a trecut prin cap să aeriseşti, dar ai lăsat scrumiera plină cu resturi de ţigări ieftine! Vizita reciprocă a fiecăruia dintre noi la locuinţa celuilalt fusese făcută parcă într-un gînd. Eu sorbisem din cafeaua broscuţei, într-o seară (în vreme ce tu mă aşteptai în cu totul altă parte a oraşului), iar în dimineaţa zilei următoare, cînd ştiai că lipsesc, renunţînd însă la orice măsură de precauţie, ai efectuat *prima* descindere la mine. Ar fi trebuit să mă aştept. Ar fi trebuit să las pe uşă un bileţel: „Bine ai venit, dragul meu Neculai!”. Mă întreb, mă întreb ce figură ai fi făcut? Poate îţi adunai imediat bagajele şi plecai la gară?

Un scaun fusese vizibil deplasat de inopinatul meu oaspete şi m-am aşezat acolo, încercînd, încă o dată, să intru în gîndurile sale.

Din nou m-am izbit ca de o barieră!

Era ceva nefiresc la mijloc: un om care comite greşeli peste greşeli, trădîndu-şi la tot pasul prezenţa, reuşeşte totuşi să-şi ascundă gîndurile!...

Ai rămas desigur multă vreme în acest loc, aprinzînd ţigară de la ţigară, fixînd cu ochi mohorîţi portretul meu *de acum.* Poate ai încercat şi tu să pătrunzi în gîndurile mele! Nu te-ai atins de nimic, numai scaunul mişcat din loc, scrumiera, mirosul de ţigară ieftină acuzau trecerea ta.

Ce îndrăzneală, dragul meu Neculai! Să fi fost altul, n-ar fi scăpat nepedepsit!

Dar împotriva ta nu pot să iau nici un fel de măsuri. Sînt dezarmată şi din primul moment am gîndit: ACCEPT

TOT CE VEI HOTĂRÎ.

„Ioana, îmi spunea Mag Aurelian, nu te mărita cu Neculai, e un şoarece. Te-ai uitat vreodată cu atenţie la el? Dacă nu, fă-o, pînă nu e tîrziu. Frumuseţea ta e făcută pentru alte orizonturi...”

„Ai ajuns oare la Long-Marion, sau încă mai înoţi într-acolo cu o singură mînă, Mag Aurelian?”

Amintirile mă urmăresc ca nişte vampiri însetaţi de sînge; tu, dragul meu Neculai, eşti o amintire materializată, şi totuşi nici după ce ţi-am constatat vizita şi am respirat mirosul acru al ţigărilor tale, n-am fost sigură că ai sosit şi vieţuieşti iarăşi în apropierea mea... pînă ce nu m-am izbit de bariera neaşteptată, în spatele căreia ţi-ai ascuns intenţiile... Tu reuşeşti să-ţi ascunzi intenţiile! Înseamnă că totuşi n-ai îmbătrînit degeaba.

Mag Aurelian lua hotărîrile brusc, spontan, obicei din tinereţe. Bonel lua hotărîrile treptat, îmbunătăţindu-le, schimbîndu-le direcţia, pe parcurs. Fiul său, Alec, n-a luat în viaţa lui decît o singură hotărîre... Cea din urmă. Gardul de fier al aceluiaşi destin ne-a încercuit pe toţi. Dar eu m-am hotărît să nu-mi las mîndria rănită. După o viaţă de nelegiuiri, abia dacă-mi vine să cred că sînt vinovată cu ceva. Aşa sînt făcută eu... Autorul acestui roman nescris nu s-ar sfii să pună tocmai aici puncte-puncte... Îmi place să cred, dragul meu Neculai, că tu vei rămîne pînă la capăt un naiv. Îmi rămîne cel puţin această bucurie în ciuda gravităţii tale de violoncel.

O neagră nostalgie îmi poartă gîndul spre ceţurile ce ascund cîteodată Lacurile Salce de privirea omului, locul pedepsit de fulgere, pe unde am umblat şi noi...

Mai zăbovesc furtunile pe acolo? Vreau să cred că da, numărul furtunilor nu e limitat. Unde se cere una, se şi trimite. Mărite Înotător! Ce fericire că Dumnezeu măcar

din acest punct de vedere nu s-a arătat zgîrcit!

Într-o seară, în timp ce mă aflam la poştă, Neculai s-a apropiat de mine şi am crezut că sosise momentul... Mă aşteptam să aud: „Bună seara, Ioana, haide să expediem împreună o scrisoare, nu importă unde...”

„O scrisoare, noi doi? Dar cui? Poate lui Mag Aurelian la Long-Marion. Dar care e curierul ce ia scrisorile pentru Long-Marion? Dacă îl cunoşti, spune-mi şi mie, am de trimis nişte veşti şi nişte vorbe în direcţia aceea.”

Neculai însă încercase doar o simplă manevră. Prea încrezător în înfăţişarea sa atît de schimbată, în lipsa mea de memorie, mă privise peste umăr, încercînd să descifreze cui îi adresez plicul.

Înduioşătoare naivitate!

Întreaga mea fiinţă se concentrase în direcţia lui, ca pentru a para o lovitură al cărei moment se amîna mereu. Pe urmă l-am văzut cum se îndepărtează, cu mersul lui ciudat, şi-n vreme ce o apatie vecină cu nefiinţa mă cuprindea, o zveltă umbră tînără şi fragilă, profil pur al unei amintiri îndepărtate, se desprindea din mine pentru a-l urmări pe bărbatul pe care poate că l-am iubit fără să ştiu.

Iar eu am rămas singură şi pustie de tot. În golul întunecat care mă soarbe, mişună umbre şi din cînd în cînd trec catarge cu flamuri ciudate. Poate sînt nave care vin de pe îndepărtatul tărîm Long-Marion, cu mesaje din partea, lui Mag Aurelian.

Acum douăzeci de ani, pe puntea „Dragonului”, paşii căpitanului Byrne...

„Căpitane, nu cumva prin vreunul din cuferele dumitale ai o statuetă înfăţişînd un înotător rănit ce vrea să se

salveze, sau măcar...?”

El ascultă vorbele mele, răspunde însă unui alt gînd.

„Priveşte, *lady* Ioana, dincolo de cele trei şlepuri negre, spre cotitura fluviului, în zona aceea de vegetaţie intensă, ai să vezi cîteva pete brune care parcă se leagănă... E un arhipelag de insuliţe rătăcitoare, cele mai multe, dintre ele se vor scufunda curînd...”

Şi rămîne cu braţul leneş suspendat.

„Eu te-am întrebat, căpitane Byrne, dacă în cabina dumitale sau în alt loc, nu importă unde, fie pe apă, fie pe uscat, nu ascunzi o mică statuetă, un înotător rănit, sau cel puţin o fiară, fie şi lup, un lup rănit, încercînd să...”

Căpitanul Byrne mă ia de braţ şi mă conduce împrejurul punţii.

„Aceste arhipelaguri de insuliţe plutitoare pot fi întîlnite în tot locul, *lady* Ioana, viaţa lor e scurtă, de cele mai multe ori se risipesc luate de curenţi contrarii. Dintr-un arhipelag, rămîn două trei insuliţe care pier şi ele, rareori se întîmplă să ajungă vreuna în larg, şi atunci...”

Soarta sărmanelor insule efemere nu-l înduioşează totuşi.

„Eu te întrebam, căpitane Byrne, dacă printre multe fleacuri pe care le-ai adunat în timpul peregrinărilor dumitale, nu se află şi o...”

Căpitanul Byrne mă părăseşte, pe neaşteptate, ca de obicei.

N-am observat nimic, cît timp prin dreptul „Dragonului” a plutit acea lungă şi întunecată arătare ce părea că nu se mai termină. E adevărat că pe punţi se vînzoleau nişte oameni. Cîţiva, aproape goi, bărboşi, cu umerii murdari, salahoreau la nu ştiu ce. Pe punţile acestor şlepuri şi vaporaşe care se furişează într-una în sus şi-n jos, parcă fără nici un sens, mereu trebuie ceva ciocănit, înnodat,

smuls şi dres. În general aceste ambarcaţiuni sînt negre, murdare, într-o stare deplorabilă, iar oamenii de pe ele, contrar aşteptărilor, nu par întotdeauna turmentaţi, ca să-ţi închipui că ar fi şi fericiţi. Lipsesc romantismul şi toate celelalte euforii legate de rătăcirile pe mări şi oceane, fiindcă indivizii par prea tîmpi şi vulgari. Nu ne rămîne altceva decît să jelim frumuseţile pierdute. Dar las această treabă în seama altora.

Pe urmă, cînd în faţa noastră n-a mai fost nimic, am observat că Mag Aurelian, cu faţa albă ca varul, abia reuşeşte să se mai ţină de bastingaj, cu degetele învineţite, ca şi cum ar fi gata să se prăbuşească. Nu-l mai văzusem în aşa hal. Vîrsta şi abuzurile, mi-am zis, gata, capacul, Mag Aurelian… Toate au un sfîrşit. La pat cu tine, cu ceai de muşeţel şi prişniţe, dar nu eu îţi voi fi infirmiera!

Mai tîrziu însă, după ce a început să vorbească, mi s-a făcut frică. Minute în şir, cu faţa ca de lemn, a urmărit dîra lăsată pe ape de nava aceea întunecată.

Plesnit de spaimă, pictorul Mag Aurelian se apropiase de mormînt.

Deodată s-a întors spre mine, întrebîndu-mă dacă observasem. În sala de muzică pianul tăcuse. Se intercală o linişte, pînă ce făptura lungă, erodată şi pămîntie a căpitanului Byrne răsări iar în preajma noastră; l-am auzit căscînd, apoi paşii lui bătură metronomul spre celălalt capăt al vasului. (Încercase să mă înveţe: pupa, prova, tribord, dar nu eram o elevă remarcabilă, confundam.)

În cele din urmă m-am întors către Mag Aurelian.

„Oh, mărginita de minte, dar ce era să observ pe găoacea aceea murdară, în afară de nişte zdrenţăroşi ciuruiţi de păduchi? Ţi-e rău, pictore? Nici nu mă mir, a sosit clipa, la vîrsta pe care începi s-o arăţi, ar trebui să rămîi cuminte acasă, alături de un suflet blînd şi strîngător

care să-ţi aşeze la picioare cărămizi de o temperatură tocmai potrivită.... De ce naiba ai desfăşurat iarăşi velele mari, cînd catargele nu se mai susţin singure, călătorule?”

Să-i arunci asemenea cuvinte lui Mag Aurelian!

Şi l-am întrebat iarăşi:

„Ce ai văzut acolo, care să te sperie în aşa hal?”

El mă ţinea de mînă. Avea degetele de gheaţă.

„Chiar n-ai observat nimic, Ioana?”

„Căpitanul Byrne îmi spune *lady* Ioana...”, l-am corectat eu.

Mag Aurelian tresări.

„Acum ştiu... Vaporul acela venea dinspre Long-Marion...”

L-am lăsat singur cu remuşcările lui, şi ca întotdeauna am căutat un loc liniştit unde să verific, precum jucătorul care pierde, aurul rămas.

Mi-a venit în minte clipa cînd l-am văzut întîia dată pe Mag Aurelian. Cobora cu paşi moi dinspre Lacurile-Salce. Cu mine se afla dragul meu Neculai. L-am întrebat, arătîndu-l cu o mişcare a bărbiei, discretă, totuşi ostentativă:

— Cine e acel prinţ izgonit?

— Nu prea ştiu... a încercat Neculai să fie evaziv, fiindcă se temea de multe lucruri. Poate că e Mag Aurelian, un pictor cam...

Între timp ne apropiasem.

Cînd m-a văzut, în vreme ce cobora cu paşi elastici, mersul i-a devenit deodată înţepat. Cu toate acestea, cobora într-adevăr... spre Long-Marion... Mult mai tîrziu, după ce „Dragonul” sărise în aer, cu căpitanul Byrne cu tot, locuiam într-un oraş de pe Dunăre, chiar pe malul fluviului, într-o vilă pe jumătate distrusă, izolată, singuratecă. Puţinele clădiri dimprejur arseseră în timpul

bombardamentelor. M-am întors seara tîrziu acasă şi l-am găsit pe Mag Aurelian înjunghiat: nu murise, sîngera mult, încerca să se tîrască, să se ridice... ca un lup bătrîn, pe moarte; i-am făcut un pansament şi am vrut să alerg după medic, dar nu m-a lăsat.

Spaima de Long-Marion îi desfigura faţa.

Pereţii camerei erau stropiţi cu sînge. Un cuţit mare – cred că asemenea lame folosesc măcelarii – zăcea între scaun şi masă. Nu m-am atins de el, în cameră lumina abia pîlpîia (o lampă cu oglindă), uzina electrică în orăşel fusese aruncată în aer şi sfărîmăturile încă nu se întorseseră pe pămînt pentru ca să poată fi înjghebată alta...

Frică mi s-a făcut abia după ce toate acestea au devenit amintiri. Retrăindu-le, totul devenea mai clar şi căpăta o înspăimîntătoare adîncime.

„Cine te-a vizitat, călătorule?" îl tot întrebam pe Mag Aurelian a cărui agonie, populată de vedenii fioroase, se prelungea. Singură cu muribundul, în şandramaua părăsită, sub cerul palpitînd de constelaţii pe malul fluviului uriaş... N-am reuşit să aflu nimic despre mîna care-l lovise. Peste cîteva ceasuri, la miez de noapte, rănitul, în loc să moară, păru că prinde puteri. Se ridică, şi sprijinindu-se de mine se tîrî spre ieşire. Ca două fantome întîrziate ne apropiam de Dunăre. Pe urmă totul s-a precipitat. Mag Aurelian îmi dădu un brînci şi intră singur în apă. Se lăsă dus de valuri şi curînd nu l-am mai văzut...

Iată o primă versiune cu privire la plecarea lui Mag Aurelian spre Long-Marion... O fi cea adevărată? Sînteţi mulţumiţi cu ea? Dacă nu, anunţaţi poliţia.

Încep să cred că fiecare om are un Long-Marion al său. Nu ştiu, de fapt, ce înseamnă Long-Marion. Mag Aurelian nu mi-a explicat niciodată. Ar fi în stare să pretindă că eu trebuie să explic. Dar încep să simt... E rău cînd se ivesc

supravieţuitorii... Cînd se aud prin apropiere paşi... Cînd apar cei cu capetele retezate... Nu cumva şi tu, dragul meu Neculai, eşti un supravieţuitor? AXIX!!

Trezirea e cu atît mai brutală, cu cît, aşteptîndu-mă la aşa ceva, speram cu încăpăţînare să se întîmple altfel...

Ca un otrăvitor de rînd! Lipsa de fantezie a oamenilor m-a indispus întotdeauna, la toate nivelurile; o rezolvare facilă într-un film sau într-o carte îmi creează o stare de repulsie asemănătoare cu greaţa.

Lipsa de fantezie a dragului meu Neculai este cronică. Şi totuşi el a fost singurul om căruia i-am iertat-o, de cele mai multe ori. Dar acum... N-am încetat să sper că măcar în amintirea florilor de „Nu mă uita" pe care i le-am lăsat, părăsindu-l, va căuta o rezolvare mai subtilă, mai neaşteptată. Ceva care să mă ia prin surprindere, eventual nici să nu-mi dau seama.

Doamne, Mag Aurelian dacă şi-ar fi pus în cap să mă ucidă, ar fi incendiat întîi un judeţ, ar fi aruncat în aer două suburbii, ar fi schimbat cursul unui braţ al Dunării, iar moartea ar fi venit pe neaşteptate, ieşind poate dintr-o cutie de chibrituri, sub înfăţişarea unei coropişniţe... Toate acestea, au venit, cum ar...

Deodată rămîn încremenită pe scaunul meu din laborator, pierzînd contactul cu sunetele dimprejur. Toate firele tăiate. Singură în centrul unui univers pustiu, şi, brusc, miraculos, legături invizibile pornind spre trecut... Îmi dau seama că e vorba de tine, ţi se întîmplă ceva, poate eşti pe moarte. În cele din urmă aud şi glasul colegului O, a cărui mînă se odihnea de un minut pe umărul meu: „Ioana, ţi-e rău"? Era ca şi cum toate canalele de recepţie mi-ar fi fost îndreptate undeva în afară.

O fată îmi ia locul lîngă eprubetele în care substanţele datorită stării mele continuă să sfideze canoanele ce guvernează existenţa şi transformările lor. În preajma evenimentelor importante, totdeauna, aceste încălcări ale legilor chimiei mă avertizează. Fiecare om cu semnele lui. Mie pleoapa ochiului stîng nu mi se zbate niciodată, de pildă, iar cînd întîlnesc homari, nu e semn că, neapărat, mă aşteaptă o fericire.

Ies, răspunzînd anapoda sau poate că nerăspunzînd întrebărilor neroade pe care mi le întinde Fred, prevenit de cine ştie care binevoitor că mi-e rău, că mi se întîmplă ceva, că trebuie să plec. Reuşesc să scap de Fred.

Intenţionez să te caut acasă, în vizuina unde stăpînă peste lucruri e simpatica broscuţă care serveşte cafele economice pe tava de argint.

Între noi va avea loc o discuţie:

„Neculai, măştile jos, te-am recunoscut, ştiu că mă supraveghezi (mai bine zis mă filezi, dar cu cîtă lipsă de talent!), spune, în sfîrşit, ce vrei de la mine. Să plătesc păcatele trecutului? Fixează preţul, stabileşte pedeapsa, şi mă voi achita.

Cum? Ce spui tu? Viaţa unui om, a fratelui tău, Augustin, nu poate fi evaluată la un „preţ”? Of, dragul meu lipsit de fantezie, eu prin „preţ” nu înţeleg neapărat o sumă de... A, poate ai de gînd să aduci pe tapet şi celelalte victime? E dificil pentru tine, tu nu ştii totul...

Dacă există argumente şi în favoarea mea? De pildă moartea lui Mag Aurelian... faptele nu s-au petrecut chiar...”

În timp ce alerg, buzele mi se mişcă, vorbesc singură. Conversaţiile cu Neculai sînt întotdeauna dificile, chiar şi cele închipuite. Hotărăsc să mă abat pe acasă, n-am la mine destui bani şi dacă Neculai e bolnav, sau, şi deodată

îmi dau seama că mi-o luase din nou înainte un musafir neaşteptat: dragul meu Neculai! A doua descindere, în lipsa mea...

Neculai are un talent deosebit de a-şi lăsa amprentele peste tot. Nu trebuie să dau dovadă de mare perspicacitate pentru a fi sigură cine-i infractorul. Merg pe urmele sale. Înainte de a intra în casă, şi-a aprins ţigara (fumează tot timpul), dar fiind totuşi emoţionat, – e şi cazul! – i-au fost necesare două beţe de chibrit. Ce risipă pentru un om strîngător! Un chibrit zace aruncat pe prima treaptă, sare în ochi, altul, cel ratat, în mijlocul cărării. Odată cu scoaterea chibriturilor, din buzunar i-a lunecat biletul de tramvai, tramvaiul numărul patru care-l aduce la mine.

Ridic de jos şi biletul şi chibriturile. Dacă mă aşteaptă în casă pentru a mă ucide, aşa cum e şi normal, să şterg pe cît posibil urmele, să nu fie prins. Toate acţiunile lui sînt atît de neîndemînatice, încît şi cel mai nedibaci copoi îl va înhăţa numaidecît. Iar eu îi ofer toate şansele. În schimbul unei morţi frumoase, pe care mi-o oferă el, îi dau libertatea, iar ca acont, un gînd bun.

Doamne, eu sînt aceea care ar trebui să-l înveţe cum să mă omoare! Aş merita acest lux: un ucigaş instruit de mine!

Urc treptele, dar în faţa uşii ezit între teamă şi jenă. Să-l surprind ca pe un infractor de rînd, ce ruşine... Auzind uşa, Neculai se va ascunde după vreo mobilă şi mă va lovi pe la spate, în ceafă, cu primul obiect greu ce-i va fi la îndemînă.

Urîtă moarte... N-o accept.

Ştiind că dimineaţa lucrez în laborator, apariţia mea îl va surprinde, îl va speria, îl va găsi nepregătit... Nu-mi convine: o întîlnire în asemenea condiţii ar fi îngrozitoare. Mă întorc cît pot de repede în stradă şi după un scurt ocol

mă aşez pe o bancă în parc, la umbră. Ţin sub observaţie din locul acela uşa casei şi poarta, fără a putea fi văzută. Respiraţia mi se linişteşte. Tentaţia, totuşi, încă mă mai încearcă. Mă ridic iar, decisă să intru în casă cu orice risc, dar imediat renunţ. Scot din poşetă cele două chibrituri arse şi le rup. Cu biletul de tramvai fac acelaşi lucru. Distrugînd urmele vinovăţiei lui Neculai, îi devin fără să vreau complice. Spirite nevăzute, luaţi seama. Asta e o acceptare de bună voie a deciziei ce o vor lua necruţătorii mei juzi!

Din mari depărtări vin cuvinte zadarnice:

„Vezi, *lady* Ioana, către malul celălalt, în zona aceea de vegetaţie intensă, un arhipelag... un arhipelag de insuliţe rătăcitoare: cele mai multe dintre ele se vor scufunda curînd, doar una sau două poate vor...”

„Eu te întrebam, căpitane, te rog foarte mult ascultă-mă cu atenţie, dacă în vreunul din cufere (căpitanii îşi păstrează avutul în cufere, aşa presupune mărginita de mine) nu ai cumva o statuetă care...?”

Căpitanul Byrne se îndepărtează, şi în locul lui...

Apariţia lui Neculai mă face să tresar. Parcă uitasem ce aşteptam acolo, ascunsă în umbra parcului, pîndindu-l pe propriul meu ucigaş. Neculai pare să acţioneze destul de firesc, probabil involuntar; îl văd încuind uşa cu greoaia siguranţă a unui pensionar, care înainte de masă se decide să facă o mică plimbare, pentru a stimula digestia obosită, dar cînd să coboare treptele, piciorul său mută din loc, aproape răsturnînd, un mic ghiveci, dintr-un şir, şi nici nu-i trece prin cap să-i dreagă poziţia. Parcă o face anume, neîndemînaticul. Mai rămîne cîteva clipe în faţa porţii pînă să aprindă o nouă ţigară şi să arunce o privire în susul şi-n josul străzii. Nu se grăbeşte. Mîna pare, totuşi, să-i tremure... O mică satisfacţie pentru mine...

Pînă cînd vom juca această farsă, dragul meu Neculai? Cît timp crezi că voi accepta vizitele tale absurde, fără scop?

Fără scop?...

Intru repede în casă, descoperind la tot pasul semnele, şi înlăturîndu-le din mers. Şi aceste semne mă conduc în odaia de culcare unde el nu intrase data trecută. În trecere, a îndoit şi colţul covorului şi aşa l-a lăsat.

În faţa oglinzii, pe măsuţa de toaletă, se află fotografia lui Fred. A privit-o cîtva timp, a luat-o în mînă. Ce şi-o fi zis? Un rival! Şi a pus-o înapoi, dar în *altă* poziţie.

Pe urmă s-a aşezat pe recamier... a văzut somniferul.

Sticluţa plată, cu siluetă graţioasă, cu etichetă tipărită: „A se lua seara, înainte de culcare. 1–2 linguriţe”.

Plină doar pe jumătate: semn că o folosesc. Exact ceea ce-i trebuia. Ca un asasin oarecare, cu suflet mărunt şi laş, dragul meu Neculai! Un cuţit ar fi fost mai frumos... Otrava e mîrşavă! Substanţa pe care a turnat-o în somnifer e greu solubilă şi cu toate că a scuturat intens sticluţa (ce chin pînă să-i şterg amprentele care l-ar putea demasca), o mică parte din minusculele cristale s-a depus pe fund într-un strat subţire, Este o otravă necruţătoare, nu iartă nici în cantităţi infime. O otravă pe care te poţi bizui.

După o atît de lungă deliberare, necruţătorii mei juzi au anunţat şi sentinţa: moartea.

Recursul, cui să-l înaintez? Pot spera în vreo graţiere?

Rămîn lîngă sticluţa cu somnifer, tentată în fiecare clipă s-o duc la buze. N-aş putea numi dezamăgire sentimentul care mă copleşeşte. E altceva. Niciodată nu m-am gîndit că dragul meu Neculai îmi va prescrie pedeapsa capitală, şi încă în felul acesta...

Dacă vreau, pot să prezint circumstanţe atenuante, dar nu despre asta e vorba. Nu ştiu de ce îmi închipuiam că

Neculai mă va graţia. Acţiunea lui m-a trezit cu brutalitate dintr-un vis în care mă legănam de atîta timp! Îmi dau seama acum, cu spaimă şi o umbră de repulsie, cît de necruţătoare e ura care-i impulsionează hotărîrile. Să accept? Trebuie să accept...

Întreaga fiinţă mi se revoltă în faţa acestei abdicări; e însuşi instinctul vital care ţipă în gura mare „Vreau să trăiesc”! şi-mi dau seama cîtă lipsă de demnitate ascunde acest strigăt... Aş putea să arunc sticluţa, să distrug otrava, s-o neutralizez, însă am revelaţia că în felul acesta nu anulez condamnarea, ci abia o subliniez. Să accept acest duel inegal, în care oricum sînt sortită înfrîngerii?

Ioana Scavin, viaţa ta e doar un lung şir de nelegiuiri, eşti condamnată la moarte, mai ai ceva de adăugat?

Aşteptaţi o clipă, necruţătorii mei juzi, poate că pedeapsa ce aţi hotărît-o e meritată şi gîndită bine, însă fiecare particulă vie din mine se răzvrăteşte: nu ceda, orice secundă cîştigată e preţioasă, moartea n-are capăt, nu e firesc să acceptaţi moartea, încearcă tratative de pace cu judecătorii tăi!...

Ce tratative aş putea să încerc, juzi mohorîţi?

Părerile voastre sînt dure şi de neclintit. Să vă reamintesc că timpul curge, iar multe lucruri se uită, că există prin coduri paragrafe ce stipulează că pînă şi unele crime se prescriu, după un interval de vreme?... AXIX!!

Dar toate acestea ar trebui să le cunoaşteţi!

Amintiţi-vă, juzi neclintiţi, că, totuşi, nu eu sînt ucigaşa celor a căror urmă s-a pierdut undeva în subsolurile casei Bonel, în anii cînd viaţa unui om nu valora nici cît o ceapă degerată, cînd a supravieţui însemna a suprima pe cel din apropierea ta, înainte ca el să se ridice primul, cu arma în mînă. Forţa mea de seducţie a fost doar un instrument. Amintiţi-vă cum a început această poveste!...

Ioana Scavin, dacă-ţi închipui că asemenea manevre ar putea să ne determine să-ţi comutăm pedeapsa... Încerci să ne abaţi atenţia, iar scuzele tale sînt puerile.

Sticluţa cu otravă e lîngă mine, juzi posomorîţi, otravă pregătită de mîna singurului om care m-a iubit cu adevărat. În existenţa mea continuă să ardă numai o lumină mai blîndă: simplul sentiment de iubire al dragului meu Neculai. N-am să vă scap, prin urmare nu vă grăbiţi, acordaţi-mi încă o clipă! În alte condiţii aş fi fost în stare să fug, să evadez. E simplu să dispari, iar eu sînt specialistă... Ura lui Neculai însă mă paralizează. Nu pot să trec prin acest zid. Juzi severi, aşa stînd lucrurile, sînt prizoniera voastră prea supusă. Dar sînteţi datori, fără a da semne de nerăbdare, să mă ascultaţi pînă la capăt. Mă voi apăra scurt. Într-o zi Bonel a venit la mine: „— Ioana, cîţiva nenorociţi se află în primejdie de moarte: o ceată de ticăloşi pregăteşte lovitura. Am să intervin! Tu îi vei aduce la mine pe cei ce trebuiesc preveniţi...”

„Nu. Nu, domnule Bonel, i-am răspuns. Asemenea poveşti mă plictisesc şi nici nu prea cred în ele.”

„Nu? Bine! Atunci şi tu vei avea de suferit!”

Dar pînă la urmă am acceptat. Bătrînul cărăbuş Bonel m-a convins că e vorba de o faptă bună. Urma să fiu răsplătită regeşte... Pe atunci oamenii mureau de foame... Răsplata regească nu putea să mă lase indiferentă. Şi apoi... o faptă bună, aşa mi-am spus... o faptă bună... Înţelegeţi? Bonel era puternic! Eram la discreţia lui!

Ioana Scavin, n-ai să ne induci în eroare cu asemenea încercări neîndemînatice, absolut neîndemînatice, avocăţesc provinciale, de a te prezenta într-o falsă lumină. O faptă bună? Ai fost atît de naivă să-i dai crezare, lui Bonel? Cum poţi dovedi? E adevărat că Bonel avea o mare înrîurire asupra ta, Ioana Scavin, şi în anumite împrejurări

te-ar fi ucis fără ezitare, dar şansele de a te sustrage de la sumbra ta misiune nu ţi-au lipsit! De ce n-ai încercat să fugi? (Tu, o maestră a dispariţiilor!)

La ce bun, juzi posomorîţi? Zădărnicia vorbeşte prin gurile voastre. Mă înconjura necinstea, răutatea hămesită, şantajul... Oamenii deveniseră fiare şi urlau. Ce şanse aş fi avut, singură, împotriva tuturor?

Asta e o minciună sfruntată, Ioana Scavin. E singur numai cel ce vrea să fie singur, o ştii şi o înţelegi perfect. Minciuna pe care ai practicat-o cu un talent egal şi care a dus şi la moartea nenorocitului acela de Alec, minciuna pe care ai ştiut s-o acoperi sub o pretinsă „vocaţie artistică", însoţind-o cu muzică şi consideraţii filosofice... Ai pozat cu graţie, ţi-a plăcut să culegi aplauze la scena deschisă, dar mai ales ţi-a plăcut să-ţi baţi joc...

Nu e adevărat, juzi întunecaţi, sinceritatea faţă de mine însămi nu poate fi contestată! Cinismul? Nu-l voi mărturisi, şi nu mă veţi convinge s-o fac. Am rîs mult în viaţă, dar din tot sufletul...

Sinceritatea? Ce mască elastică încerci să-ţi prinzi pe figură, Ioana Scavin! Nu-ţi contestăm măiestria, dar să lăsăm cuvintele... Tare la sinceritate te-ai gîndit în ultima seară a lui Augustin, cînd...

Un moment, juzi îndărătnici! Cine era acest Augustin? Oare eu sin..... arat de..... cele mai..... ap..... În gestul meu nu există nimic precar, nimic aventuros..... ol..... fatalitatea de care continui..... să-mi bat joc..... sperie..... revin mereu la clipa..... deosebit..... nu mi-aş fi permis sentimente mediocre din..... dar în primul şi-n primul rînd fiindcă..... cînd trebuie să ne oprim. Eu nu cred în situaţiile limită, dar mi-a făcut plăcere să-mi închipui că le pot provoca. Dar acesta nu e sadism. Situaţiile limită duc la adevăr. Vor spune juzii,

condamnabilă plăcere, care duce nu la adevăr, ci la omucidere, iar eu n-am să-i contrazic. N-am de gînd, de altfel, să contrazic pe nimeni. AXIX!!

Ce tot caut prin cameră? De ce mă învîrt ca o lupoaică prinsă în capcană? Aştept pe cineva? Se gîndeşte cineva intens la mine? În vreunul din sertare, poate în dulap, în noptieră, în valiză, sau în altă parte trebuie să fie o statuetă, un gips sau un bronz de mare fineţe, reprezentînd înotătorul rănit care încearcă să...

„Observi, *lady* Ioana, arhipelagul... arhipelagul acela rătăcitor? El se întinde pînă la marginea orizontului, continente în miniatură, pictură a naturii demente. Sînt insuliţe dintre care cele mai multe se vor scufunda. E destinul lor să se topească în marea vîlvătaie..."

Un om care înoată cu o singură mînă are desigur şansele înjumătăţite... Numai întîmplarea îl mai poate ajuta. Care erau şansele lui Mag Aurelian, rănit, în mijlocul valurilor negre? Drumul ce duce spre Long-Marion... Drumul ce duce spre Long-Marion e pavat de cadavrele înecaţilor...

Dar să revenim! Pregătiţi gongul cel mare!

Ce fel de om era prin urmare Augustin, fratele mai mic al dragului meu Neculai?

Încetul cu încetul mobilele din cameră, obiectele, covoarele prind să se mişte, se apropie de mine.... Cît de mult a îmbătrînit dragul meu Neculai! Acum optsprezece sau nouăsprezece ani, îi admirasem părul negru şi sprîncenele enorme, fioroase; părea puternic. Părea un diavol! Mi-a plăcut. Spre deosebire, Augustin beneficia de o înfăţişare mai blîndă. Parcă nici n-ar fi fost fraţi. Augustin era un revers, o punte de echilibru.

L-am întîlnit pe Augustin în atmosfera confuză a birtului

„Echinox” din preajma gării unde pribegii, refugiaţii, sinistraţii şi alcoolicii primilor ani de după război se înghesuiau zi şi noapte, aşteptînd trenuri ce nu aveau să vină vreodată. Îndrăzneam să pătrund acolo datorită straniei mele prestanţe, asociată curajului, care m-a ferit ca o cămaşă de zale de grosolăniile masculilor excitaţi.

„Echinox-ul, gaura sordidă unde viermuiau prin fum epavele permanente şi epavele trecătoare ale oraşului, îmi oferea un cadru de contrast, distinsă şi elegantă cum eram. De ce preferam acest local, altora mai selecte, în care domni sobri m-ar fi luat după miezul nopţii pe genunchi, pipăindu-mi talia şi oferind preţuri? Poate datorită vecinătăţii gării...

După război trenurile veneau şi plecau de-a valma, mai presus de orarii, în afara oricărui program. Niciodată nu sosea cel anunţat, ci altul, totdeauna *altul,* şi n-o lua din loc garnitura indicată ci, una de alături...

Apropierea gării, a haosului feroviar, îmi crea impresia – probabil atît de falsă – că în orice clipă pot să plec...

Poate din această cauză n-am plecat niciodată, cu adevărat.

Bonel m-a condus pînă la fereastra cîrciumii: „Acela e!” Apoi s-a retras.

M-am supus, stăpînindu-mi arcurile interioare. Am intrat brusc. Întîmplarea mă ajuta. Beţivanii dimprejur urmăreau cu interes scena, sperînd să iasă vreo încăierare. Simţeam că totul depinde de mine.

Cu gene lungi şi pleoape aplecate, încercînd să joace comedia unei sfioşenii inexistente şi să mascheze strălucirea prea evidentă a unor ochi frumoşi, dar lacomi, obraznici şi pătrunzători, bărbatul din faţa mea părea să fie un tînăr preot pornit în petreceri. Scăpat, cum s-ar spune, de sub mantia oblăduirii divine. Obrazul îngust, fin,

părul negru lung şi uşor ondulat la spate, eforturile unei ţinute îngrijite, în mijlocul dezastrelor, îl evidenţiau din mulţimea chipurilor întunecate, iar raza galbenă a unei pietre preţioase îi înnobila mîna. Acea văpaie blestemată atrăgea multe priviri şi printre ele, şi pe a mea.

Oare din ce primejdii se hotărîse Bonel să-l salveze pe acest om puternic? Nu părea să-l ameninţe vreuna. Mai curînd el părea primejdios, pentru alţii. Acest gînd m-a neliniştit o clipă, dar era prea tîrziu: intrasem în horă.

— Ce-i, părinte, m-am pomenit vorbind (era una din ocaziile cînd puteam să rîd), ţi-ai aruncat anteriul, Evanghelia, credinţele şi cuminţenia şi te-ai pus pe băut? Nu-i aşa că pururi toate-s deşertăciuni pe lumea asta? Ai ajuns şi tu oare la aceeaşi concluzie? E ceasul deşteptării feţelor bisericeşti? Dar cum rămîne cu locul fiecăruia din paradis? Rişti să-l pierzi... Dar dacă merită... nu-i aşa?

Mă cîntărea cu privirea lui pătrunzătoare. În cele din urmă i-am auzit şi vocea:

— Cu mine poţi vorbi şi despre altceva...

Vocea lui vibra de o blîndeţe ameninţătoare. Îl simţeam încordat. Dar jocul îmi plăcea...

— Despre ce pot vorbi cu tine, părinte?

L-am văzut surîzînd, destins dintr-o dată.

— Ce bei?

— Tot ce bei şi tu, am răspuns. Beau ce bei tu, fac ce faci tu, ba poate şi mai mult. Ar trebui să-ţi fie teamă!

— Nu sînt popă şi nu mă tem. Sînt agent secret. E mai frumos decît popă, nu? Mărturiseşte că şi tu eşti agentă secretă şi ne vom înţelege. O femeie atît de frumoasă nu intră aici fără un scop anumit...

Îmi venea să mor de rîs; îmi propunea jocul de-a agenţii secreţi, sărmanul de el! Mi-am zis că totuşi nu e decît un provincial, poate chiar popă. Dar continuam să mă distrez,

mă simţeam atît de puternică.

Sînt într-adevăr agentă secretă, părinte, am confirmat. A morţii, agentă secretă a morţii. Ai auzit? A morţii. (Nu bănuiam că de fapt acesta era adevărul!)

— Numele mea e Augustin... Îmi placi mult. Spune-mi Augustin.

— Fireşte, un nume fals... Un agent secret care se respectă...

S-a aplecat mult către mine. Cu adevărat avea nişte ochi frumoşi.

— Pe tine cum te cheamă?

— Vrei numele adevărat?

— N-are importanţă. Dă-mi un nume!... Orice nume.

— Să zicem că Sibil... am răspuns.

— Nu e cel adevărat, dar ce contează!... Pot veni la tine, Sibil? Am chef de dragoste, multă dragoste, mă ucide plictiseala, am încurcat nişte trenuri şi nu mai ştiu cînd mai pică unul potrivit, dar dacă mă iei cu tine, nu mai are importanţă, poate să nici nu mai vină... Sînt adeptul clipei prezente. Vrei să întemeiem împreună o nouă religie?

I-am răspuns că nu vreau să întemeiez nimic. Dimpotrivă.

Fratele mai tînăr al lui Neculai ştia să pună preţ pe plăcerile vieţii şi nici regulile purtărilor galante nu-i erau străine. Am aflat că lunga sa călătorie fusese presărată cu episoade dramatice care însă nu-l descurajaseră. Nici nu trebuia să ajungă la S., ci cu totul în altă parte, însă destinul îi corectase ruta... şi acelaşi destin, al cărui sarcasm e uneori măreţ, îl adusese în faţa mea. Traiectoria vieţii noastre e corectată prin mici ghionturi. Frumosul tînăr cu figura cuvioasă şi fină se avîntase într-o călătorie de speculă... Avea o fire de brigand şi adora acţiunile energice. Dar ştia să păstreze în colţul umbrit al sufletului

taine despre care era greu să presupui ceva. Călătorea tot timpul. Pînă acum totul îl reuşise de minune; se putea considera un mic nabab... Chiar şi inelul cu piatră galbenă, a cărei blîndă, dar insistentă sclipire atrăgea într-una privirile, făcea parte din recolta ultimei expediţii. Îi plăcea să-l expună în lumină, sub unghi favorabil.

De altfel, tot văpaia tragică a diamantului purtat cu insolenţă cauzase peripeţiile ultimei sale săptămîni. Ultimele sale peripeţii. Un borfaş îi smulsese inelul de pe deget, noaptea în tren. Totul s-a petrecut cu maximum de iuţeală. Încăpăţînat şi dur, aşa cum nu l-ai fi bănuit, Augustin îl urmărise într-o gară pustie, unde l-a şi predat pe borfaş unui poliţist, dar într-o stare deplorabilă, după ce aproape îi smulsese urechile şi nasul şi măturase peroanele cu el. Recăpătase inelul, pierzînd trenul însă, pierzîndu-şi şi bagajele. De aici începuse coşmarul transbordărilor... Se lăuda, enumerîndu-şi peripeţiile.

Întrebîndu-mă încă o dată din ce necazuri vrea să-l salveze Bonel pe acest tînăr aventurier, l-am întrerupt pe neaşteptate:

— Cu toate acestea nu eşti decît un biet şobolan de provincie.

Părea contrariat la culme, ceea ce m-a făcut să adaug:

— Iar eu sînt agenta secretă a morţii: ai face bine să te fereşti din calea mea!. Altfel...

„Sibil... Sibil... acesta e numele tău de... petrecere?”
(Augustin – în seara cînd a murit)

Nu multă vreme după întîlnirea mea cu Augustin, într-o noapte, soneria mă smulse din cel mai dulce somn. În ciuda conştiinţei încărcate, visele mele se desfăşoară

limpezi, boltite în albastru străveziu; dincolo de mănunchiurile de liane ce se mişcă ritmic pe vînt, dincolo de colinele rotunde ale căror culmi roşietice în amurg par un arhipelag... un arhipelag ce se scufundă încet în întuneric, pe drumul ce ocoleşte printre sălciile melancolice coborînd lin către mine, apare bărbatul cu pălărie neagră care mă vede şi-mi face semn să-l aştept.

Borurile late ale pălăriei îmi vorbesc despre îndrăzneală, iar nasturii de sidef – de o culoare prea pură, lucraţi de mîna sa – despre iscusinţă. Şi poate n-aş greşi spunînd că întreaga lui făptură vădeşte un dor de imposibil... Mă vede şi-mi face semn să-l aştept, mă vede şi-mi face semn să-l...

Hainele lui sînt uzate, hainele lui sînt haine de călător, iar ochii par obişnuiţi să scruteze depărtări aurii, să înfrunte privelişti îngrozitoare, sînt ochii unui om care a văzut multe. Mersul său e al unui om care a fost rănit nu o singură dată şi a fost nevoit să se tîrască, sau să treacă ape mari, înotînd cu ultimele puteri pentru a se salva. Încă de departe văd că-mi zîmbeşte, dar apropiindu-se, faţa lui frumoasă şi demnă capătă o nuanţă la început gravă, apoi tragică.

„Ştiu din partea cui vii”, îl întîmpin eu, drept orice salut.

„Trebuie să fie un fluviu prin apropiere, glăsuieşte călătorul. Ioana, nu ştii nimic despre un fluviu adînc şi iute? Un om rănit încearcă să-l traverseze, se luptă cu disperare, trebuie să-l ajutăm... Poate se tîrăşte undeva pe mal...”

Acesta e visul. Sfîrşitul nu reuşesc să-l prind niciodată, intervine ceva, sînt smulsă brutal, exact cînd ar trebui să se limpezească. Dacă aş putea începe cu sfîrşitul...

Soneria continua să semnalizeze: primejdie.

Dar eu ştiam că primejdia nu e pentru mine. Am coborît din pat, mi-am pus halatul, şi fără să întreb cine e, înainte de a deschide uşa mi-am dat seama că oaspetele nocturn nu poate fi decît Bonel. Iată un alt sfîrşit, mi-am zis. Bizară apariţie de om urmărit, căruia într-o clipă i s-a luat totul. Cît de bine e să nu ai nimic! Mi-am zis că, oricum, trebuia să fie pregătit pentru aşa ceva în orice clipă, însă dincolo de îndemînarea sa practică, de o viclenie exersată la un nivel mediu, Bonel nu era decît un şobolan.

Marii escroci au fost totdeauna nişte tipi încîntători, plini de fantezie, am vrut să-i spun, plini de fantezie, domnule Bonel, dar era prea speriat, şi la început n-a avut putere decît să dea pe gît paharul cu alcool pe care i l-am servit drept orice început. Mormăia ceva despre Alec, netrebnicul său fiu. Cuvintele n-aveau nici un sens. După ce şi-a mai venit în fire, gîndurile, mai bine zis spaimele, i se ordonară într-o frază inteligibilă; iată ce mi-a spus: „I-am mărturisit lui Alec că eşti amanta mea. Iar el s-a dus glonţ la poliţie şi m-a denunţat. Iar după ce m-a denunţat, şi-a tras un glonte în inimă”.

„Nu înţeleg! Ce a denunţat?”

„Ha! Nu înţelegi? Nu înţelegi?”

Şi îmi întinse paharul gol. Mai voia.

„Vorbeşte odată, domnule Bonel!”

„N-ai priceput, Ioana, că toţi oamenii pe care i-ai momit la mine sînt morţi?”

„Morţi? Dar mi-ai spus că...”

„N-are importanţă ce ţi-am spus! a urlat Bonel. Ei sînt morţi şi nu vor învia. Sîntem legaţi prin complicitate, pe viaţă şi moarte. Trebuie să mă ajuţi! Poliţiştii iau cu asalt restaurantul şi casa, totul e pierdut, vor afla întregul adevăr, ascunde-mă! Nimeni nu cunoaşte colaborarea

dintre noi...”

Paralizată de uimire şi spaimă, m-am pomenit murmurînd:

„Fireşte că n-o cunoaşte nimeni... şi nici n-o va cunoaşte vreodată. Vino! Vino cu mine, Bonel!”

Fascinantă era, amplificată de spaimă, urîţenia omului a cărui colaboratoare secretă eram! Deja palide umbre, tresăriri roşietice, ca nişte ecouri ale unui seism îndepărtat, puseseră stăpînire pe faţa sa. Lungi convulsii începeau să-l soarbă spre îndepărtatul ţinut Long-Marion, şi în vreme ce mă îmbrăcam repede, făgăduindu-i o ascunzătoare sigură, i-am dat iarăşi să bea, pentru ca trecerea pe..... ale unor fron..... împrejurul catedralei, prin ceasul de bez..... năucit, nu-şi dădea..... ocolurile nu..... o ultimă bănuială..... terifianta ei vecinătate. Şi-l găsiră, astfel, în zori, aşezat pe bancă, sub foşnetul lin al castanilor, cu micul său revolver marca „Band” căzut între genunchi.

Aceeaşi delicată armă o folosise şi Alec.

Domnul Bonel părea că priveşte pe deasupra tufişurilor spre bulevardul ce începea să se însufleţească, părea că priveşte şi se bucură văzînd oameni vii, dar eu ştiam că vede altceva. Ştiam că pentru el noaptea continuă, iar norii, ca un schimbător arhipelag... arhipelag de umbre, se mişcă lent, ivind de sub perdeaua lor enigmaticul astru ce stăpîneşte peste ţinutul Long-Marion. AXIX!!

Iată o primă variantă cu privire la moartea lui Bonel!

Toată lumea a considerat că în faţa dezastrului iminent, canalia, sau canibalul, cum i s-a spus după aceea, procedase bărbăteşte şi astfel fostul meu patron se pomeni aureolat post-mortem cu un act de bravură (pe care nu-l comisese de fapt).

Nenorocitul de Alec fu deplîns de unii ca victimă a infamului său tată, iar maică-sa, nevasta lui Bonel, o bătrînă maimuţă, a dispărut ca şi cum nici n-ar fi existat... Există asemenea fiinţe despre care nimeni nu-şi aminteşte. Ele ies cumva pe neobservate din circuitul vital.

Omul de încredere al lui Bonel, un vlăjgan care făcea toată treaba „de subsol”, cînd au venit să-l ia, s-a apărat şi copoii l-au izbit atîta în cap, că nu s-a mai înzdrăvenit.

Bucătarul, complice şi el, a fost condamnat la temniţă grea.

Părtaşă la această afacere tenebroasă, dar liberă datorită unei şanse neaşteptate (spre mine nu ducea nici un fir!), umblam pe străzi întrebîndu-mă: de ce m-a minţit Bonel? De ce i-a ucis pe cei nouă oameni?

La mormîntul nefericitului de Alec, m-am dus. Şi-a pus capăt vieţii dintr-un motiv ce ar părea stupid: a aflat că fiinţa pură şi suavă, care-i oferea ceai dulce şi muzică de Chopin (adică eu, Ioana Scavin), este metresa schimonositului său tată. De cele mai multe ori asemenea încercări rămîn doar la stadiul de tentativă, fiindcă semidocţii de sinucigaşi habar n-au unde este inima şi trag alături, dar bietul Alec a avut şi aici ghinion; glontele a plesnit exact în locul unde trebuia. Înainte de a comite acest ultim gest, Alec le-a spus poliţiştilor tot ce ştia despre întreprinderea lui taică-său, ca ultimă răzbunare împotriva bătrînului cărăbuş care m-a pîngărit. Nici nu bănuia Alec că şi eu sînt amestecată.

De altfel, sînt convinsă că patronul (Bonel) îşi găsise şi alte colaboratoare (şi amante), dar, în virtutea unui principiu care n-a fost niciodată călcat în relaţiile dintre noi, despre aceste lucruri nu se discuta nici în şoaptă. Dar şi aşa, ce imprudenţă senilă din partea lui Bonel, să-i divulge fiului lucruri despre care... Sau Alec o fi dedus

singur?

La mormîntul său nu venea nimeni. Am aruncat cîteva flori şi am spus nişte rugăciuni. Toate pe cîte le ştiam, dar ce valoare au strigătele către ceruri ale unei nelegiuite?

Alec mă ruga să-i cînt la pian, şi de obicei mă lăsam convinsă. În acest timp el stătea cuminte pe fotoliu, clăpăug cum era, şi doar din cînd în cînd îşi exprima admiraţia, pe franţuzeşte, pînă ce într-o zi, din amuzament, i-am spus, minţindu-l, că nu înţeleg o boabă, ceea ce l-a cam descumpănit. Într-o clipă am dărîmat în sufletul său edificii şi valori (Ioana să nu ştie vorbi franţuzeşte!?), dar în cele din urmă mi-a găsit o scuză şi s-a întremat.

Imaginea lui avea să mă urmărească multă vreme ca o ameninţare de neînţeles, mai pregnantă decît amintirea celor la a căror pieire contribuisem direct. N-am reuşit niciodată să aflu ce interpretare a dat Alec întîmplărilor din subsolul casei Bonel, divulgîndu-le abia într-un moment de mînie disperată împotriva părintelui său. Sau, şi m-aş mira să greşesc cunoscîndu-i firea, credea că e în firea lucrurilor să se întîmple aşa?

Mormîntul său e mut şi singuratic, ca o pasăre îngheţată iarna.

Alec Bonel nu s-a născut, n-a trăit, n-a murit. Nu el e tînărul palid care şi-a trimis un glonte în inimă... Nimic nu atestă trecerea lui pe pămînt, nimic... în afară de o subţire dîră mohorîtă în memoria mea. Şi mai continuă să existe amintirea acestei creaturi slabe în coşmarurile care mă zgîlţîie uneori noaptea, cînd ochii lui lacomi şi înfricoşaţi se aprind brusc...

Lucruri ciudate s-au întîmplat după moartea lui Alec, după prăbuşirea casei Bonel. Războiul trecuse cu tăvălugul, ecourile stăruiau. Oraşul S., care suferise

bombardamente, fusese cucerit, recucerit şi iarăşi cucerit, continua să trăiască într-o bolnăvicioasă tensiune, ca sub stare de asediu.

Unul din trenurile fantomă ce rătăceau fără noimă depuse într-o zi la gară personajul a cărui apariţie ar fi trebuit să mă îngrijoreze.

Cu faţa cam sumbră, cam crîncenă, ca a ţăranului decis să nu-şi lase mîndria călcată în picioare de hoţii de orăşeni, acest ins nu era altul decît dragul meu Neculai, pornit într-o lungă expediţie de căutare... Îl căuta pe fratele său Augustin.

N-aveam de unde şti că spilcuitul şi întreprinzătorul Augustin, în vreme ce-şi sorbea halbele la „Echinox”, avusese cînd (el totdeauna reuşea să facă mai multe lucruri deodată) să scrie acasă cîteva rînduri şi să arunce plicul la cutia poştală de pe peronul gării, plic care a ajuns în cele din urmă la destinaţie. Dacă se pierdea, cum s-au pierdut atîtea... Acel răvaş era ultimul semn de viaţă primit din partea fiului rătăcitor, care anunţa că se află la S., unde aşteaptă un tren care poate va veni, poate nu...

Orice om, întîlnind în cale piedici, ostilitate, ameninţarea neantului, ar fi renunţat, dar căpăţînosul de Neculai se agăţă cu dinţii de singurul indiciu conţinut în scrisoarea fratelui său şi anume, că a fost concepută într-un birt din imediata vecinătate a gării, la „Echinox”, şi pornind de aici reuşi să adune în cele din urmă, cu mare trudă, semne şi mărturii care-l conduseră la mine. Ca să obţină acest strălucit rezultat a trebuit să-l piseze timp de o săptămînă pe cîrciumar; acesta nu voia să audă de nimic şi nici n-ar fi vorbit pînă la urmă, indiferent dacă reţinuse figura lui Augustin sau nu.

Se nimeri însă să fie de faţă unul dintre obişnuiţii localului, un vierme care în schimbul alcoolului oferit de

Neculai îşi aminti în cele din urmă că-l văzuse pe Augustin.

Înfăţişarea acestuia atrăsese oarecum atenţia, şi după îndelungi consultări cu alţi beţivani, ajunseră la concluzia că tînărul cu faţă frumoasă şi smerită, ca de preot, ieşise din cîrciumă însoţit de o elegantă doamnă.

După alte deliberări, îşi amintiră şi cine era doamna...

Acest bărbat cu figura lipsită de fineţe se înfăţişă la mine acasă şi fără nici un ocol îmi puse întrebări cu privire la soarta fratelui său, Augustin.

Trecuseră două sau trei luni de la căderea casei Bonel. Vîlva stîrnită părea să fie în descreştere, totuşi era imposibil ca Neculai să nu fi aflat, colindînd prin oraş, cîte ceva despre această sinistră poveste.

Discuţia dintre noi, dintre mine şi Neculai, s-a desfăşurat la început în antreu, apoi l-am poftit în casă, mizînd pe impresia ce trebuia să i-o facă interiorul meu. Mă purtam cu mănuşi. N-am încercat să neg, cunoscusem într-adevăr, în urmă cu mai multe săptămîni, la gară, unde tocmai mă interesam de mersul trenurilor, un tînăr amabil care se oferise apoi să mă conducă în oraş. Ce coincidenţă! Prin urmare actualul meu musafir e fratele mai mare al acelui simpatic tînăr? Surpriza e atît de plăcută că mă simt biruită din prima clipă. Îmi pare foarte bine, mă bucur... Chiar mult. Dar nu pot da, din păcate, nici o indicaţie asupra modului în care şi-a folosit vremea în zilele următoare...

Dacă m-a vizitat acasă? Nu... (Acesta e de altfel şi adevărul.) Cunoştinţa noastră s-a limitat la o simplă plimbare pînă în centrul oraşului, cu o conversaţie agreabilă în cursul căreia aflasem că încurcase nişte trenuri sau cam aşa ceva, dar că faptul nu-l deranja din cale-afară, dimpotrivă are de gînd să se distreze niţel şi mă invită şi pe mine, dacă am timp, la o petrecere oarecare...

Dacă am acceptat invitaţia lui Augustin? Nu... avînd în acea perioadă alte obligaţii. Ne-am despărţit în centru şi de atunci nu l-am mai văzut. Cu ce-l mai pot servi pe musafirul meu? Cu nimic? Atunci...

Abilitatea detectivă a dragului meu Neculai părea cît se poate de limitată. În afară de încăpăţînare... Mă aşteptasem să-l aud răsucind tot felul de întrebări, şi în orice moment eram pregătită să abat dezminţiri subtile şi alibiuri temeinice împotriva acuzaţiilor eventuale, dar n-am fost supusă acestui efort.

Cînd l-am văzut a doua oară, aproape că uitasem de existenţa sa. Aşteptîndu-mă, rezema un salcîm, mototolindu-şi şapca. Nu mi-am putut stăpîni o tresărire. I-am recunoscut faţa trasă, fălcile dure, bărbia vînătă de răzuită ce fusese cu un brici necruţător.

„Ca un tăietor de lemne, rămas fără lucru”, mi-am zis, şi, Dumnezeule, cît de aproape mă aflam de adevăr!

Apropiindu-se, a declarat că trebuie să vorbim „ceva foarte serios”. L-am poftit să mă urmeze, cu un gest firesc, dar uşor dezabuzat, ca în faţa unui musafir ce începe să fie plicticos de insistent.

Căldura şi moliciunea locuinţei mele părură din nou să-l copleşească. Stătea obosit, greu ca un bolovan azvîrlit de cine ştie ce intemperii în fotoliul adînc, şi simţeam cît ar fi de bucuros să nu spună nimic, fiindcă întotdeauna cuvintele îl încurcau din cale-afară: spui una şi iese cu totul altceva, auzi într-un fel, dar înţelegi invers – cît de perfidă o fi fost intenţia Creatorului cînd i-a pus omului în dinţi vocabularul – şi, în plus, pe lîngă propria incertitudine faţă de jocul blestemat al cuvintelor, uşurinţa, măcar aparentă, dacă nu şi reală, a celorlalţi în a jongla cu ele.

L-am lăsat singur, în plasa lui de îndoieli (o uşoară

cruzime din partea mea), fără a-i întinde puntea şovăitoare a unei conversaţii oarecare sau începutul mult mai temeinic al unui pahar cu alcool. Stăteam faţă în faţă, Neculai neştiind cum să înceapă şi dacă să înceapă, iar eu cercetîndu-l necruţătoare, de la degetele, cu încheieturi noduroase, pînă la pantofii nevăcsuiţi, trecuţi prin mîinile atîtor calfe nepricepute, că-şi pierduseră aproape orice formă.

Mă întrebam, dar nu cu real interes, cum de reuşea să supravieţuiască. Să fi adus cu sine oricît de mulţi bani, tot s-ar fi devalorizat între timp. Aveam să aflu mai tîrziu cum îşi cîştiga mămăliga zilnică, umblînd prin curţile oamenilor, salahorind sau tăind lemne acolo unde se nimerea. Cu sudoarea frunţii, adică.

Mai tîrziu mi se relevară şi alte amănunte... Trecutul său nu mă interesa cîtuşi de puţin, mai ales la început. Ce înseamnă, la urma urmelor, trecutul unui om? Dragul meu Neculai nu părea să fi avut vreunul, cît de cît important. Cei vreo treizeci de ani cît împlinise pe atunci nu-i aduseseră vreo satisfacţie deosebită sau măcar o mare dezamăgire. În adîncul sufletului meu, acolo unde dispar rezervele, şi pudorile, păstrez condamnabila convingere că marele eveniment al vieţii lui l-am constituit eu... Chiar dacă n-a fost un eveniment tocmai fericit, dar dacă ne gîndim la atîţia oameni care trec prin viaţă fără să li se întîmple nimic...

Nemiloasă, încercam să ghicesc primul cuvînt pe care-l va rosti şi nu-mi venea în minte decît „miriapod”. Complet anapoda. Mă decisesem să nu-l ajut în nici un fel, să-l las să înceapă primul, iar el, mirat întrucîtva de noua mea conduită (în raport cu bunăvoinţa de data trecută), începea să se simtă toropit. AXIX!! Discrete parfumuri adiau prin încăpere, iar tăcerea părea că se va interpune definitiv

între noi. Gîndul acesta, sau unul asemănător, păru că-l sperie.

Începu să vorbească. Important este, îmi explica, să-l găsească pe Augustin, dacă acesta mai e în viaţă. Aflase între timp lucruri înspăimîntătoare care-l scîrbiseră şi mai mult de acest oraş, unde, pe cît arată semnele, bietul său frate îşi găsise sfîrşitul.

Precizia intuiţiei nu m-a surprins, ştiam că va face legătura; ceaţa dintre noi, odată cu spusele sale, se risipi, simţeam că mă bănuieşte şi că eventual ar putea deveni periculos nu prin iscusinţă, ci prin încăpăţînare. Am confirmat, deci, că auzisem şi eu despre nelegiuirile săvîrşite de ticălosul de Bonel, şi că nu-mi repugnaseră mai puţin.

Vorbeam reţinut, cu o anumită rezervă.

În gîndul meu se răsucea pe nesimţite o undă de îndoială. Ce să fac cu el, mă întrebam, şi, mai ales, mă întrebam *ce merită?*

Ce merită el şi ce aş merita eu?

A fost poate singura ocazie cînd m-am temut să nu dau greş. Bărbaţii sînt, în general, nişte cîini pe care-i amăgeşti trecîndu-le pe sub nări un os gras. Neculai se ivise însă din nişte depărtări ce mă puneau în încurcătură, cu toate că le detestam. Nu cunoşteam lumea sa. Şi nici gîndurile pe care le dirija pe căi imprevizibile (nu din prea multă fantezie, ci dimpotrivă cred, dintr-un deficit al imaginaţiei).

Lipsa lui de personalitate avea, fir-ar al dracului, o foarte certă personalitate!

Pentru a-l neutraliza, existau două căi, moartea sau dragostea. Prima părea mai lesnicioasă, aveam experienţă (mi-am spus cu o tresărire). Iar remuşcări, mai deloc. Sau te pomeneşti că bravez? Nici în privinţa dragostei nu-mi lipsea experienţa, dar nu puteam înlătura gîndul ispititor

că în faţa morţii va avea şi el reacţia normală, comună tuturor oamenilor, adică va muri şi prin urmare va tăcea, îşi va sista căutările, se va împăca şi cu gîndul că Augustin nu mai e... Morţii sînt atît de lesne de convins. Poţi să le spui orice şi te cred. Erau simple gînduri, fiindcă pînă la urmă n-am luat nici o hotărîre.

Mărinimoasă ca niciodată, i-am oferit hotărîrii libertatea de a mă lua ea pe mine...

Şi asta s-a petrecut nu brusc, ci pe îndelete. Să mai spui că hotărîrile gîndite sînt cele mai bune!

A trebuit să treacă timp lung, săptămîni sau luni, pentru ca dragul meu Neculai să aibă revelaţia (revoltătoare!) că nu dorinţa de a-l căuta pe Augustin îl mai reţine aici (pierduse şi aşa orice speranţă), ci ireductibila mea persoană, pururi aureolată în aburul vineţiu al suspiciunii neconfirmate, dar poate cu atît mai interesantă, mai neliniştitoare.

În făptura lui de om cumpănit, căruia îi plac numai aşezările temeinice, se ridicase un neaşteptat dor de dragoste, poate chiar de aventură, iute reprimat însă. Dacă nu mi-ar fi propus – (absolut pe neaşteptate, am apreciat surpriza!) – să ne căsătorim, poate că între noi s-ar fi născut o legătură oarecum durabilă şi în orice caz originală, dar seriozitatea i-a jucat o festă urîtă, deşi la început n-am reuşit să mă sustrag farmecului magic al acestor cuvinte „căsătorie”, „nevastă”, care m-au toropit ca un alcool.

În această privinţă sînt femeie ca toate femeile.

Din nefericire pentru dragul meu Neculai euforia a fost de scurtă durată.

De altfel, ideea de a mă lua de soţie şi de a mă duce acasă la el izvora dintr-o neîncredere permanentă. Rolul jucat de mine în tragica piesă a dispariţiei lui Augustin

pendula în viziunile sale între două semne de întrebare, iar existenţa mea, cea trecută, cea prezentă, îi apărea la fel de neclară.

Nu ştiu de unde apăruse speranţa că, devenindu-i soţie, aş fi ieşit din îndoielnicul meu trai, brusc imaculată. Credea oare că titlul legal de nevastă ar fi conferit un nimb de încredere frunţii mele păcătoase?

Ciudat, şi mie mi se părea – ba chiar mă temeam de asta – că binecuvîntarea nupţială a preotului mă va obliga la o transformare.

Ori eu nu mai voiam să mă transform; socoteam că e prea tîrziu!

Iar dincolo de aceste aparenţe, sub stratul impresiilor şi crezurilor de suprafaţă, nutresc convingerea că nimeni nu se schimbă niciodată (mai ales eu, dacă pot spune aşa), ceea ce ar fi fost un mare dezastru pentru dragul meu Neculai.

În timpul celei de-a doua discuţii pe care am purtat-o, mă întrebam ce merită. Ei bine, cred că Neculai a meritat din plin dezastrul. Şi eu i l-am adus. Dar asta nu înseamnă că...

Să zicem, da, cred că putem zice, că Neculai este singurul om pe care l-am iubit într-un fel. În felul meu. Ferească Dumnezeu să afle asta! Ar fi şi mai nenorocit. Dar n-are să afle. Sper... Însă dezastrul îl merita. Şi el ştie pentru ce!

Mărite înotător, stimulează-mi memoria!...

Picase o zi cu ploaie şi grindină. În oraşul acesta, furtuna coboară iute din munţi, se prăvale cu violenţă, întunecă şi îneacă totul ca un sentiment dur şi atotcuprinzător, ca setea de putere şi mărire... sau de

glorie, poate.

Şedeam alături, Neculai mînca, şi ascultam împreună danţul grindinei pe acoperişuri.

Nefericit, flămînd, neîngrijit, îmi devenise cumva drag. Poate că ideea de a mă lua de nevastă să fi trecut prin capul său confuz chiar în ziua aceea de grindină şi nelinişte cu oameni speriaţi alergînd pe străzi ca-n ziua de apoi... Cine ştie, gospodar cum e, i-o fi plăcut mîncarea ce i-am oferit-o, sau felul cum am prezentat pîinea tăiată în felii subţiri, economice...

Mă uitam la el cum înghite lacom, ca un cîine flămînd, şi-mi era milă de el, şi-mi venea să rîd. Cît de caraghioşi sînt bărbaţii! Şi cît de slabi.

Să mă ceară în căsătorie, ce idee neaşteptată! Şi alţii optaseră la mîna mea: printre aceştia, un colonel întors din război invalid (dar nu faptul că-i lipsea un picior mi-a dictat refuzul), un popă care-mi oferea dulcea viaţă patriarhală a unui sat unde se fierbe ţuică aspră şi marmeladă blîndă... şi încă o sumă de zevzeci încercaseră să mă lege de ei şi să-mi schimbe cursul vieţii... Ce zădărnicie, să schimbe, să transforme ceea ce s-a hotărît definitiv acum un milion de ani, în clipa cînd primul cimpanzeu a ridicat prima bucată de cremene, a dus-o la nară şi s-a speriat că miroase a ars... Haide! Se va găsi, desigur, vreun deştept care să mormăie: fatalista!...

Dar propunerea lui Neculai a venit altfel. Pusese în ea o cruntă gravitate, obligîndu-mă să suspin, să mă aşez, să mă gîndesc. În faţa lui nu-mi puteam da drumul rîsului, aşa cum aş fi vrut. Şi asta nu-mi plăcea. Rîsul meu impertinent l-ar fi determinat poate să mă ia la palme, ceea ce ar fi fost cu totul de prisos. Sprîncenele lui mari şi negre adăposteau ochii adînciţi de post îndelungat. Pe nesimţite, cu mult înainte de a-mi rosti răspunsul, pe care Neculai îl

aştepta ca pe un verdict, am început să cedez, parcă acceptînd că nu există altă ieşire.

Şi, luînd cuvîntul, abrupt ca întotdeauna, Neculai îmi promise că după ce ne vom instala (îngrozitoare definiţie: „Ne vom instala", aducătoare de migrenă, generatoare a tuturor disperărilor, ce înseamnă la urma urmelor *să te instalezi?),* îmi va face rost şi de pian, acolo, acasă la el.

Ce risipă! am exclamat, dar Neculai, trecînd cu naivitate peste micul meu sarcasm, m-a asigurat că nu-l va costa nimic, întrucît îl va aduce de la o rudă unde zace de ani şi ani, uitat. Fireşte! E bine să fim gospodari înainte de toate, oricît ne-ar da inima ghes.

O stîncă stranie şi contorsionată, cu mai multe capete, străjuie ca o permanentă ameninţare, ca un avertisment, localitatea; sosisem la Neculai acasă (fie-mi iertat acest salt!), data nunţii şi fusese fixată, cu o grabă aproape suspectă, iar Neculai, în haine negre, de mare gală, haine de logodnic, părea aproape fericit; nu-i lipsea decît un pic de încredere...

La biserica ortodoxă avu loc o slujbă întru pomenirea bietului Augustin (dispărut fără urmă), întru iertare a păcatelor sale, întru amintirea sa, întru veşnica prosperitate a sufletului său ajuns desigur în paradis întrucît nu avea păcate grele... Îmi amintesc: cu ocazia tristei ceremonii, trei femei în mare doliu au ocupat capul cortegiului; la mijloc, bătrîna lor mamă, cea care îl dăduse lui Augustin viaţa, în urmă cu atîţia ani, în stînga eu, care i-am luat-o (fără să vreau), iar în dreapta juna şi zvăpăiata Pia, care tot l-ar fi ucis (dacă nu m-aş fi grăbit eu) într-o căsnicie cumplită (presupun, cu riscul de a greşi), întrucît în ciuda primelor două însuşiri, prezumtiva logodnică strălucea ca un astru stins printr-o teribilă lipsă de umor.

Această familie aşezată s-a îngrijit să ridice şi un

mormînt simbolic în amintirea fiului dispărut, în vechiul cimitir, alături de osemintele unui fel de bunic care crăpase cîndva de ciudă că nu s-a putut îmbogăţi... Cît de ciudată graba aceasta de a-i confecţiona lui Augustin mormînt fals, cît timp nici nu erau foarte siguri că el într-adevăr ieşise din viaţă. La ce bun un mormînt fals, şi la ce bun chiar unul adevărat? La ce bun aceste cortegii funerare pe care le urăsc, artificialele ceremonii şi cimitirele?

Oamenii unui viitor mai înţelept (admiţînd că un astfel de viitor există, lucru de care eu mă îndoiesc) vor prefera desigur ca după moarte cenuşa să le fie risipită din avioane albe peste piscuri argintii... Nu-i aşa? În felul acesta poate, gîndul morţii ar deveni mai luminos...

Simţeam apăsarea timpului. Trecea încet, ca stors dintr-un teasc sleit. Pianul pe care mi-l promisese Neculai sosi într-adevăr, dovedindu-se a fi însă o piesă preistorică, ciuruită ca de gloanţe, ca şi cum de-a lungul anilor s-ar fi dat repetate bătălii pentru a-l cuceri, şi cred că nici meşterul divin care grijeşte, verifică, unge şi repară din cînd în cînd trîmbiţele Ierihonului şi celelalte instrumente muzicale puse de Creator la dispoziţia Satanei pentru a suna sfîrşitul parţial al lumii, n-ar fi ştiut din ce parte să-l apuce. (Poate fac confuzii, e şi normal, am fost mult persecutată în şcoală la orele de religie; fiind cea mai frumoasă, profesorii-preoţi considerau că dîndu-mi note mici demonstrează dîrzenie în faţa ispitelor. Cuvioşii de ei...)

Prin urmare a trebuit să renunţ şi la muzică. Însă nu total; glasul viitoarei soacre împărţea timpul în intervale: un interval vechi, depăşit, ce se prăbuşea în hău, şi altul din care abia începeau să ronţăie minutele.

„Închide focul şi stinge fereastra", striga virtuala

soacră spre virtualul socru, dînd totdeauna două porunci şi încurcîndu-le.

„Varsă lemnele şi taie găleata!”

Simpaticii bătrîni discutau mult despre mine, ei îşi închipuiau că pe şoptite, fiind cam surzi. Deruta nu era mică în mintea înceţoşată de ţuică a socrului. Îl simţeam oscilînd între mîndria de a avea o noră ca mine şi obiecţiile, nu lipsite de bun simţ, ale babei sale care observa că lui Neculai îi trebuie o muiere aşezată, una ce ştie coace pîine, hrăni raţele şi îngriji de gospodărie.

Şi, fireşte, să şi puieze, fără fandoseli domneşti.

Din încurcătura în care intrasem, m-a scos Mag Aurelian, acest demon de rasă pe care l-am întîlnit tocmai la timp, într-una din zile, între Lacurile-Salce şi Coama-Lacurilor, unde umblase, pretindea el, să picteze. Neculai se cam pierdea în prezenţa lui. Am observat îndată ce mi l-a prezentat pe pictor.

— Într-adevăr, eu sînt Mag Aurelian, zise acesta. Lui Neculai nu-i acorda atenţie. Ce dezastru v-a aruncat spre ţinutul nostru, frumoasă doamnă? Fiindcă numai un dezastru poate fi vinovatul... Cu toţii eşuăm, în cele din urmă, pentru unii e însă prea devreme.

Nu cred ca aceste cuvinte să-i fi plăcut dragului meu Neculai. Mag Aurelian pronunţase cuvîntul dezastru... Stranie intuiţie!...

— Domnule, am zis, cercetîndu-i faţa tăbăcită, aspră, nu cumva aveţi acasă o statuetă... un om rănit care încearcă să se salveze trecînd înot un fluviu adînc şi mare?...

Ochii lui Mag Aurelian de un albastru intens, dar de o nuanţă rea, ascuţită, se aprinseră, izbucniră, fu o clipă de pîrjol; părea că însăşi întrebarea mea îi adusese un răspuns mult aşteptat şi dorit, conţinutul propriu-zis al cuvintelor fiind depăşit, necontînd conţinutul, ci impresia

în totalitate, care se traducea printr-o confirmare a ideii ce şi-o făcuse despre mine în urmă cu o clipă, sau poate în urmă cu o mie de ani, confirmare fericită ce atingea şi stimula invizibilul său potenţial de demon şi piază-rea...

Pe urmă privirea lui mă părăsi, iar ochii săi luciră brusc parcă în galben. N-am reuşit să înţeleg niciodată aceste schimbări de culori.

Vorbind, întinse o mînă ce se ridica parcă peste Coama-Lacurilor, spre bălţile ce luceau stins în depărtare. Mă tutuia din primul moment. Cred că acesta e un element al hipnotismului de acaparare. Altădată, Mag Aurelian spunea:

— Acolo, Ioana, sub Lacurile-Salce, peste arhipelagul acela de oglinzi, s-au întîmplat lucruri despre care e mai bine să nu întrebi... nu vei primi decît răspunsuri încurcate, contradictorii, năucitoare. Poate într-o bună zi, cînd ne vom cunoaşte mai bine, îţi voi spune eu adevărul, deşi adevărul te conduce de cele mai multe ori spre Long-Marion. Există întotdeauna un trecut înceţoşat, dens de întîmplări sinistre, despre care oamenii nu vor să-şi mai amintească. Acest orăşel prăpădit tîrăşte pe urmele sale o trenă confuză, lungă şi sumbră ca o coadă de cometă, dar despre asta vom mai vorbi... Să mergem. Să mergem ca nişte oameni convinşi că Long-Marion e departe.

Din prima clipă Mag Aurelian încerca să mă epateze; totdeauna încerca să creeze impresia că nu vine de acasă, ci dintr-un loc inaccesibil mie şi celorlalţi, şi acest joc, mărturisesc, îmi plăcea. Era un cuceritor de profesie, pe faţă, şi prin aceasta, cumva, cinstit! Doamne, ce ticălos era!

— Cînd ai de gînd să fugi de aici, Ioana?

— Ce te face să crezi că am de gînd să evadez, Mag Aurelian?

Un rîs scurt, parcă ameninţător. Să fii bătrîn, şi să te cheme Mag Aurelian! Fiindcă era bătrîn.

— O să fugim împreună, eu şi aşa mă pregăteam de cîtva timp...

De faţă cu alţii, se distra cinic furnizînd vagi amănunte cu privire la cadoul ce ni-l va oferi la nuntă, dar eu ştiam că în acest interval el pune la cale amănuntele plecării...

Unde e ţinutul Long-Marion? Departe? Într-acolo plecăm?

În zorii zilei dragul meu Neculai a bătut la uşa camerei unde, prin consemn, cît timp nu eram căsătoriţi, i se interzicea să intre. Cum nu a primit răspuns, a călcat în cele din urmă consemnul şi primul lucru pe care l-a văzut, pe un colţ de masă, a fost scurta mea scrisoare.

„Nu pot deveni soţia ta, port vina morţii lui Augustin.”

O foaie albă, îndoită, pecetluită dacă pot spune aşa, cu o mică floare aşezată deasupra.

O floare de „nu-mă-uita”.

În cameră nu era nimeni, adia vîntul dimineţii prin fereastra întredeschisă. Venea multă linişte.

Patefonul cîntă „Rumba plajei Miami”.

Mag Aurelian pictează.

Căpitanul Byrne se plimbă pe puntea superioară.

Claviatură albă, improvizaţii leneşe pentru pian, adagio lent al amintirilor... Pe puntea „Dragonului” îmi stă la dispoziţie un pian superb şi un întreg salon de muzică prin care mişună umbrele şi fantomele căpitanilor ce au comandat această coajă pe întunecatele mări ale Ispitei şi Dorinţei.

O trăsătură în plus, de penel, precizează mîna ridicată deasupra fluviului, deasupra universului întreg, mîna înotătorului rănit care încearcă să se salveze. Mag

Aurelian pictează. Culorile se muşcă între ele, se devorează.

De-a lungul fluviului mohorît, peste spaţii, singur, înotătorul rănit, în primejdie...

La ce bun explicaţia? De ce n-am dispărut pur şi simplu, fără să las urme şi scrisori? Cu timpul, cred că ar fi început să mă uite, cu timpul, Neculai s-ar fi convins singur că acest episod nu face parte din viaţa lui, ci dintr-o poveste auzită într-o seară de beţie, prin cabanele de sub Coama-Lacurilor, în vreme ce afară viscolea de sfîrşitul lumii, viscolea de adio o poveste azvîrlită de un necunoscut cu apucături ciudate, ai cărui ochi luceau parcă în întuneric, un om ce nu venise de nicăieri, un om care plecase apoi trîntind uşa. Plecase, de asemenea, nicăieri.

Pe puntea „Dragonului" căpitanul Byrne, acest domn ireproşabil, mă răsfaţă ca pe o pisică favorită, iar Mag Aurelian delirează în continuare, face planuri de viitor. Dumnezeule, să faci planuri de viitor (există parcă vreun viitor?) cînd sub tine fluviul încă mai fierbe de bombe şi mine perfide ce-şi reglează mecanismele la trecerea navelor şi din cînd în cînd, distrîndu-se, tuşesc o dată, tare... Ştiţi cum e cînd praful de puşcă începe să tuşească.

Degetele mele sînt lungi şi albe, clapele pianului strălucesc mat. Sînt artistă din creştet pînă-n tălpi. Sînt cea mai uimitoare fiinţă pe care a produs-o civilizaţia. Puţini înţeleg. Şi vai lor!

— Povesteşte-mi ceva despre Long-Marion, Mag Aurelian. Ai fost acolo?

„Dragonul" navighează puţin, zile întregi zace leneş ancorat lîngă vreun chei mort. Nopţile pe Dunăre sînt extraordinar de adînci.

Te mai gîndeşti oare la mine, dragul meu Neculai? Sus, printre Lacuri, în ziua cînd am urcat încet împreună, ca doi

veritabili logodnici, Neculai mi-a arătat o bancă retrasă şi am stat acolo ascultînd murmurul vîntului printre stîncile golaşe. Mă simţeam bine. El – nu. Degetele mele se plimbau pe bancă între „Marioara plus Costin” şi „Luni ziua întîlnirii, Gabriel”, ca pe claviatura unui pian, degetele mele pe lemnul plin de iscălituri, peste „T., şi cu I.” şi peste „Dane, aminteşte-ţi”, şi peste „Luky, Luky”, şi sufletele acestora începeau să cînte, cînta „Dane, aminteşte-ţi”, mai şters, mai îndepărtat se auzea vocea lui „Luni, ziua întîlnirii, Gabriel”, iar „Luky, Luky” nu se auzea deloc. AXIX!! Pe scurt, o întreagă aiureală.

Iar cînd ne-am ridicat de pe bancă, în faţa noastră apăruse Mag Aurelian care tocmai cobora. Din primul moment înfăţişarea lui mi-a atras atenţia, ca şi cum aş fi văzut o cobră, printre şopîrle nevinovate.

— Cine este acest prinţ izgonit? l-am întrebat pe dragul meu Neculai.

(Poate că lucrurile nu s-au petrecut exact aşa.)

— Da, doamnă, este adevărat, eu sînt într-adevăr Mag Aurelian. Iar dincolo de aceste stînci, unde oglinzile lacurilor se ivesc ca un arhipelag... ca un arhipelag sclipitor...

Din momentul acela începuse să îmbătrînească rapid.

Pe puntea „Dragonului” Mag Aurelian pictează. Ce cuvinte i-am spus în ziua aceea lui Neculai? Încercam să-l conving. „Ascultă, prietene, prietene şi dragul meu Neculai, ce idee ciudată să mă ceri de nevastă tocmai pe mine şi să mă aduci la tine acasă! Să profanezi acest prag cinstit. Altfel îşi închipuiau bătrînii tăi o noră, în mintea lor ideea de noră aduce cu un fel de spălătoreasă, o fată zdravănă, cu mînecile suflecate şi braţele roşii şi puternice, limpezind scutece... Ce neîncrederi şi slăbiciuni ai vrut să birui în tine, hotărînd să te însori cu o mondenă,

ce zgîrcenie ancestrală ai încercat să vindeci, aducînd-o pe risipitoarea de mine în casa ta?

Oraşul vostru e făurit din limite, niciodată n-aş fi crezut să trec printr-o astfel de aşezare omenească, dar ce spun eu: „să trec”, cînd căsătorindu-mă cu tine va trebui să rămîn aici... să rămînem aici... sau vei fi de acord să ne facem într-o bună zi geamantanele?

Cînd am sosit (îmi amintesc; ploua), mi-ai arătat în spatele gării un fel de soclu pe care nu se afla nimic. Acolo trebuia instalată o statuie, dar nimeni nu s-a mai gîndit la ea... Prin oraş mai sînt cîteva puncte unde statuile lipsesc şi pe blocurile cenuşii de piatră cresc doar licheni galbeni (de culoarea diamantului purtat la deget de Augustin, da?) şi ţopăie vrăbiile...”

„Ioana, m-a întrerupt Neculai, fiindcă vorbeam, cred, de mult timp, taci puţin.”

Puţin mirată, l-am privit, însă o clipă mai tîrziu el mi-a arătat, cu un gest al bărbiei, în direcţia Lacurilor. Era ceaţa ce urca spre noi. Moale, ca o blană de pisică. Nu înţeleg de ce, pe aici, oamenii se tem de ceaţă. Spun că îi orbeşte.

Mi se pare că nu greşesc: acum stai singur în acelaşi loc şi te gîndeşti la mine. Iar gîndul meu îţi aduce imaginea ceţii.

Dunărea are momente cînd rămîne nemişcată în albie, în ţesătura propriilor ei vrăji. Căpitanul Byrne se află în salonul de muzică, aud pianul. „Ceaţa e atît de periculoasă”, mi-a spus Neculai. „Oamenii care rătăceau printre lacuri îşi pierdeau minţile pomenindu-se înconjuraţi de ceţuri.”

Atîta stîngăcie, în grija ce mi-o purta, încît uneori deveneam curioasă asupra căsniciei noastre, cum ar fi decurs, cine ar fi cîntat în casă – totul e atît de

imprevizibil, nu? – şi cum s-ar fi terminat.

— Mărturiseşte că te gîndeşti la Neculai, mă cuprinde pe după talie Mag Aureilan. Mărturiseşte şi-ţi va fi mai uşor. Ai nişte întrebări care ţi-au rămas pe suflet, greşesc, Ioana? Neculai era un om atît de deosebit...

— *Era?* Ce trebuie să înţeleg, Mag Aureilan?

Mîna pictorului lunecă uşor spre gîtul meu. Mă mîngîie.

— Am lăsat ordin să fie ucis, după plecarea noastră. Ca să nu ai de suportat urmărirea şi toate şicanele sale fiindcă e dintr-ăia ce nu renunţă uşor. Haide, nu-mi mulţumeşti?

— Presupun că ordinul nu va fi îndeplinit... Vreau ca Neculai să trăiască. Înţelegi?

Dar intervine depărtarea, bineînţeles. Vorbim ca despre un om care nu există.

— Ordinele pe care le dau se execută întotdeauna, Ioana.

— Cred că am să te ucid, Mag Aurelian... Drept orice mulţumire. Pentru folosul meu şi al tău.

— Bine, dar nu-mi mulţumeşti?

— Cred că am să te ucid...

Oricîte ocoluri faci, e un moment pe care nu-l poţi ocoli, Ioana Scavin: moartea lui Mag Aurelian. Încetează cu rătăcirile, opreşte-te exact aici.

E adevărat, juzi clarvăzători, voi ştiţi totul, şi zadarnic aş încerca să mă ascund în spatele unui gînd ca ăsta:

„...odată seara, cînd m-am întors acasă, l-am găsit pe Mag Aurelian înjunghiat...” Dacă insistaţi atîta, sînt în stare să recunosc: eu am fost aceea care i-am dat pictorului lovitura de graţie, şi apoi am fugit. Am rătăcit delirînd aproape întreaga noapte iar cînd m-am întors, o dîră de sînge m-a condus din pragul casei, pînă la firul apei. Mistuit de flăcările agoniei, Mag Aurelian, însetat, fără pic de apă în casă, se tîrîse spre Dunăre, se aruncase

în valuri... Dunărea era mare şi *rea* în acel anotimp, curentul l-a înşfăcat şi l-a dus la apă adîncă, la vîrtejuri.

Pictorul îmi datora mie acest sfîrşit demn de viaţa sa, de aceea, din îndepărtatul Long-Marion ar trebui să-mi trimită numai gînduri de mulţumire. Dacă nu-i veneam eu de hac, ar fi murit de bătrîneţe, acasă, cu capul pe o pernă albă... Neplăcut, nu? Trebuia să termin cu el: îmi rezervase un rol detestabil.

Rolul pe care ţi-l propusese Bonel nu era la fel de sinistru?

Ba da, juzi necruţători... Dar n-am mai vrut să joc. Sînt actriţă numai pentru o singură piesă.

Deveniseşi bună peste noapte? Cum rămîne atunci cu vechea ta convingere că nimeni nu se schimbă niciodată?

Nu mă schimbasem, nu mă făcusem mai bună, nu, eram aceeaşi, însă urăsc situaţiile repetate. Şi încep să mă plictisesc. M-aş putea dezvinovăţi, dar tot mai mult îmi dau seama că voi nu reprezentaţi mare lucru pentru mine, juzi niţel caraghioşi...

Înduioşător! Mai lipseşte să pretinzi că l-ai lichidat pe Mag Aurelian pentru a-l răzbuna pe dragul tău Neculai!

Adevărul ar fi parţial, juzi, de data aceasta foarte înţelepţi. De ce n-ar exista adevăr parţial, dacă există sfîrşit al lumii parţial?

Dar în momentul cînd te-ai înhăitat cu „pictorul", cunoşteai îndeajuns trista lui faimă, aflaseşi că practicase o viaţă întreagă crima fizică şi morală, înşelăciunea şi şantajul, şi tocmai aceste amănunte l-au făcut şi mai atrăgător în ochii tăi.

Mag Aurelian, juzi perspicace, apăruse ca omul potrivit pentru a mă scoate din capcana unei căsătorii cu cele mai nefericite urmări, mai ales pentru cel care urma să-mi devină soţ. Nu mă puteam mărita cu un om al cărui frate

fusese victima mea.

Din nou, Ioana Scavin, încerci să te înfăţişezi sub o lumină favorabilă. Lui Mag Aurelian i-ai dat lovitura de graţie pentru a curma lungul şir de fărădelegi al căror autor era... Cu Neculai nu te-ai măritat, pentru a-l feri de revelaţia înspăimîntătoare, ce putea surveni oricînd, că soţia sa e o asasină. Asta nu te-a împiedicat să închizi ochii în momentul cînd „pictorul" a făgăduit că va lua măsuri pentru a-l împiedica pe Neculai să te urmărească şi va aranja lucrurile în aşa fel ca să nu vă mai întîlniţi vreodată.

Nu bănuiam, juzi îndărătnici, că sub promisiunea aceasta se ascunde o sentinţă împotriva lui Neculai!

Ştiai însă bine că Mag Aurelian nu e omul jumătăţilor de măsură!

Dar sentinţa n-a fost dusă la îndeplinire, juzi încăpăţînaţi! Neculai n-a fost ucis, porunca lăsată de pictor n-a fost îndeplinită.

Asta nu schimbă cu nimic dimensiunea culpabilităţii tale, Ioana Scavin. Mai ai ceva de adăugat?

Aş avea multe de adăugat, juzi încrezuţi, împlătoşaţi în legi metalice, dar spre ce folos? Cît timp binele convieţuieşte la un loc cu răul, adeseori în acelaşi sîmbure, în aceeaşi clipă, pe aceeaşi traiectorie şi cît timp nu există posibilitatea de a le cîntări pe fiecare în parte... dar ce tot spun eu? Sînt nevinovată? Sînt vinovată? La urma urmelor, juzi mohorîţi, hotărîrea voastră aproape că nici nu mai contează pentru mine... contează doar sentinţa lui Neculai, iar sentinţa lui e fără echivoc.

Neculai, iată un pahar de cristal în care am turnat o doză îndestulătoare din „somniferul" preparat de tine! Am să închin cu mine însămi,

Pedeapsa va fi şi a ta.

Dincolo de hotărîrea juzilor, tu ar fi trebuit să ierţi...

Cei ce au iubit mult trebuie să fie înclinaţi spre îngăduinţă... După ce voi deşerta acest pahar, am să plec şi eu spre Long-Marion... fiecare om are un Long-Marion al său... locul unde s-au desfăşurat înfruntări despre care nu se mai ştie nimic...

Presupun că-ţi petreci zilele şi orele undeva prin apropiere, aşteptînd rezultatul... Somniferele pot fi luate oricînd, nu numai în serile cu întuneric fosforescent, în mijlocul căruia capetele retezate se ivesc cînd la un geam cînd la altul... Apropie-te, vino sub ferestre, am să-ţi trimit strigătul conştiinţei mele. N-ai să înţelegi nimic, totuşi apropie-te. Aceste clape negre şi albe vor naşte alarmate arpegii, lungi tînguiri, crunte strigăte de teroare...

Odată, demult, cînd eram tînără, îmi fu dat să înfrunt.....iubirea ta pentru mine, singulară pîlpîire care m-a urmărit în fiecare clipă. AXIX!!..... cu atît mai greu pot să pătrund în necruţătorul tău gînd, dar simt că trebuie să accept acest pahar, la urma urmelor trebuie să pună capăt cineva şi lungului şir de nelegiuiri.....nu te depărta, ascultă pînă la capăt..... naivul, credulul, asprul, dragul meu Neculai..... înspăimîntătorul, întunecatul Long-Marion

(Neculai)

Printre oamenii care se întorc, discontinuu şuvoi străbătut de pulsaţii neregulate, mă amestec şi eu şchiopătînd vizibil, astăzi, din cauza vechii mele, răni ce-mi dă de ştire că furtuna de vară se apropie; peste puţine ceasuri torentele cerului vor mătura acoperişurile, străzile, colinele întunecate, cimitirele...

De mirare cît de multă lume o cunoscuse pe Ioana!

„Era cea mai frumoasă femeie din cîte am văzut vreodată” aud un glas, şi nu cutez să mă întorc.

Logodnicul ei, Fred, al cărui nume e de fapt Anton, n-a putut să participe la înmormîntare; se vorbeşte că ar fi reţinut pentru cercetări; toată lumea comentează stupefiată; procuratura, deplasată la faţa locului pentru a constata sinuciderea, a întors pe neaşteptate concluziile... Există urme şi semne care au dat alt curs cercetărilor. Anchetatorii se mişcă încruntaţi. S-au pronunţat cuvintele „omor prin otrăvire".

Am luat bilet pentru personalul de la opt-patruzeci-şi-opt seara, mă întorc acasă, e chiar momentul, dar pînă la plecarea trenului, pînă la izbucnirea furtunii, e destulă vreme să colind prin oraş. Nu mai am nimic de făcut. Aceste ultime ceasuri pe care le petrec aici pot în sfîrşit să le consacru nu *ei,* ci amintirii fratelui meu Augustin.

Dar cu toate eforturile mele, imaginaţia şchiopătează, nu-l întîlnesc nicăieri, oricît scrutez feţele trecătorilor, vitrinele cu oglinzi, prin care îmi lunecă, singuratică, umbra, ferestrele deschise şi ferestrele închise, copacii parcurilor (după oricare trunchi ar putea fi ascuns fratele meu, dar nu e), trec în revistă băncile pline cu inscripţii, iniţiale şi inimi (nici unul dintre singuraticii ce se odihnesc nu e Augustin...), vehiculele ce aleargă vuind pe stradă (nici unul dintre călători nu e Augustin); şi de asemenea Augustin nu e nici în memoria mea. Augustin nu e nicăieri. Numai Ioana... e peste tot.

O amărăciune pe care n-o poate învinge nici gîndul că mi-am îndeplinit faţă de el datoria.

Bagajele mele sînt puţine. Sînt un călător sărac. Îmi aranjez cufărul, iar gazda mea, doamna Tinuca, are grijă să nu uit nimic; vechea rană de la picior mă doare tot mai rău, la noapte, în tren, n-am să închid ochii, singur, cu o cohortă de gînduri pe urmele mele, şi în continuare tot singur, cu aceleaşi gînduri, mereu cu aceleaşi gînduri, pînă

la capăt. Acolo unde poate mă aşteaptă Augustin...

— Mai vii prin oraşul nostru, domnu Neculai?

Îi răspund că nu. Niciodată.

Bunul simţ al doamnei Tinuca protestează:

— Cine ştie, domnu Neculai! Atunci, de mult, imediat după război, cînd ai locuit prima oară la mine, la plecare ai vorbit la fel: că nu mai vii. Omul nu poate hotărî dinainte. Omul se întoarce mereu acolo unde a iubit... Poate că te întorci, peste zece, peste douăzeci de ani... n-ai să mă mai găseşti.

— Nu mă mai întorc, fiindcă n-am iubit nimic... aici.

Femeia nici nu mă ascultă. Îşi continuă propriile ei gînduri.

— Vara, mai ales, e frumos la noi... Dacă ar veni iarăşi doamna aceea...

Nu ştiu de unde se naşte curiozitatea.

— Ce doamnă?

— S-a interesat de cameră... Distinsă şi atît de frumoasă. Cred că o actriţă.

— Să sperăm că nu rămîi fără chiriaşi, coană Tinuca.

— Am rugat-o să revină peste cîteva săptămîni, după ce pleci dumneata...

— Cu o actriţă nu e rost să te împaci... Face gălăgie, primeşte musafiri... Mai nimerit e un bătrîn ca mine.

— Cînd ai mas aici prima dată, nu erai bătrîn.

— Nu... Nu eram...

— Drum bun, domnu Neculai...

Las cufărul la gară şi mă întorc în oraş. Mai am multă vreme pînă la tren, nici n-a început să însereze, e cald, e foarte cald, o bere înghiţită la repezeală nu ajută aproape nimic, aceeaşi forţă căreia nu pot decît să mă supun, mă plimbă pe străzile oraşului, pentru cea din urmă oară.

Sînt un om bătrîn şi rănit. Şi foarte obosit, la capătul

oricărei puteri. Ca să înţeleg ce se întîmplă cu mine, trebuie să-mi adun toate gîndurile.

Dintr-un gang în întîmpinarea mea iese un rît negru şi gros... Aşa ceva nu mi s-a mai întîmplat din copilărie, de cînd colindam pustietăţile sterpe de pe Coama-Lacurilor, ţinutul de piatră unde se poate întîmpla orice.

Ocolesc arătarea, trec mai departe, înconjurat de Oameni-Invizibili, din a căror nesfîrşită conversaţie prind numai cuvinte disparate, fără semnificaţii deocamdată. Ca să înţeleg ce se întîmplă cu mine, strîng resturile de puteri ce mă mai ţin în picioare şi în viaţă şi trec de douăzeci de ori pe aceeaşi stradă în sus şi în jos, fără să ştiu încă ce caut.

Din conversaţia Oamenilor-Invizibili nu reuşesc să desprind nimic, secretul pe care-l ţin este strîns şi teribil, şi mă mai întorc o dată prin faţa aceloraşi case şi vitrine şi ganguri, pînă se întunecă şi se face ora gării. De mii de ori am plecat din oraşul acesta fără să fi adus la îndeplinire ceea ce trebuia, dar de data aceasta totul e terminat.

Peste şine trenul se tîrăşte lent şi ancorează în faţa peronului, parcă numai pentru mine. Nimeni nu aşteaptă acest tren. Locomotiva are un rît negru şi gros. Urcaţi în vagoane, mă îndeamnă impiegatul, dar eu, cu bagajul în mînă, ţintuit de o mirare tîrzie, las trenul să plece, cu toate că ştiu că nu va fi altul, curînd. Vagoanele lunecă prin faţa mea, pline cu Oameni-Invizibili, şi cu foarte puţini călători; de scara ultimului, aş putea încă să mă agăţ, dar în acest moment dezlănţuirea ploii mă sileşte să caut refugiu în restaurantul gării unde s-au şi adăpostit pasagerii ce au renunţat să urce în tren. Toţi au figuri lunguieţe, tîmpe, şi par să aştepte ceva... Mă întreb ce...

Degeaba, fraţilor, n-are să mai apară Ioana! Zadarnic v-aţi înghesuit aici, netrebnicilor, aşteptînd ca Ioana să vă

momească iar cu farmecele ei! De dragul unei mîngîieri a Ioanei, vă lăsaţi bucuroşi fripţi în tigaie, dar Ioana nu mai este, casa Bonel nu mai există de mult... Deasupra gării tună, ca în seara sosirii lui Augustin...

Pînă ce sînt servit şi pînă ce chelnerul îmi ia banii, furtuna trece mai departe. Acum în oraş au început ultimele reprezentaţii la cinematografe.

Scot un bilet, dar renunţ să intru, spre uimirea stupidă a femeii de la intrare care mi-l rupe şi mă vede ieşind cu blestematul de cufăr ce-mi smulge mîna. La un hotel modest mi se dă un loc liber într-o cameră cu încă şase paturi. Alături de mine deja sforăie un om-vizibil, dar eu arunc bagajul lîngă pernă şi ies iar, tîrîndu-mi piciorul rănit, ca un puşcăriaş. Asfaltul e aproape uscat, aerul proaspăt adie pe la obraji.

Deodată mă opresc.

Acum ştiu ce căutam!

Din vitrina luminată a unui mic magazin din colţ, oglinda rotundă trimite drept în ochii mei o undă magnetică; a trebuit să las trenul să-mi scape, numai pentru a revedea şi a încerca să înţeleg ce este cu statueta de bronz din dreptul oglinzii!

Un om care înoată, înspăimîntat, traversînd ape tumultoase, încercînd să se salveze, cu un ultim efort!

Ţintaşi invizibili au trimis de undeva de pe mal, în spatele său, două săgeţi ascuţite... Faţa rănitului, pe jumătate cufundată în valuri, e dură, ca şi cînd neavînd putere şi timp să simtă durerea şi apropierea sfîrşitului, încercînd să alunge frica, se concentrează numai asupra gîndului de a se salva...

Ştiu acum că, tot timpul, căutasem înotătorul rănit, dar de ce? Rămîn nemişcat în faţa vitrinei, deschis cu toate antenele pe recepţie, pregătit pentru revelaţii ample, care

însă întîrzie. Ce importanţă poate avea pentru mine neînsemnata statuetă reprezentîndu-l pe înotătorul rănit?

De la etajul doi al hotelului privesc oraşul cufundîndu-se în linişte şi somn. În spatele ferestrei deschise la care stau, trei oameni obosiţi dorm adînc; alte trei paturi sînt libere, sau poate în ele se odihnesc Oameni-Invizibili. Sfîrşitul lumii începe odată cu mine. O ciudată reticenţă m-a decis să nu mă întorc la vechea mea gazdă, doamna Tinuca, poate fiindcă nu mai am ce face în acest oraş, şi de altfel mîine voi lua primul tren. Numai că pînă atunci trebuie neapărat să-mi amintesc ce este cu înotătorul...

Furtuna a trecut demult, acum aripile ei scapără peste munţii din zare, luminînd uneori culmile ce ţîşnesc din beznă ca un arhipelag... ca un arhipelag încă nedescoperit, totuşi durerea continuă să persiste: mă va însoţi pînă la moarte. Prietenii lui Mag Aurelian au lucrat bine, cu o rîvnă ieşită din comun, ca şi cum proştii de ei nici n-ar fi bănuit că pretinsul pictor fugise în lume fără gînd de întoarcere, şi că astfel niciodată nu vor fi răsplătiţi pe măsura trudei depuse. De mai multe ori, încolo şi înapoi, a trecut peste mine, mutilîndu-mi faţa, trupul şi zdrobindu-mi picioarele, căruţa grea, încărcată cu bolovani.

Şi totuşi copiii care m-au descoperit, din întîmplare, la marginea oraşului printre grămezile de gunoi, au povestit că la sosirea lor, în zorii zilei, buzele mi se mişcau, îmbălmăjind ceva despre nişte Oameni-Invizibili. Duceam conversaţie cu ei. Nici un medic şi nici un tratament n-au reuşit să mă alcătuiască la loc, aşa cum fusesem înainte, şi pe parcursul unui timp ce înainta cu întreruperi, viaţa a tot ezitat, dacă să mă părăsească sau nu.

O bună lovitură de cuţit şi o moarte pe potriva sa îi era rezervată şi pictorului Mag Aurelian, şi scris a fost să şi le cîştige într-un bordei pe malul Dunării nu prea multă

vreme după fuga sa... Cine ridicase oare tăişul sclipitor împotriva pictorului? Vreau să cred că tot un Om-Invizibil...

Îmi şopteşte un gînd că Ioana a fost cea care l-a determinat, la plecare, să ia măsuri temeinice spre a mă împiedica s-o urmăresc. Ioana a asmuţit Oamenii-Invizibili împotriva mea. Altfel n-ar fi avut neobrăzatul curaj de a-mi lăsa scrisă, aparent sincera şi candida mărturisire despre rolul ce-l jucase în dispariţia lui Augustin!

Oamenii vizibili din această cameră dorm adînc în paturile lor, nici o tresărire de spaimă nu le tulbură visele. Nici unul din oamenii vizibili din preajma mea n-a intrat pe furiş în locuinţa vreunei femei, cu o sticluţă de otravă pregătită din timp, cu mare migală...

Şi totuşi nu ura m-a stăpînit... Dacă ar fi fost să mă călăuzesc după intensitatea urii, aş fi lăsat totul baltă. Dar trebuia, neapărat trebuia, să refac echilibrul adînc tulburat al acestei balanţe. Iar din restabilirea eternei constante a adevărului, au făcut parte şi şansele pe care i le-am acordat Ioanei.

Orbirea ta, femeie!...

În prima zi cînd te-am descoperit, ţi-am şi ieşit în cale: poftim, recunoaşte-mă! Şi fugi! Sau ucide-mă tu! Sau apără-te, cum vei şti!

Lipsită de vedere să fi fost, chiar şi atunci inima ta cruntă, atît de străină de lumina pură a obrazului, ar fi trebuit să te avertizeze de apropierea mea!

Sau şina de fier care mi-a trecut peste faţă, smulgînd carnea, zdrobind osul nasului, să fi avut călcătura atît de grea, să-mi fi schimbat înfăţişarea atît de necruţător că ochiul tău, de obicei ager, n-a înregistrat nici cel mai mic semn de recunoaştere?

Nu cred, nu cred!
Orbirea ochiului tău porneşte de la orbirea inimii!...

N-am luat nici trenul următor. Lanţuri nevăzute mă vor fi ţintuit în oraşul unde am ucis. Încetul cu încetul aflu tot. Omul care anchetează acest caz are o privire tristă şi nu e de prin partea locului, fiindcă stă la un hotel mai răsărit, din centru. Totdeauna detectivii nu sînt „de prin partea locului", ci trebuie să fie veniţi „de undeva", numai că insul ce se ocupă de moartea Ioanei n-are figură de poliţist, sau în orice caz de poliţist care înregistrează succese, şi mă întreb, la urma urmelor, ce speră să descopere? Îl cheamă Mocanu, domnul Adrian Mocanu, şi se pare că n-are de gînd să mai zăbovească mult.

Dar eu de ce mai zăbovesc în acest oraş? La hotel, portarul mă întreabă în fiecare dimineaţă: „Mai rămîneţi?" Răspund: „Nu"! dar mă corectez imediat: „Mai rămîn".

Tatăl meu, ca un ţăran de obîrşie ce era, ţinea obiceiul să se ridice din pat la revărsatul zorilor, fie că avea de lucru, fie că nu. Îmbătrînind, nopţile sale deveneau tot mai scurte, pînă ce, cu puţin înainte de moarte, nu mai aţipea deloc. Stătea lungit în pat, cu ochii deschişi, în noaptea lui plină de vedenii. Cînd m-am întors din război purtam două decoraţii, în acelaşi buzunar; împlinisem treizeci de ani şi eram sergent artilerist. Veneam pe jos cale de vreo douăzeci şi cinci de kilometri de la ultima staţie pînă unde circula trenul, restul liniei fiind smuls de pe terasament şi mă gîndeam la tata. Nu la fratele meu Augustin, care făcuse ce făcuse şi scăpase de front şi nici la sărmana mamă ale cărei scrisori încă mai umblau prin lume în căutarea feciorului plecat la regiment, ci la bătrînul meu şi la bucuria ce i-o fac întorcîndu-mă viu şi întreg.

Am mers toată noaptea împreună cu încă trei demobilizaţi şi uite, la drumul acesta mi s-au întors atît de adeseori gîndurile, că nici nu mai îmi amintesc exact ce s-a petrecut. De la o vreme toate încep să se deformeze cînd te gîndeşti prea mult la ceva.

Eram patru, ca turbaţi, aşa ca oamenii care au scăpat ca prin minune din foc, şi trecînd prin sate, unele aproape pustii, am jefuit case, ducînd mîncare şi băutură cu noi, cuprinşi de cea mai feroce aiureală, iar într-un loc întunecat, între două dealuri, unde zăcea o maşină răsturnată, un om, cred că era doctor, ne-a ieşit în cale şi ne-a cerut puţin sînge.

Pe marginea drumului o femeie stătea să moară.

Pe doctor l-am bătut pînă l-am lăsat în nesimţire, risipind instrumentele sclipitoare din trusa lui neagră şi rotundă... Eram beţi, fiecare din noi făcuse legămînt cu diavolul şi credeam că ni se cuvine *orice.* Toţi patru fusesem pînă la război, şi chiar în timpul războiului, nişte oameni potoliţi, fără nici un fel de izbucniri, nici prea fricoşi, nici prea viteji, şi cred că, oarecum, cam grei de cap. În orice caz nu foarte isteţi, nici unul.

Noaptea a trecut, cu şarja ei de stranie demenţă şi am ajuns, pe rînd, acasă. Abia se luminase, Coama-Lacurilor plutea încă în ceaţă, iar tata se preumbla prin curte. Nu m-a recunoscut. Nici cînd am intrat în casă nu m-a recunoscut şi multă vreme, zile multe, n-a vrut să schimbe o vorbă cu mine...

Mai departe purtarea sa faţă de mine a oscilat între manifestări neaşteptate de tandreţe părintească şi abrupte accese de răceală, cînd îl surprindeam bodogănind că va lăsa casa şi pămîntul unui singur moştenitor, acesta fiind Augustin, neputînd dărui jumătate din avere unui om de care nu e chiar sigur că e fiul său...

Înfricoşătorul gînd că toată această poveste depăşeşte competenţa unui medic m-a determinat încă de la început să mă opun unor sugestii ce recomandau aducerea psihiatrului în casa noastră. De altfel purtarea părintelui meu părea anormală doar în ce mă privea pe mine.

Apariţia Ioanei, cînd am adus-o, a adîncit mult această criză. „Ei, nu, v-am spus eu?" bombănea tata într-una. Eu, împreună cu Ioana, alcătuiam – în concepţia sa o gaşcă ce pusese gînduri rele avutului strămoşesc, şi în acest scop îl înlăturasem şi pe Augustin, a cărui dispariţie o regreta numai din acest punct de vedere: că nu e de faţă ca să ne pună la punct.

Perioadele de criză alternau însă şi cu momente de luciditate, cînd discuta cu mama perspectivele eventualei mele căsnicii.

În dimineaţa cînd Ioana m-a părăsit, l-am găsit la poartă, la revărsat de zi. Radia de o bucurie rea. „A plecat! l-am auzit şuierînd. A plecat!"

Nici n-am înţeles, la început, despre ce este vorba…

Ce tot încearcă să scormonească acest om cu faţa triunghiulară, cam tristă, mereu sufocată parcă de un efort invizibil, strangulată de emoţii vechi şi amintiri uitate, acest „detectiv", despre care cred că şi copiii au aflat că „anchetează" cazul Ioanei Scavin? Ce mai este aici de anchetat? E ca şi cum ai răsuci inutil bisturiul în rana unui cadavru. Care adevăr îl caută aceşti domni? Adevărul Ioanei Scavin, sau adevărul meu? Nu vor descoperi nici unul, nici altul. Fiindcă nu există două adevăruri diferite, ci unul singur, şi acela e definitiv şi intangibil şi nimeni nu se poate apropia de el. E ceva care ne priveşte numai pe noi doi, pe mine şi pe Ioana. Moartea ei a fost meritată, odihnească în pace. În pace. Dacă e posibil.

Dar eu încep să nu cred în pacea de dincolo de mormînt. Dacă ar fi aşa, Ioana nu mi-ar ieşi în cale la fiecare colţ de stradă... Nu are pace, nu.

Bat clopote de amiază. Caut şi găsesc vitrina micului magazin în care descoperisem acum cîteva seri statueta. Recunosc vitrina, chiar şi oglinda rotundă e acolo, dar surprinzător, înotătorul rănit lipseşte, înăuntru cîţiva clienţi examinează alene marfa. N-am timp, mă strecor printre ei.

— Acum cîteva zile aţi avut în vitrină...

Vînzătorul e distrat, ca toţi vînzătorii de pe la noi, pare că nu aude, preferă să continue o discuţie cu un amic ce se rezemă cu ambele coate de tejghea şi-i şopteşte ceva confidenţial. Un alt vînzător e inabordabil, mută nişte lăzi. Totdeauna e cîte unul care mută lăzi, în loc să te asculte.

Ridic vocea:

— Fii amabil, prietene...

Ultragiat, îmi priveşte cu o strîmbătură cicatricea.

— Nu e nevoie să ţipaţi, aud bine.

— Ba dacă nu ţip, nu auzi. Nimeni nu te aude pînă nu ţipi. Am văzut în vitrină o statuetă...

— N-avem.

Îmi întoarce spatele.

— Ce n-aveţi? Ascultă-mă pînă la capăt... Un înotător... cu două săgeţi...

Tot cu spatele:

— N-avem.

— Ce n-ai, domnule?

— Înotători. Nici un fel de înotători. Ce *e* aia înotători? Şi nici săgeţi.

— Am văzut în vitrină.

— Nu se poate. În altă parte aţi văzut.

— Era în vitrina dumneavoastră!

— Eu ştiu mai bine ce era şi ce nu era în vitrină, nu mă mai reţineţi, am clienţi...

— Dar eu ce sînt, dacă nu client?

Siguranţa lui monotonă mă derutează întrucîtva. Ies şi cercetez iarăşi vitrina. Oglinda rotundă se află într-adevăr în locul unde o fixasem în memorie, dar observ puţin mai în stînga nişte vase de ceramică şi o veioză dintr-aia pictată, al cărei întrerupător se defectează de regulă a doua zi după ce ai cumpărat-o. În seara cînd descoperisem statueta, nu observasem, parcă, ceramica şi veioza. E adevărat că în seara aceea eram năuc de tot şi în plus afară plouase iar atmosfera părea tulbure... Poate am greşit strada şi magazinul. Mă plimb multă vreme, ocolesc cîteva pieţe, trec în revistă toate vitrinele, dar nu descopăr nicăieri înotătorul rănit.

Exista un cuvînt ciudat pe care Ioana obişnuia să-l rostească uneori: AXIX!! Ce o fi însemnînd?

Am bănuit, şi menţin parţial această convingere şi acum, că sărmanul meu tată o zărise în timpul nopţii pe Ioana părăsindu-şi odaia, dar nu suflase un cuvînt, nu dăduse alarma, păstrînd pentru dimineaţă plăcerea răutăcioasă de a mă informa primul că rămăsesem fără logodnică. Cînd am intrat în camera ei, m-a izbit curentul: fereastra deschisă permitea vîntului dimineţii să umfle perdelele străvezii. Pe colţul mesei, sub floarea de „nu-mă-uita” – perversă intenţie! – cele cîteva cuvinte... M-am dus în oraş. Aşa cum bănuisem, Mag Aurelian lipsea de acasă şi am înţeles că plecaseră împreună.

Dincolo de Coama-Lacurilor, printre bălţile năpădite de vegetaţie, cîteva drumuri de ţară, cotropite şi ele de iarbă, de rar ce-s folosite, te duc în ce direcţie vrei. Chiar şi spre Long-Marion!

Am rămas multă vreme pe malul unuia dintre lacuri,

gîndindu-mă la soarta lui Augustin şi la soarta mea. Nu eram prea sigur a căruia dintre noi e de preferat. Cine ştie ce idei sau planuri deosebite nu îmi treceau prin cap, priveam în apă ca prostit, iar lovitura care a venit pe neaşteptate nu m-a făcut să cad în nesimţire, ci la început doar m-a orbit. O lovitură pe la spate, în ceafă. M-am ridicat în picioare, urlînd de durere, nu vedeam decît negru, în timp ce glasurile Oamenilor-Invizibili se apropiau, din toate părţile, în timp ce roţile cu grele şine de fier se şi urniseră în direcţia mea...

Am să cutreier oraşul, casă cu casă, am să intru din magazin în magazin, pînă ce voi regăsi înotătorul rănit, pînă ce voi, înţelege de ce trebuie să-l găsesc şi ce anume mă leagă de încercarea lui disperată de a se salva...

Gîndul acesta e al meu?

Şi dacă nu e al meu, al cui e?

Într-o seară Ioana se urcase pe unul din soclurile fără statuie din oraşul meu. Cu noi era şi Mag Aurelian. Discuţia se purta mai mult între ei şi Ioana i-a cerut să facă toate vrăjile necesare pentru a o preface, acolo, imediat, în bronz. De ce neapărat în bronz?

Glumind astfel, nu era veselă...

Norocul meu a fost norocul conchistadorului: sosind în oraşul S., pe doamna Tinuca am găsit-o sănătoasă şi în viaţă. Tot la ea mă adăpostisem şi în urmă cu nouăsprezece ani. M-a recunoscut fără ezitare: „Domnu Neculai, domnu Neculai, numai Dumnezeu hotărăşte drumurile noastre... Spuneai că nu te mai întorci aici, şi iată... Omul se întoarce întotdeauna în locul unde a iubit”.

„Omul se întoarce numai acolo unde a ucis... Dar nu cumva e acelaşi lucru?”

Aşteptam reacţia ei cu privire la faţa mea desfigurată de groaznica cicatrice, dar reacţia n-a venit. N-a spus nimic. Mă recunoscuse, şi atît...

Ştiu totul despre viaţa *de acum* a Ioanei. La ce oră pleacă de acasă, cînd se culcă, pe cine iubeşte, unde lucrează. Dar înainte de toate, vreau să-i dau toate şansele. Vreau să fie o partidă cinstită: îi ies în cale pe stradă, o pîndesc în faţa institutului unde cochetează cu chimia, mă aşez exact în faţa ei la restaurant (în repetate rînduri), o urmăresc fără a mă feri, dar nu-şi dă seama, nu mă recunoaşte.

Uşurinţa ei de a trece prin viaţă este criminală. Orbirea ta, femeie! Oare pentru ochii Ioanei mă schimbasem atît de mult? Desigur, de vreme ce ea a rămas ca la douăzeci de ani.

Intru în casa Ioanei fără să iau vreo măsură de precauţiune; mai mult chiar, fumez ţigară după ţigară, las să pice scrumul pe faţa de masă şi pe jos, deplasez scaune şi schimb locul cîtorva obiecte. Dar a doua zi, nu pot citi pe faţa ei nici o urmă de nelinişte. Fără îndoială a făcut ordine, a dereticat, a aşezat totul la loc, fără *a gîndi*, fără a-şi pune vreo întrebare („cine a fost!?”), fără a observa, fără a bănui... Da, în felul acesta poţi să rămîi tînăr, poţi să nu încărunţeşti, nici în o sută de ani.

Intru iarăşi în casa Ioanei, de data aceasta nu las nici un semn, rămîn multă vreme în faţa portretului din camera de culcare, gîndindu-mă la înotătorul rănit...

Zadarnic circuitul nu se produce, nu pot face vreo legătură, numai ochii ei mă sfidează în continuare cu uşuratica lor inconştienţă!

Notez pe raftul noptierei o sticluţă cu somnifer... Prin

urmare visele tale nu sînt chiar atît de line...

Petrec o seară întreagă la local, aşezat în faţa mesei la care Ioana, cu Fred-Anton, împreună cu altă pereche, se distrează de minune. De mai multe ori, din întîmplare, cum stăm faţă în faţă, se uită drept în ochii mei, dar nu vede nimic. Se uită în mine, ca în gol. Să nu mă recunoască, fie, dar să-l observe măcar pe omul cu faţă mutilată care o urmăreşte, care n-o scapă din priviri?

Ea – în primul rînd, iar restul lumii nu există. Aceasta este Ioana! Ioana, dragostea mea...

Intru în casa ei pentru a treia oară, în plină zi.

De data aceasta sînt hotărît, dar îi las, în continuare, intacte, şansele. Nu iau nici un fel de măsură de precauţiune, aş putea fi arestat ca un infractor oarecare, iar dacă s-ar întîmpla aşa, nu m-aş dezvinovăţi, nu m-aş apăra.

Cheia de la poartă e la locul ei, agăţată în cui, n-am decît să strecor mîna...

Dar înainte de a intra în casă mă aşez pe trepte şi fumez în linişte o ţigară; poate mă observă vreun vecin bănuitor şi dă alarma. Cele două chibrituri folosite le arunc în faţa intrării, ţigara o sting de balustrada balconului, şi o las aşa; chiar şi un orb ar observa că cineva nepoftit s-a ventilat pe acolo... Pătrund în casă (cheia se află totdeauna sub preş) şi în drum spre camera ei de culcare dărîm de pe cuier un pardesiu şi răstorn un taburet... Torn otrava în sticluţa cu somnifer, dar aşez sticluţa în alt loc. La urma urmelor ce vreau eu, s-o ucid, sau numai s-o avertizez?

Omul care se ocupă de moartea Ioanei Scavin, detectivul lipsit de mister, acest domn Adrian Mocanu a cărui faţă triunghiulară începe să mi se arate în vis în timpul nopţilor pe care le petrec pe un pat ieftin al

hotelului „Corvin”, îşi consumă majoritatea timpului într-o braserie unde bea cafele, cîteodată şi coniac, fumează ţigări (nu pipă) şi răsfoieşte ziare. Ştirile externe par să-l preocupe mai mult decît cazul pentru care-şi pierde timpul pe aici.

Ei, domnule detectiv, la ce concluzie ai ajuns, e sinucidere, sau crimă de omor?

Braseria se numeşte „a Cetăţuii”, aici se vînzolesc toată ziua artişti de la teatrul care e peste drum, precum şi indivizi ce pot fi cuprinşi în formula, destul de pretenţioasă, de „oameni de artă”.

Detectivul, care nu e prea tînăr, dar, avantajat de fizic, nu-şi trădează probabil vîrsta reală, ar putea fi confundat cu vreunul dintre regizorii ce se îmbată cu regularitate aici, plănuind mari spectacole („de avangardă”, cum am auzit că se spune), dar şi cu vreun student de prin ultimii ani, niţel întîrziat, desigur...

Se întîmplă să intru la braserie şi să nu-l găsesc pe domnul Mocanu la masa lui; mă simt puţin îngrijorat: pe unde colindă, ce pune la cale? Ce o mai fi descoperit?

Dar cînd îl văd deschizînd uşa şi comandîndu-şi coniacul şi cafeaua, mă calmez: lucrurile decurg normal... fără zguduiri. Amîn de pe o zi pe alta întoarcerea în oraşul meu, unde nu mă aşteaptă decît soclurile învechite pe care nici azi n-au fost aşezate statui, şi unchiul Tihan, căruia i-am scris să-mi trimită bani la post-restant.

A fost un timp cînd, după ce prietenii lui Mag Aurelian m-au pisat bine, a trebuit să rămîn la pat aproape doi ani... Oasele mele zdrobite nu se legau ca lumea şi trebuiau rupte şi potrivite din nou. O fată din oraş, telefonistă, Gabriela, pe care înainte de povestea cu Ioana părinţii ar fi vrut s-o vadă nevasta mea, a început să-mi aducă la pat o mulţime de cărţi, de milă, îmi iertase „trădarea”, deşi pînă

la urmă tot pe altul l-a luat, poate din cauză că, rănit în toate chipurile, n-am vrut să mă mai gîndesc la însurătoare. Pînă atunci nu citisem mai nimic, considerînd cărţile un lux inutil. Gabriela, care aducea cu o căprioară şi nu era mai puţin frumoasă decît Ioana, îmi punea la căpătîi tot felul de volume.

La început în silă, apoi tot mai bucuros să descopăr această nouă lume, atît de necesară pentru starea în care mă aflam, am început să citesc. Se aflau printre acestea şi cărţi poliţiste care m-au distrat, dar impresia generală, cea de pe urmă, e neplăcută.

Doi ani de zile am tot citit... Şi am citit şi după aceea. Pe detectivul de la „Braseria Cetăţuii" îl priveam prin prisma celor cîtorva romane cu omoruri misterioase şi dezlegări teribile, aduse de Gabriela, printre alte multe cărţi, şi care-mi lăsaseră un gust fad.

Cum ai putea oare să afli întregul adevăr, domnule Adrian Mocanu?

Haide, bea-ţi coniacul şi du-te la culcare...

Există şi alte motive pentru care nu-mi convin romanele cu detectivi. Surîsul învingătorilor mă enervează... Învingătorii, mai degrabă, ar trebui să fie trişti. Detectivii atoateştiutori, care-l descoperă totdeauna pe bietul vinovat, se lăfăie prin cafenele fumînd ţigări scumpe şi bînd coniac. Pun pariu că în nouăzeci şi nouă la sută din cazuri, n-au cunoscut adevărul întreg. Iar din adevărul întreg face parte o sumă de adevăruri fragmentare... Încearcă să te descurci printre ele, poliţistule, încearcă să descoperi din ce cauză un anume Neculai, venit de la capătul pămîntului, a pus otravă în somniferul unei anume

Ioana Scavin, în loc să ţi se adreseze direct ţie, dacă această femeie era într-adevăr vinovată, aşa cum pretinde el... Încearcă...

Interesele cui le reprezinţi, de fapt, domnule Adrian Mocanu? În numele cui te afli aici? În numele Ioanei Scavin?

Dar dacă ai fi suficient de dotat ca să descoperi întregul adevăr, faptele n-ar pleda cîtuşi de puţin în favoarea moartei! Ar trebui s-o învii, dacă aşa ceva ţi-ar sta în putinţă şi s-o condamni, pentru a doua oară.

Sau poate că, fără să ştiu, interesele mele le reprezinţi, domnule cafegiu? Ar fi inutil... În zona obscură a sufletului meu, unde se învălmăşesc toate aceste întrebări şi se află doar o mică parte din răspunsuri, nu are acces nimeni, nici chiar cel mai isteţ detectiv.

Şi cu toate acestea urmăresc cu o tresărire de teroare, din „Braseria Cetăţuii”, prin vitrina transparentă, apariţia pe partea cealaltă a bulevardului, de după colţul parcului, a lui Adrian Mocanu care, după ce aşteaptă să se facă stopul pe verde, traversează şi se apropie de intrarea localului.

Exact aşa se ivea şi Ioana!

Pe după colţul parcului, în după-amiezile ei libere, cînd venea singură să se instaleze îngîndurată în faţa cafelei. Împreună cu Fred nu intra niciodată aici, locul acesta fiind locul ei de singurătate.

Anxietatea mea sporeşte văzînd cum, iarăşi! domnul Mocanu, se îndreaptă spre măsuţa de lîngă perete unde ocupă exact scaunul Ioanei. E o realitate ce se perpetuează în fiecare zi, cu o prea sîcîietoare precizie, pentru a mai fi calificată drept întîmplătoare. Încep să cred că detectivul ocupă intenţionat locul Ioanei, dar ce speră să obţină el astfel?

Uneori rămîn lungi minute cu fruntea lăsată deasupra paharului meu golit pe jumătate şi mi se pare că încă totul e la început, mi se pare că de cealaltă parte a sălii se află Ioana, singură la masa ei, iar aici stau eu, pîndind-o şi sperînd, în ascuns, că în clipa următoare va întoarce capul, mă va privi şi mă va recunoaşte. Iluzia e atît de puternică încît ridicînd ochii şi văzînd că pe locul ştiut şade un bărbat, în locul Ioanei, acest inutil Adrian Mocanu, tresar din tot corpul a dezamăgire şi-mi vine să mă ridic şi să merg la el cu mîinile întinse:

„Totul e zadarnic, renunţă la cercetări, recunosc singur, eu am ucis-o pe Ioana...”

Dar ar fi un sacrificiu stupid, îmi dau seama, şi un triumf facil de partea detectivului care şi aşa n-ar pricepe nimic. Un triumf al romanelor poliţiste aduse la căpătîiul meu de frageda Gabriela, în vreme ce zăceam cu oasele frînte şi răsucite prin grija lui Mag Aurelian şi a Ioanei... ce fugiseră împreună în lume pentru a scăpa de plicticosul, de neîndemînaticul Neculai, care în marea sa naivitate ceruse de nevastă o femeie călătoare, o femeie mult mai deşteaptă decît el, trogloditul, şi care, în plus, între două distracţii, îi atrăsese şi fratele într-o capcană de unde nu se mai iese.

Dar acum, simt că mai e ceva. Ceea ce ştiu eu, pare neînsemnat şi nu mă mai impresionează.

Ce ar înţelege din toate acestea un neisprăvit de anchetator, tînăr încă, dar de pe acuma plictisit de viaţă, aşa cum îl arată figura, care în loc să taie lemne la pădure (într-un an ar deveni alt om), sau măcar în loc să-şi petreacă timpul iubind femei, zace prin localuri îmbîcsite de fum?

Foarte bine, foarte bine, dar de ce se aşază mereu pe scaunul Ioanei?

Să merg la el şi să-i spun:

„Inutilule, alege-ţi alt loc, masa aceasta ar trebui să rămînă întotdeauna liberă în amintirea unei femei care chiar dacă n-a fost cu nimic mai bună la inimă decît tine, ba dimpotrivă, ne-a dat cea mai frumoasă lecţie de felul cum trebuie să-şi vegheze fiecare interesele...”, spun prostii... din cauza băuturii, dar... dar de ce totuşi se aşază pe scaunul ei?

Cîteodată, în momentele de derută poate, Ioana folosea un cuvînt: AXIX!! O exclamaţie ciudată rostită pe un ton inimitabil. AXIX, deci!

Vecinul meu de pat din camera cu cele mai ieftine locuri ale hotelului „Corvin” începe să-mi dea de furcă. Într-o noapte m-a trezit ca să-l ajut să prindă un şobolan imaginar ce ameninţa, după spusele sale, să ne roadă ghetele, hainele, şi să ne distrugă şi pe noi. Cărunt, slab, cu ochii holbaţi, cu o cămaşă de noapte peticită atîrnînd pe umerii ascuţiţi, mi-am dat seama, cu înfiorare, că *seamănă* cu mine, prin ceva, prin ceva...

Asta mă determină să-i acord de la o vreme o anumită atenţie, de unde-l ignorasem cu totul pînă acum. Noaptea mă trezesc din ce în ce mai des şi ascult bolboroselile sale care nu prevestesc nimic bun. Dacă n-aş şti cu exactitate că de moartea, de aşa-zisa „sinucidere” a Ioanei, se ocupă netrebnicul acela de Adrian Mocanu, aş fi ispitit să cred că pe urmele mele a fost lansat un copoi experimentat sub înfăţişarea acestui bătrîn slăbănog, care ştie multe şi încearcă să-mi puie nervii la încercare.

Am căutat, şi am izbutit, să dezgrop din memorie clipa apariţiei acestui călător la fel de singuratic ca şi mine. Camera 68, cea în care vieţuiesc de cîtva timp, e de obicei pustie peste zi, incomodă, lipsită de orice confort cum e, aleasă mai ales de oameni ce sosesc la oraş cu treburi şi

sînt nevoiţi să înnopteze undeva. Aceştia vin seara, se culcă, şi dispar a doua zi dis-de-dimineaţă, uneori fără să se fi ivit ocazia de a fi zăriţi la chip.

Vecinul meu de pat e însă aici de aproape o săptămînă, şi nu pare deloc grăbit. Are şi un nume: Matei şi prima oară mi-a fost dat să-l zăresc indirect, prin oglindă, în vreme ce mă rădeam, lăsînd degetele să-şi facă singure lucrul, examinînd vînăta mea cicatrice care îmi desparte faţa în două, în diagonală. Se ivise şi el, vecinul meu, în oglindă, alături de faţa mea mutilată, uimitor lucru, fiindcă nu auzisem deschizîndu-se uşa, o uşă ce scîrţîie de obicei, trezindu-te din cel mai adînc somn. Matei s-a dezbrăcat fără să spună o vorbă, şi-a tras pătura peste cap şi a dormit pînă a doua zi.

Pînă la povestea cu şoarecele nu i-am dat nici o atenţie, în ciuda neaşteptatei sale apariţii, dar în noaptea cînd cotrobăiam prin unghere în căutarea dihaniei ce ne ameninţa, mi s-a părut că simt o legătură invizibilă ce ne coordona mişcările, silindu-le să fie asemănătoare.

L-am auzit vorbind noaptea, în somn. Ameninţa pe cineva cu moartea. L-am surprins o dată urmărindu-mi mişcările, tăcut şi atent. Şi-o fi dat *şi el* seama de asemănarea dintre noi?

Dacă da...

Pe zi ce trece aştept să crească pe faţa lui o imensă cicatrice în diagonală... Mă pomenesc urmărindu-l, ori de cîte ori se iveşte ocazia; în această seară profilul întunecat al lui Matei, alcătuit din linii frînte, răsare la un colţ; părul cărunt luceşte stins sub şirul de lumini; îl văd cum merge, nesigur, bombănind fără încetare, şi-l urmez cîtva timp la distanţă prin încîlceala vechilor străzi ce viermuiesc anapoda între cele două bulevarde principale. Observ, surprins de fiecare dată, cum încetineşte pasul prin faţa

fiecărei vitrine, oprindu-se chiar, ca şi cum ar căuta ceva, reluînd apoi mersul cu o mişcare specifică a umerilor, o bruscă zvîcnire de eliberare, ca de o greutate nevăzută.

Nu trebuie să treacă mult timp ca să-mi dau seama că tot colindul său nu are, cel puţin aparent, nici un rost, întrucît revine pe străzi, unde a trecut doar cu o clipă înainte, coteşte brusc sau rămîne nehotărît la răscruci; încruntîndu-mă, dau să-l părăsesc, dar imediat mă încăpăţînez, decis să clarific intenţiile inamicului şobolanilor, şi mă furişez iar, copiindu-i paşii.

Fire invizibile unesc gesturile noastre şi mă tem că şi gîndurile.

După alte cîteva ocoluri, concentrice, tatonări împrejurul unei ţinte necunoscute, după nenumărate semi-opriri în diferite locuri, îl văd nemişcat în faţa unei mici vitrine, şi, cuprins de bănuială, patrulez pe partea cealaltă a străzii, urmărindu-l cu coada ochiului. Ceea ce vede el acolo mă nelinişteşte la culme, mai ales că vitrina îmi pare cunoscută!

Alung cu o încruntătură hoarda de Oameni-Invizibili ce mă asaltează, şi mă pregătesc să aştept chiar şi întreaga noapte, dacă va fi nevoie, pînă ce vecinul meu de la „Corvin” va pleca, iar eu am să pot vedea cu ochii mei ce anume a putut să-i atragă atenţia în vitrina aceea modestă.

Încremenirea lui Matei e neomenească. Dincolo de veştmintele sale largi, presimt pietrificarea. Peste două mii de ani va fi dezgropat un om de piatră şi strănepoţii se vor întreba ce lovitură de trăsnet l-o fi surprins acolo.

Deasupra mea, undeva la etaj, o fereastră larg deschisă spre cer face ca întunericul din afară să se amestece în fîşii difuze cu o lumină timidă, bătînd în violet. Cineva reia la pian obsesiv aceeaşi partitură, cred că o femeie; nişte degete lungi şi palide mîngîie dreptunghiurile negre şi albe

ale clapelor, sufletul cuiva încearcă să se spovedească.

Mă aflu aici şi incertitudinea mă ucide cu încetul...

Peisajul e străin, stîncile vinete, molifţii conici, negri, lunecînd din geometrie, mă împresoară din ce în ce. Sînt singur! Un arpegiu violent, ca un semnal, mă trezeşte şi-mi dau seama că omul din faţa vitrinei a dispărut, mai observ o siluetă subţire îndepărtîndu-se şi dînd colţul, e poate el, dar aici locul e liber şi alerg spre mica vitrină luminată.

Întîi oglinda rotundă mă orbeşte apoi, ieşind din raza ei, descopăr statueta, înotătorul rănit, încercînd să se salveze într-o traversare disperată.

Cînd ajung la hotel, vecinul meu s-a culcat de mult şi pare să doarmă. Sau se preface? Îmbrăcămintea sa e împrăştiată pe scaune, în neorînduială. Un om în vîrstă ar trebui să se poarte altfel...

Matei, ce ai căutat în faţa vitrinei cu înotătorul rănit? Ce chemare ţi-a călăuzit paşii într-acolo unde numai eu sînt aşteptat? Nu voi primi nici un răspuns, ştiu. Şi totul va continua pe dibuite.

Alţi doi călători, nişte necunoscuţi, dorm somn greu pe paturile de dincolo de Matei, nici o alarmă n-ar fi în stare să-i ridice în picioare, somnul lor e liniar şi fără vise, călătorie între două staţii, pe un spaţiu vidat, fără lumină şi plante.

De la fereastră, dincolo de turnurile oraşului se văd culmile munţilor, ca aburite în bătaia piezişă a lunii, înşelător arhipelag... arhipelag de piscuri ţîşnind din întuneric, gata să dispară parcă, de la o clipă la alta. Şi-mi amintesc că iarăşi nu mi-am notat strada şi locul unde pot regăsi înotătorul rănit. Mîine voi rătăci de la magazin la magazin, iar vînzătorii impertinenţi mă vor privi cu bănuială, răspunzînd că nu au aşa ceva. Poate că aş putea

lua informaţii de la Matei care deocamdată doarme împăcat, sau se preface...

Dar cum să-l întreb aşa ceva?

Ce ar crede despre mine?

Dar eu, ce să cred despre el?

Pămîntul nu e rotund! La tot pasul mă izbesc de muchiile sale ascuţite, zdrelindu-mi şi rănindu-mi trupul brăzdat şi aşa de cicatrici. Port în mine o grea încărcătură, poate un fel de electricitate, de care şi mie începe să-mi fie teamă. Ar fi suficientă o cît de neînsemnată mişcare greşită pentru a se produce descărcarea, explozia, şi, în haosul ce ar urma, nu s-ar mai deosebi faţă de faţă, gînd de gînd, moarte de moarte...

Ceva asemănător i s-a întîmplat lui Victor Stof, caporalul căruia îi explodase în braţe obuzul, sub ochii noştri, în vreme ce-l transporta la tun. În cazul lui însă, era vorba de un exploziv cu efecte cunoscute, deci limitate, în vreme ce forţa nimicitoare ce scapără în toate moleculele mele, n-a fost încă experimentată... n-a fost experimentată suficient, vreau să spun...

Îmi amintesc că Ioana vorbea într-una despre sfîrşitul parţial al lumii, şi multă vreme n-am reuşit să pătrund înţelesul cuvintelor, fiindcă Ioana nu avea obiceiul să se explice. Acum cînd ea a murit, mi se pare că încep să înţeleg.

Neastîmpărul meu, neliniştea care mă ridică din pat în puterea nopţii, şi pe care cred că o comunic pînă şi trecătorilor grăbiţi ai căror umeri se ating din greşeală de umerii mei în tramvai sau în înghesuiala străzii, inexplicabila frenezie de a descoperi un adevăr final

definitiv, de a atinge un punct invizibil, de a mă debarasa de propria mea umbră, de a reuşi să mă privesc de la distanţă, străin şi despărţit de mine, cu un ochi critic şi răuvoitor, toate la un loc, au pe lîngă unele motive secundare o cauză principală, pe care încerc zadarnic s-o ignor!

Umblu pe străzi căutînd să descopăr printre chipurile lunguieţe ale trecătorilor figura impenetrabilului meu Adrian Mocanu, a cărui dispariţie subită mă indispune la culme. Zadarnic aştept ore întregi la „Braseria Cetăţuii”, cerînd cafea după cafea, pînă ce pupilele încep să-mi lucească de atîta luciditate, zadarnic îmi aţintesc, privirea spre scaunul ocupat altădată de Ioana, iar în ultima vreme de inutilul meu Adrian Mocanu, care printr-o inexplicabilă coincidenţă îşi alegea totdeauna acest loc; acum la măsuţa aceea se aşază din cînd în cînd tinere actriţe cu genunchii albi şi privirile languroase, veşnic în aşteptarea regizorului care să le ofere „rolul cel mare”...

Parcă nu s-ar şti că de obicei rolul cel mare vine prea tîrziu!

Ce tot zicea Ioana despre... ce tot zicea Ioana despre străbuna ei, vrăjitoarea, arsă pe rug în vechime pe zidurile oraşului? Din viermuiala ulicioarelor ce alcătuiesc cartierele vechi, răsar zdrenţuite şi negre rămăşiţele turnurilor şi fortificaţiilor ce ocroteau cetatea; vrăjitoarea, care la înfăţişare trebuie să fi semănat cu Ioana, fiindcă nu ştiu de ce îmi închipui că a pierit tînără, a primit sărutul flăcărilor aici, sau dincolo? Din hornuri strîmbe ies dîre de fum ce împung oblic cerul, rare ca pilonii aproape invizibili, aproape definitiv erodaţi ai unui *fost* oraş suspendat, care în loc să intre în pămînt ca toate cetăţile dispărute, decimate de holeră sau pîrjol, s-a ridicat încetul

cu începutul, părăsindu-şi temeliile greoaie, catapetesmele subterane, pierdute în pămînt ca nişte oseminte încrucişate.

Duhul vrăjitoarei trebuie să fie aici, sub bolţile pietrificate spre care se caţără iedera...

Adrian Mocanu, însă, nu e nicăieri, nu-l întîlnesc nici prin cîrciumile mărginaşe, nici prin sălile cinematografelor, nici plimbîndu-se pe bulevard prin faţa vitrinelor aranjate fără gust şi strident luminate.

Şi totuşi oraşul nu e mare.

Nimeni nu se poate ascunde aici.

Dacă vrei să întîlneşti un om, îl întîlneşti, dacă nu azi, atunci mîine...

Caut locul unde a fost arsă pe rug vrăjitoarea, străbuna Ioanei, caut zadarnic vitrina în care se află expus înotătorul rănit şi-l caut, la fel de zadarnic, pe Adrian Mocanu. Ar trebui să las totul şi să mă întorc, pînă nu e prea tîrziu, acasă. Dar nu pot părăsi oraşul, simt că nu-l pot părăsi, cîtă vreme detectivul se află aici, cîtă vreme nu-mi dau seama de rezultatul cercetărilor sale, dacă, firește, va fi vreun rezultat; ştiu că limfaticul meu detectiv, deşi invizibil, se află încă aici, şi aş prefera să-l văd pe urmele mele decît ascuns cum e printre Oameni-Invizibili, punînd la cale cine ştie ce drăcie care numai la adevăr nu-l va duce.

Adevăr! Oare (dacă scormonesc bine!) prezenţa, la fel ca şi absenţa acestui om, mă neliniştesc în aşa hal, numai fiindcă mi s-a părut că citesc dincolo de aparenta sa lipsă de vigoare neaşteptata sete, dorul, aş zice, de a merge pînă la capăt întru descoperirea adevărului? Dacă aşa ar sta lucrurile, ar trebui să fiu satisfăcut.

Vorbe... La ce lucruri bune mă pot aştepta din partea anchetatorului? Ce adevăr mai poate fi dincolo de ceea ce

ştiu eu? Şi de unde atîta necruţătoare pasiune la acest Adrian Mocanu (care zace probabil în vreo cameră de hotel, bolnav din cauza coniacului prea mult pe care l-a băut)?

Mă încearcă iar tentaţia de a-l chestiona pe portarul hotelului unde ştiu că locuieşte, sau în orice caz a locuit, dar nu pot merge totuşi, pînă acolo cu îndrăzneala. Ar însemna să mă predau de bună voie în mîinile acestui nepriceput. Netrebnicii ce zac toată ziua prin „Braseria Cetăţuii", actorii şi poeţii ăia, poate se întreabă şi ei, gîndindu-se la mine: „Unde o fi dispărut bătrînul slăbănog cu cicatrice hidoasă pe figură, ce-şi făcea veacul pe aici, dînd cafenelei un aer pitoresc?"

Se întreabă, pe dracu! Nici nu m-au băgat în seamă. Parcă te bagă vreodată în seamă cineva?

Încetul cu încetul, pe măsură ce ziua se scurge, pe măsură ce întunericul se mulează peste aşezări şi feţe, transformînd totul într-un arhipelag... schimbător arhipelag de lumini şi umbre, elementele necunoscute ce clocotesc în mine prevestind inevitabila explozie se potolesc parcă.

Undeva pe aceste străzi, probabil chiar pe o stradă paralelă, trebuie că se plimbă şi vecinul meu de pat de la „Corvin", care seamănă din ce în ce mai mult cu mine. Odată cu venirea nopţii atenţia mi se îndreaptă mai mult către el, fiindcă-l bănuiesc prin apropiere, copiindu-mi mişcările. Diferenţa e numai că el ştie unde se află înotătorul rănit. Sau mă înşel? Poate că el crede acelaşi lucru despre mine! Într-o bună zi va trebui să vorbim, să ne confruntăm, dar aş vrea ca asta să se întîmple cît mai tîrziu. Nu ştiu de ce mi-e teamă de o discuţie deschisă cu Matei. Undeva, mă simt dezarmat, şi bănuiesc că el ştie...

Aproape ca în fiecare seară, îl zăresc părăsind hotelul,

după ce a trîndăvit toată după amiaza lungit în pat, şi mă iau pe nesimţite pe urmele sale. Nu am altceva de făcut. De altfel, de obicei, cînd ajungem în forfota bulevardelor, îl pierd. O singură dată am mai reuşit să mă ţin scai de el, dar atunci nu m-a mai dus pînă la vitrina cu înotătorul rănit. Sau n-o mai fi găsit-o nici el. Nu ştiu de unde, gîndul că şi Matei e nesigur cu privire la locul unde poate fi văzut înotătorul. Poate datorită marii asemănări dintre noi... Unul nu poate şti mai mult... sau în orice caz mult mai mult decît celălalt. Unul nu poate şti *ceva esenţial,* de care celălalt să fie complet străin. Sînt tot mai conştient de strania, invizibila, dar puternica legătură care ne uneşte şi uneori ne coordonează mişcările.

Dar nu asta mă preocupă în acest moment.

Ce spunea Ioana despre o perdea în spatele căreia se ascund tot felul de măşti care numai din cînd în cînd ies la iveală?

Înspăimîntătoarele ei viziuni mă urmăresc acum pe mine, ca şi cum aş fi moştenitorul lor de drept, ca şi cum n-aş avea în spatele meu propria mea perdea cu măşti ce se agită mereu. Întinzînd lungi şi scheletice tentacule albe ce încearcă să mă surprindă pe la spate. Ce spunea Ioana despre teama de Long-Marion? Nu, Long-Marion nu i-a aparţinut Ioanei, ci lui Mag Aurelian... Toate spaimele ce ne învăluie noaptea, toate ameninţările ce ne pîndesc vin dinspre îndepărtatul ţinut Long-Marion... Toate măştile...

Femeie, cum de ai putut fi atît de oarbă? Eu am făcut ce am făcut dedublîndu-mă, dedublîndu-mă în prieten şi în duşman; acolo unde duşmanul punea venin, prietenul lăsa un semn de avertizare...

În seara aceasta Matei mă poartă prin forfota străzilor, ca întotdeauna, dar am impresia că ruta lui e în afara programului obişnuit a peregrinărilor fără ţel, şi asta îmi

sporeşte curiozitatea şi nu-l scap din ochi. Nu m-aş mira ca la rîndul meu să fiu urmărit, poate chiar de fatidicul Adrian Mocanu, dacă nu cumva, aşa cum am mai presupus, acesta zace biruit de vreo criză de ulcer sau mai ştiu eu ce boală la modă.

În adîncul sufletului meu nutresc speranţa (speranţă să fie oare, sau îngrijorare contrariată?) că detectivul a şi părăsit de cîteva zile localitatea, ducînd în servietă un liniştitor şi lipsit de glorie raport, în care se arată pe larg, cu toate amănuntele posibile, amănunte semnificative şi importante în aparenţă, că în cazul Ioanei Scavin avem de-a face „într-adevăr" cu o sinucidere...

O, sărmanule detectiv, pentru o asemenea jalnică concluzie a trebuit să consumi atîtea cafele şi coniacuri?

Cu aceste gînduri, cît pe-aci să-l scap din vedere pe Matei! Acum mi se pare că-l văd din nou, a cotit-o pe neaşteptate şi silueta sa precară, umbra sa malefică, se profilează în lungul unei străduţe aproape pustii. Deşi nu sînt sigur că este chiar el, mă strecor cu grijă, de teamă să nu fiu cunoscut, foarte curios să aflu încotro a pornit. Parcă aş urmări o himeră, fiindcă am tot mai puţin certitudinea că omul din faţa mea e Matei.

Ezitînd între tentaţia de a lăsa totul baltă şi dorinţa de a merge pînă la capăt, ajung (pe neaşteptate!) într-un loc pe care l-am ocolit stăruitor în ultimul timp. Deşi se spune că asasinul revine totdeauna la locul crimei, n-am mai trecut pe strada aceasta din ziua cînd... Este strada pe care a locuit Ioana. Fantoma lui Matei, umbra subţire pe care am urmărit-o şi care m-a condus pînă aici, trece exact pe sub gardul de sîrmă în spatele căruia, uneori seara, venea Ioana să se aşeze pe un scaun pliant ce stă acolo mereu, sub un cais.

Mica grădină din faţa casei... Un bec aprins deasupra

intrării creează *impresia* că gazda e acasă şi aşteaptă musafiri!

Pe Matei, sau pe cel pe care l-am confundat cu Matei, nu-l mai văd fiindcă m-am oprit de cîteva minute, nehotărît, hipnotizat, ca şi cum n-ar exista posibilitatea atît de simplă ca altcineva, eventual vreun netrebnic de moştenitor, să se fi mutat în casa Ioanei.

N-aş fi vrut în nici un caz să ajung aici în seara asta! E locul pe care l-am evitat instinctiv oricît de mult am umblat prin oraş, în căutarea lui Adrian Mocanu.

Iar blestematul de el nu se află nicăieri în altă parte decît aici! Acum îl văd, apropiindu-mă încet, aşezat exact pe scaunul pliant al Ioanei, aşa cum se aşeza pe locul ei la „Braseria Cetăţuii", trăgînd alene din ţigară, visător, privind parcă în sus, către cerul înstelat... Ce tot spunea Ioana despre ghicirea gîndurilor? Vrea Adrian Mocanu în felul acesta să-i afle gîndurile? Trec prin dreptul casei, călcînd moale, dar nu suficient pentru a nu fi auzit. Detectivului însă nu-i pasă de mine. Stă singur pe scaunul Ioanei şi se gîndeşte... pare că se gîndeşte. Nu întoarce capul după rarii trecători ce tulbură liniştea străzii...

Mă enervează acest Adrian Mocanu!

Nu se oboseşte să vină el pe urmele asasinilor, ci-i sileşte să vină dînşii la el!

Odată şi odată am să-i spun cîteva vorbe. E un leneş, un netrebnic, nu face nimic, a părăsit pur şi simplu camera incomodă de la hotel, pentru a se muta în casa Ioanei, sub pretextul cusut cu aţă albă al cercetărilor aprofundate. Iată-l cum „cercetează" tolănit în răcoarea serii! Sînt convins că nici nu-i pasă de fapt dacă Ioana s-a sinucis sau a fost omorîtă. Pierde şi el timpul aflîndu-se „în deplasare", îşi face viaţa cît mai uşoară, înlăturînd pe cît posibil complicaţiile.

Dar adevărul este, totuşi, că nu mă aşteptam să-l văd aici...

Acest şoc, această lovitură de pumn în bărbie, mă scoate din făgaşul obişnuit al lucrurilor. Nu sînt convins că tot ce cred despre Adrian Mocanu e adevărat. Mă derutează, mă supără aerul său indolent, pasivitatea, cel puţin aparentă de care dă dovadă.

Ascuns în umbra parcului de peste drum de casa Ioanei, rămîn cîtva timp nemişcat. Nici el nu clinteşte. Doar fumul ţigării mai mult bănuit, se învîrteşte leneş printre frunzele caisului. N-am de gînd să rămîn aici toată noaptea să-l văd cum trîndăveşte ca un om care a dat în sfîrşit de bine. Mă îndepărtez tăind parcul în diagonală, dar dintr-o dată glasul unui pian mă cheamă înapoi. E fără îndoială pianul Ioanei. Detectivul a intrat în casă. El este cel ce-şi plimbă degetele nepricepute pe clapele albe. La drept vorbind nu-mi dau seama dacă ştie să cînte, sau improvizează ca un ageamiu, dar îl văd prin fereastra deschisă, aşezat în faţa claviaturii; nu face deloc un secret din faptul că se află aici! O fi sperînd să descopere ceva, crede că pianul îi va face mărturisiri cu privire la fosta-i stăpînă?

Mă simt cuprins de îngrijorare şi privesc atent împrejur. Nu ştiu de ce am impresia că şi Matei, fantoma mea nocturnă, trebuie să se afle şi el ascuns undeva prin apropiere... Simt că fiecare gest făcut e *dublu.* Simt că acest om, vecinul meu de pat din sordida cameră a hotelului „Corvin", *vine de departe,* şi mă înnebuneşte gîndul că eu de fapt îl cunosc. Dar de unde, de cînd? E atît de bătrîn, pare atît de erodat, că în lumina crudă a zilei vezi prin el...

Întunericul însă îi conferă o anumită consistenţă, întunericul mă obligă să ţin cont de prezenţa sa, mai mult invizibilă, fiindcă, deşi îl pierd mereu din vedere, pot şti,

datorită respiraţiei duble a bătăilor duble ale inimii, că-l am în apropiere. Şi sentimentul acesta nu e cîtuşi de puţin liniştitor.

(MAG AURELIAN)

În vechime Dumnezeu se arăta oamenilor şi schimba cu ei păreri, şi le dădea sfaturi, şi nimeni nu se mira din cale-afară văzîndu-l, fiindcă-şi petrecea vremea mai mult pe Pămînt, plăcîndu-i mireasma florilor şi viermuiala orătăniilor de El create.

Acum oamenilor li se mai înfăţişează doar diavolii.

Sînt un diavol!

Din îndepărtatul şi tenebrosul Long-Marion, unde am ajuns în noaptea în care Ioana m-a îmbrîncit în Dunăre, după ce pumnalul muşcase de două ori din mine (dar al cui era braţul?), m-am înapoiat cu mandat temporar, pentru a plăti totul cu vîrf şi îndesat. Cu vîrf şi îndesat!

Dar ce veţi zice de un Circ şi de un Teatru ce iau foc pe neaşteptate, ce balans de ţipete şi vîlvătăi, ce spectacol deosebit, cînd iau foc dintr-o dată un Teatru şi un Circ! Ce veţi zice de forfota măscăricilor şi a junilor-primi, şi ce veţi zice de un ins palid şi subţire, înveşmîntat în negru, care se va apropia pe neaşteptate şi va şopti:

„Mag Aurelian, grăbeşte-te! În cabina de la parter, între oglinzi veneţiene, zace prinsă în capcană, în mijlocul oceanului de flăcări, o fată pe care o cunoşti, Ioana! Grăbeşte-te, Mag Aurelian, altfel peste cîteva clipe nu vei mai avea ce salva!”

Prin urmare pe Ioana am ucis-o prima dată dînd foc Teatrului şi Circului, o lovitură formidabilă pregătită de mîinile mele înţelepte şi lucide, în vreme ce sufletul îmi delira de plăcere şi tristeţe, închipuindu-mi şi văzînd aievea scena, ultima scenă în care flăcările devorează trupul ei blestemat...

A murit atunci, sau a scos-o cineva, sau am salvat-o chiar eu? Iată ce n-am să ştiu exact niciodată, fiindcă, mi

se pare, am mai ucis-o de cîteva ori şi după aceea... Trebuia s-o fac!

Asta e bună, eu – la Long-Marion, iar Ioana pe Pămînt, în braţele oricărui netrebnic...

Întîlnirea dintre noi, cea dintîi întîlnire, n-a avut loc, şi nu s-a desfăşurat aşa cum îi plăcea Ioanei să povestească şi nu eu am determinat-o să fugă în ajunul căsătoriei ei cu nătîngul de Neculai, ci Ioana a venit la mine şi a spus:

„Mag Aurelian, salvează-mă, ia-mă cu tine, nu pot rămîne aici!"

„Să te iau cu mine? Dar de unde ai dedus că mă pregătesc s-o pornesc din loc, prinţesă a tuturor deşerturilor?"

„Simţi cum bate vîntul?" am auzit-o vorbind, şi faţa ei mincinoasă strălucea de cea mai curată frumuseţe, în vreme ce schimba temporar subiectul, aşa cum îi stătea în obicei cînd punea în funcţiune motoarele seducţiei.

Arta schimbării subiectului.

Meseria de a schimba subiectele.

Plăcerea de a schimba subiectul.

Ioana se afla în atelierul meu, singură, descotorosită pentru moment de Neculai (o fi povestit cuiva despre această vizită?) şi încă nu-mi oferea totul, nu mi se oferea, pînă ce nu stabilisem preţul.

Arta de a stabili preţul.

Meseria de a cere preţuri mari.

Plăcerea de a fixa preţul.

Femei goale zîmbeau lasciv din cele cîteva uleiuri ale mele, rezemate de pereţi, şi printre ele Ioana mai vie ca oricînd scînteia.

„Simţi cum bate vîntul? Dealurile dinspre nord par să se îndepărteze încet, ca un arhipelag... arhipelag amăgitor, ca şi cuvintele pe care le schimbăm, pictore!"

Fiindcă nebunia cu arhipelagul îi aparţinea Ioanei, şi nu căpitanului Byrne, cum ar fi fost mai firesc, şi cum povestea ea mai tîrziu. Mai tîrziu, în vorbele ei toate s-au răsturnat, au deraiat de la adevăr.

Nu mai voiam să plec, nu intenţionam să părăsesc orăşelul cu socluri de pe care lipseau statuile, fiindcă îmbătrînisem, dar acesta a fost preţul: să fugim împreună.

„Nu ţi-e teamă, Ioana, că logodnicul tău, acest biet Neculai atît de crunt şi ruşinos păcălit, nu se va lăsa totuşi, şi, încăpăţînat cum e, te va urmări pînă-n pînzele albe?”

„N-o să poată; în această privinţă, bizuie-te pe mine!”

Şi m-am bizuit. Mult mai tîrziu am aflat ce pusese la cale! Mă întreb dacă nu cumva Ioana a aruncat vina pe mine, convingîndu-se încetul cu încetul că *eu* sînt cel care i-a întins lui Neculai teribila capcană din care a ieşit ca tras pe roată…

„Mag Aurelian, căpetenie izgonită, eu sînt cea care-ţi aduce un mesaj de forţă, trebuie să mă urmezi, chiar dacă drumul pe care vom porni duce direct spre Long-Marion!”

Pentru că şi Long-Marion-ul îi aparţine Ioanei! Şi eu îi aparţin Ioanei, toate cîte sînt îi aparţin, deşi, se spune… se spune că ea a murit.

Ieri, Neculai m-a urmărit prin tot oraşul, azi e momentul meu să păşesc nevăzut şi neauzit în spatele său; la rîndul său Neculai îl urmăreşte pe omul care anchetează cazul Ioanei.

Ciudat! De cîte ori a putut să moară această femeie! Şi fiindcă a murit de atîtea ori, eu cred că mai trăieşte, şi că e vorba numai de un truc al ei. Dar pe mine nu mă înşală. Ceasuri întregi mă odihnesc pe patul de la hotel, alături de un pat tot atît de incomod în care Neculai îşi petrece lungile sale ore de insomnie, în vreme ce eu mă prefac că dorm. Ar fi prea crud pentru mine să fi venit cu mandat

temporar din îndepărtatul ţinut Long-Marion, special pentru a-i plăti Ioanei toate datoriile, şi să aflu că pînă la urmă un altul a ucis-o!

Ar fi o nedreptate, dar despre asta nu pot discuta cu Neculai fiindcă el continuă să se prefacă a nu mă cunoaşte. El se preface că nu mă cunoaşte, eu mă prefac că nu-l văd, totuşi într-o noapte cînd ne aflam numai noi doi în cameră, simţindu-l extraordinar de treaz, m-am ridicat şi am aprins lumina. Obrazul său era alb, ca al unui om înspăimîntat de moarte, iar cicatricea se desena limpede, în diagonală, pe faţa sa îmbătrînită. A fost singura ocazie cînd am schimbat cîteva cuvinte. Mi s-a plîns că nu poate aţipi din cauza şobolanilor ce se vînzolesc sub noi şi rod neîncetat scîndurile putrede ale duşumelei.

Am ascultat cu atenţie, dar n-am auzit nimic, am stins lumina şi curînd am prins un somn odihnitor pînă în zori.

Neculai, cred, n-a aţipit toată noaptea.

Am continuat să ne ignorăm ziua şi să ne pîndim reciproc seara, pe întuneric, cu toate că, ţin s-o spun, Neculai e un urmăritor deosebit de nedibaci. Nimic mai simplu decît să-l păcăleşti şi să te scapi de el. În schimb eu mă strecor nevăzut prin umbra zidurilor şi reuşesc, cînd vreau, să-i înregistrez fiece mişcare.

Multă vreme n-am înţeles ce se petrece în sufletul său, n-am înţeles de ce nu se retrage, de ce nu părăseşte locul unde a ucis tot ce iubea mai mult. În fiecare seară pleacă un tren care îl poate duce departe, acasă, acolo unde va fi ferit de urmărire şi bănuială.

Nici un detectiv, oricît ar fi de ager, nu poate descurca teribilul ghem al acestei afaceri cu ramificaţii tenebroase şi rădăcini ascunse, şi acum sînt convins că nici Neculai nu ştie exact ce s-a întîmplat de fapt. Şi nici eu, fiindcă acolo departe unde m-au surghiunit şi de unde am venit cu

mandat temporar, a cam început să mă părăsească memoria; Neculai crede că el a omorît-o pe Ioana, cînd, în realitate, eu sînt făptaşul crimei. Am ucis-o nu o singură dată, ci de cinci ori, şi din cele cinci morţi ale ei, cea mai temeinică a fost cînd cu focul ce a mistuit Circul şi Teatrul, în anul cînd Ioana devenise metresa actorului cu favoriţi roşcovani care a apărut mai tîrziu, după prima ei moarte, în cîteva filme proaste.

Pe sărmanul Neculai îl scot din minţi manevrele lui Adrian Mocanu, detectivul cu faţă triunghiulară şi cu înfăţişare ce nu prea inspiră încredere.

După ce a petrecut cîteva zile în ultima locuinţă a Ioanei, trîndăvind de dimineaţa pînă seara la umbră, sau încercînd clapele pianului, Adrian Mocanu şi-a îndreptat atenţia asupra unei vechi case din apropierea gării şi poate fi zărit tot mai des la fereastra camerei în care a locuit Ioana imediat după război; în realitate pot spune că s-a instalat acolo, fiindcă nu părăseşte garsoniera decît la prînz cînd se duce să ia masa la „Subterana Romanilor”, fostul restaurant Bonel. Vreau să cred că detectivul, care e sau un om isteţ, sau un farsor, caută să-şi aleagă locul la masa preferată a Ioanei, dacă o fi avut o masă preferată, amănunt ce nu poate să nu atragă atenţia lui Neculai.

Urmărindu-l în atîtea seri, sau lăsîndu-mă urmărit, încerc să aflu sentimentul care-l domină pe Neculai şi acum ştiu că acest sentiment e teama.

Da, teama.

Teama îl împiedică să lase totul baltă şi să se întoarcă acasă, fiindcă ar putea fi urmărit şi acuzat în cele din urmă de crimă în propriul său oraş, ceea ce ar da proporţii catastrofale evenimentului.

Teama, ignorată conştient sau inconştient, a pus

stăpînire pe Neculai, şi acum el încearcă să tranşeze disputa aici, şi cît mai repede cu putinţă. Dacă va pierde şi va fi arestat ca ucigaş al Ioanei, are speranţa că totuşi cei de acasă nu vor afla... iar dacă iese învingător, ei bine, atunci se va putea sinucide *de bună voie* cu restul de otravă ce i-a rămas şi pe care-l păstrează în mototolita sa valiză de sub pat.

Dacă n-are acest gînd, i l-aş putea sugera eu, nu prin cuvinte, ci numai din privire, fiindcă sînt un diavol. Ciudat acest sentiment al unei vinovăţii inexistente (fiindcă de moartea Ioanei eu sînt vinovat!), sentiment care generează o spaimă laşă. Fiindcă numai prin prisma acestei spaime urîte şi a laşităţii ei, pot explica următorii paşi ai lui Neculai, care de cîteva zile îşi concentrează atenţia asupra incolorului şi cumsecadelui Fred-Anton, ultimul amant al Ioanei.

Am înţeles repede, ce urmăreşte Neculai. Cît de urît din partea lui! Deocamdată noaptea mai face un salt, iar trecătorii sînt tot mai rari. Între stele şi pămînt se interpun cîţiva nori ce lunecă încet ca un arhipelag... arhipelag invizibil aproape, ca petele sufletului omenesc.

Ce oarbă şi josnică spaimă a pus stăpînire pe Neculai! Mai bine crima directă şi premeditată, mai bine să-ţi ucizi fratele, mai bine să strangulezi o femeie, decît să manevrezi în aşa fel ca vina să cadă pe capul unui nevinovat. Şi iată manevrele lui Neculai:

Adrian Mocanu va primi o scrisoare în care este invitat să cerceteze un anumit colţişor al locuinţei lui Fred-Anton; va găsi acolo dovada cea mai sigură a vinovăţiei fostului iubit.

Tot pătrunzînd în locuinţa Ioanei, Neculai s-a exersat cu succes şi acum nu întîmpină dificultăţi deosebite în a intra în garsoniera de burlac a lui Fred.

Îl pîndesc, bine ascuns în umbră. Mă întreb ce pune la cale? Va ascunde o punguţă cu praf ucigător, din acela folosit şi cu Ioana, sau a ticluit o corespondenţă compromiţătoare pe care detectivul, avertizat, o va descoperi într-un anume loc?

Dar Neculai e prea redus mintal pentru a reuşi un fals ca lumea, şi în general întreaga sa acţiune poartă pecetea unei gîndiri rudimentare, de nivel atît de coborît, încît, dacă nu mi-ar fi scîrbă de el, mi-ar fi grozav de milă.

Camera lui Fred-Anton e chiar în colţul unei clădiri cu trei etaje, la primul. Dexteritatea mediocrului meu Neculai este eficace, pînă la un punct. A reuşit să afle totul despre casă şi locatarii ei şi acum nu se sfieşte să rămînă minute îndelungate în camera fostului iubit al Ioanei, ba chiar să aprindă veioza. Asta e culmea impertinenţei, dar mai precis spus, a tîmpeniei. Dacă face pe spărgătorul, ar fi trebuit să-şi facă rost măcar de o nenorocită de lanternă. Putem oare călca în picioare toate regulile, fără riscul de a fi amendaţi?

Îl văd în cele din urmă ivindu-se şi-mi vine să ies din umbră şi să-l mustru. Un cît de mic instinct al pericolului să fi avut, acest bătrîn nebun tot şi-ar fi dat seama că a fost urmărit şi pîndit. Îl am în mînă pe Neculai, din toate punctele de vedere, şi acest sentiment mă înclină spre generozitate.

Precis se va duce acum să cerceteze vitrinele: o veche manie a lui, deşi cîteodată am impresia că ar căuta ceva anume.

Să vedem unde se duce... Noapte neagră, fă-mi trupul străveziu, demoni aduceţi gînduri inspirate cugetului

meu...

Dar ce veţi zice de o biserică sătească, zveltă, cu turn de lemn, şi ce veţi zice despre părintele Augustin, un popă tînăr şi voinic despre care se ştie că a fost preot militar şi a însoţit pe fronturi un regiment de roşiori, şi ce veţi zice despre slujnica lui venită de la oraş, frumoasă ca o icoană?

Şi ce veţi spune despre pictorul vagabond şi bătrîn căruia părintele Augustin i-a încredinţat cuvioasa cinste de a zugrăvi unul din pereţii bisericii sale, distrus de o infiltraţie de apă?

Pentru munca lui, pictorul primea hrană şi casă, preţ bun pentru vremurile urîte de după război.

Acea veche şi înţeleaptă biserică stă pe o colină rotundă în bătaia luminii, loc bun, aşa cum se pricepeau să aleagă pe vremuri meşterii în lemn, iar în spatele altarului, unde pămîntul coboară, pentru ca imediat să urce din nou spre împăduritele pustietăţi ce înconjoară ramificata aşezare de munte, se întinde cimitirul unde odihnesc cinstiţii răposaţi, precum şi răposaţii mai puţin cinstiţi pe care i-a dat satul de la obîrşia sa şi pînă azi, în frunte cu popa cel bătrîn, plecat la Domnul Dumnezeul său în zilele cînd a trecut războiul şi pe aici.

Pictorul vagabond picase într-o zi la ora cînd tocmai stătuse ploaia, mînat de un simţ al său, un fel de miros cîinesc ce-i semnalase că va găsi aici un ciolan de ros. Şi l-a găsit.

Pictorul venea de departe, din ţinutul Long-Marion, cu mandat temporar, şi ultimele două împunsături de cuţit pe care le primise îl mai dureau, cu toate că rănile se închiseseră demult. La intrarea în sat, văzîndu-l atît de prăpădit, o femeie încă tînără, ce-şi păzea cei trei copii mici pe un spaţiu de iarbă şi lumină, i-a întins ceva de

mîncare, iar pictorul a luat mîncarea, cu toate că nu venise ca cerşetor. A luat, pe lîngă bucata de pîine primită, şi răspunsul femeii cu privire la locul unde se află biserica satului şi casa popii celui tînăr.

Arşiţa plutea peste sat, iar oamenii erau puţini, fiind plecaţi cu toţii la lucru, şi în afară de femeie şi de cei trei copii, puţini observară trecerea înceată a străinului vlăguit, care păşea totuşi cu o anumită hotărîre, către un ţel al său...

Două ceasuri mai tîrziu, pictorul vagabond era angajat de popa cel nou, iar diacul şi alţi oameni primiră porunci să facă rost imediat de vopsea, bidinele şi alte scule, precum şi de scări şi scînduri.

Diacului, om în vîrstă, înrăit în tipicuri şi datini, nu-i plăcea nici mort de popa cel nou, şi nici de slujba pe care o ţinea, cu întorsăturile ei neaşteptate (iar în taină poate-l muncea gîndul că ăsta nu-i popă, ci Satana în carne şi oase), totuşi obişnuit de atîta vreme cu supuşenia în faţa straielor preoţeşti, chiar dacă în dosul lor se ascunde Cel Viclean, îndeplini întocmai ordinele şi a doua zi pictorul, întremat de un somn adînc şi de o gustare servită de slujnica cea oacheşă a părintelui Augustin, purcese la lucrul său...

Dar trebuie să-mi întrerup şirul amintirilor: iată că în seara asta Neculai, despre care nu se poate spune nicidecum că ar fi un om al surprizelor, vrea să renunţe la obişnuitul său pelerinaj prin faţa vitrinelor (unde pare să caute ceva, dar ce?), şi se îndreptă direct spre centru, spre localurile ţipător luminate, în care placa modernă a oraşului se învîrte, se învîrte...

La ce s-o fi gîndit pe drum, obscurul meu Neculai, după farsa pe care a pregătit-o fostului iubit al Ioanei?

Poate la fratele său Augustin, dispărut cu atîţia ani în

urmă?

Sau se gîndeşte la Ioana?

La orăşelul cu socluri pe care n-au să fie puse niciodată statuile, sau la blestematul pictor Mag Aurelian despre care crede şi acum că i-a răpit logodnica?

Se gîndeşte la cetele de oameni ce vin în calea sa, ca nişte mişcătoare arhipelaguri... arhipelaguri de viaţă, dar atît de neexplorate, se gîndeşte la misteriosul obiect pe care-l caută neîncetat prin toate vitrinele oraşului, sau pur şi simplu, în locul gîndurilor, continuă să troneze sumbră, şi mare ca un evantai de cometă, frica? Frica...

Neculai intră la cel mai select local, iar zece minute mai tîrziu îl urmez şi înţeleg de ce a venit aici, la fostul restaurant Bonel. A venit să-l observe pe Fred-Anton care stă la o masă, în colţ, împreună cu două femei.

Fred-Anton e un tip minunat! De unde, din ce pepinieră de oameni perfecţi l-o fi recoltat Ioana, şi ce sadism subconştient o fi îndemnat-o să-l aleagă tocmai pe el? Fred ştie că a te arăta la un local cu o femeie, scurtă vreme după moartea încă insuficient clarificată a fostei iubite, nu se cuvine, oamenii ar începe să vorbească, iar anchetatorii, eventual, ar ciuli urechile.

Şi din cauza asta Fred-Anton vine cu două femei, ceea ce e cu totul altceva!

Trece cîtva timp pînă ce Neculai să-mi înregistreze prezenţa; e şocat, fireşte, dar caută să-şi ascundă nesiguranţa ce-l cuprinde la vederea mea, vrea să lase impresia că nici nu m-a văzut, continuă să joace cu stîngăcie un rol care nu i se potriveşte; i-am stricat întreaga seară, acum, în loc să-l poată observa în linişte pe imbatabilul Fred, victimă sigură de data asta, se simte el cîntărit şi studiat, şi cunosc, vai, plăcerea unei asemenea situaţii...

În marea sală noi, adică Fred, Neculai şi cu mine, formăm un triunghi cu laturile aproximativ egale. Dacă aş încerca să precizez că distanţa dintre mine şi fostul amant al Ioanei este ceva mai mare decît distanţa ce mă separă de Neculai (fostul logodnic, deci...), ar însemna că înclin spre pedanterii ce nu-şi au locul acum.

Fred, împreună cu cele două femei ale sale (mă întreb care dintre ele e paravanul şi care e cea adevărată?), bea vin roşcovan din pahare subţiri şi înalte, iar Neculai are în faţă un pahar mic cu o băutură tare. Îl imit fiindcă, oricum, există o forţă comună, invizibilă, dar uşor sesizabilă, ce ne coordonează mişcările, şi un destin comun, sub orbita căruia plutim spre aceleaşi minciuni, şi spre aceleaşi adevăruri finale.

Într-o existenţă oricît de falsă, intervine pînă la urmă un adevăr final, nu-i aşa? Chiar dacă acest adevăr final se numeşte moarte.

Fred nu bănuieşte nimic, are faţa senină ca o fasole sănătoasă, albă. E un bărbat zdravăn, pentru psihicul căruia moartea Ioanei n-a constituit un seism deosebit. A şi uitat şi de altfel el nu e vinovat cu nimic, întreaga tensiune se consumă între masa mea şi a lui Neculai şi ca totdeauna în asemenea clipe, mi-e teamă de scurt circuit. Firele sînt subţiri şi mă întreb cîtă vreme vor suporta descărcările violente ale curentului alternativ.

Între noi trei se face simţită o absenţă. Ce figură geometrică perfectă ar fi ieşit (un pătrat) dacă în sală se nimerea şi Adrian Mocanu! Dar detectivul, reţinut de misterioasele sale calcule, lipseşte. Îl supralicitez aproape conştient. Probabil chefuieşte şi el în vreo cîrciumă mai retrasă, ascuns într-un ungher. Fiindcă e un singuratic. Ca şi mine, ca şi Neculai. Nu ca şi Fred-Anton, care cred că n-a rămas singur niciodată, nici chiar în somn.

Şi mai lipseşte cineva: Ioana. Ciudat, pe ea am lăsat-o la urmă, deşi ar trebui să ocupe în orice moment capul listei, chiar moartă fiind (realitate în care continuu să nu cred).

Hei, Neculai, posomorîtule! Ce ai zice s-o vezi intrînd pe Ioana? Cum crezi, la masa cui s-ar opri? La masa ta, sau la a mea, ori poate s-ar îndrepta către Fred?

Dar el nu mai e singur, pe cînd noi...

Ştiu ce gîndeşte acum Neculai, i-am pătruns gîndurile; iată ce cuvinte îi umblă prin cap: afurisit moşneag, stafie blestemată, ce bine ar fi dacă te-ai întoarce înapoi în Iad, de unde ai venit ca să mă chinueşti!...

Cred de altfel că Ioana, dacă ar veni, nu ne-ar băga în seamă, şi ar alege un altul; are tot dreptul – e atît de tînără. Mie trebuie să-mi mulţumească, fiindcă am ucis-o demult, în plinătatea frumuseţii...

Dar ce veţi zice de o Sfîntă Paraschivă zugrăvită în biserica aceea sătească de către pictorul vagabond, în schimbul hranei zilnice şi a unui culcuş, o Sfîntă Paraschivă cu toate trăsăturile Ioanei? Mergeţi şi căutaţi biserica aceea şi o veţi vedea pe Ioana cum arată în nelegiuita ei tinereţe şi cum a rămas de altfel pînă în ziua cînd se spune că s-ar fi sinucis... Fiindcă pictorul a luat-o drept model pe frumoasa slujnică a părintelui Augustin, care nu s-a prea împotrivit. Mai curînd s-au împotrivit, probabil, dreptcredincioşii, mai apoi, cînd au recunoscut-o şi au văzut în asta semn de mare nelegiuire. Cum o fi scos-o la capăt popa cel tînăr, despre care şi aşa umblau vorbe nu tocmai luminoase?

Atunci am omorît-o pentru a doua oară pe Ioana, după ce am terminat zugrăveala peretelui şi i-am desăvîrşit cum am putut mai bine portretul de sfîntă. Am omorît-o noaptea, iar cînd s-a crăpat de ziuă am fugit din satul

acela. Atunci Ioana a murit pentru a doua oară, dar nu avea să fie ultima ei moarte. Fiindcă ne-am întîlnit iarăşi... şi iarăşi... Cei care s-au ciocnit o dată pe o cărare prea strîmtă, se vor izbi mereu şi mereu, toată viaţa, oricîte ocoluri ar face. Şi oricît s-ar feri unul din drumul celuilalt. Este o lege...

Viaţa era totuşi frumoasă şi uşoară în casa părintelui Augustin, şi nimeni nu-şi spunea acolo pe numele cel adevărat. Ţăranii cîrteau împotriva popii, dar tot îi aduceau danii, ca pentru biserică, iar dimineaţa înainte de a mă duce la întîlnire cu vopseaua şi bidinelele, aveam paharul meu, un pahar mare, umplut cu ţuică adevărată, pe care după ce-l beam, îmi venea să cînt. Şi-mi venea să întreb pe slujnica popii: Ioana, mîna cui a ridicat cuţitul? Mîna ta? Nu-mi vine să cred, chiar dacă mai tîrziu ai să povesteşti că tu l-ai omorît pe Mag Aurelian ca să salvezi nişte oameni de şantajul lui... Ce fel de şantaj? Ai să inventezi ceva, de pildă că le fura copiii... N-am înţeles niciodată scopul minciunilor tale... nu simple minciuni, ci un fel de menghină prin care strecurai adevărul silindu-l să ia altă înfăţişare...

La rîndu-ţi, şi tu spuneai cam acelaşi lucru despre mine.

Să fi fost mîna părintelui Augustin cea care a ridicat pumnalul? Dar cînd te-ai putut întîlni cu el, acolo în oraşul de pe malul Dunării? Prin urmare, pedepsele mele au venit nu neapărat în numele meu... Să zicem că în numele lui Neculai...

Hei, posomorîtule, Neculai, ce gîndeşti tu acum despre mine?

Neculai părăseşte restaurantul. Trece aproape de mine, fără a mă privi, dar observ cît de alb îi este obrazul.

Frica...

Fac plata şi-l urmez imediat.

În noaptea asta simt nevoia să-l necăjesc, însă el mi-a luat-o înainte, ceea ce nu mă tulbură, fiindcă ştiu că-l voi regăsi în camera noastră de la hotel. La ora, aceasta n-are unde să meargă în altă parte. Dar cînd ajung la hotel constat cu surprindere că Neculai nu e acolo, iar valiza de sub patul său a dispărut. Neculai s-a mutat sau a fugit! Nu mă culc, alerg la gară, dar Neculai nu e acolo, nici în sala de aşteptare, nici pe peron, nicăieri. Mă simt singur ca niciodată. Unicul om cu care aş fi putut discuta despre Ioana, a dispărut. Şi cu toate că n-am vorbit cu el despre femeia care a ştiut să încîlcească atît de iremediabil vieţile noastre, posibilitatea acestei discuţii *exista,* şi asta era aproape suficient. În orice clipă l-aş fi putut aborda:

— Neculai, îţi aminteşti de Ioana?

Şi după o lungă privire cercetătoare, după o lungă nehotărîre şi o scurtă tresărire a umerilor, ar fi fost nevoit să răspundă în cele din urmă:

— Da, îmi amintesc de Ioana, Mag Aurelian.

— Prin urmare, îţi aminteşti?

— Cum să nu-mi amintesc, dacă eu am otrăvit-o?

— Ţi se pare, Neculai... dragul meu Neculai – cum îţi spunea cîndva Ioana – vina aceasta apasă pe umerii mei în întregime. Eu am ucis-o...

Dar acum nu mai am cu cine schimba aceste cuvinte şi-mi dau seama că va trebui să-l caut pe Neculai, să-l scot din vizuina unde s-a ascuns de frica lui Adrian Mocanu, şi să...

Departe, la orizont, la marginea întunericului, se mişcă un tren cu toate luminile aprinse. Ele unduie şi se suprapun, apropiindu-se, ca un arhipelag... arhipelag plutitor de străluciri ireale, traversînd în diagonală sufletul nopţii.

În spatele meu s-a deschis o uşă. Vine cineva? Nu, nu e nimeni. Nu s-a deschis nimic, în spatele meu nu e nici o uşă. Numai golul se cască şi de dincolo de porţile lui invizibile, Long-Marion-ul îmi trimite semnal că mandatul meu e trecător şi poate expira oricînd.

Există, îmi zic, o mică şansă de a-l regăsi pe Neculai: urmărindu-l pe Adrian Mocanu. Nu se poate ca detectivul să nu ştie nimic de existenţa lui şi să nu-l ţină sub ochi. Observînd manevrele discrete ale lui Adrian Mocanu, voi ajunge la Neculai şi poate-l voi convinge să nu mai fie laş.

Detectivul nu se mai ocupă de cele două locuinţe ale Ioanei, probabil a explorat acolo tot ce se putea explora. O bună parte din timp şi-o petrece la poştă, primeşte şi expediază scrisori, corespondenţa lui vine la post-restant şi am observat că duduia de acolo îi pune cu mare grijă la o parte teancurile de plicuri.

Constat, dar nu cu mare surprindere, că Adrian Mocanu locuieşte iarăşi la hotel, dar nu la orice hotel, ci la „Corvin", într-o cameră de la parter, unde primeşte cîteodată vizita unor necunoscuţi.

Rămîn mut de uimire, în capul scărilor, cam trei zile de la dispariţia lui Neculai (o fi plecat acasă?!), văzîndu-l pe Fred-Anton ieşind din camera detectivului. Fostul prieten al Ioanei are o înfăţişare impecabilă şi nu pare tulburat. Am impresia că încercarea lui Neculai e pe cale de a eşua: Adrian Mocanu nu crede în vinovăţia lui Fred. Sau e prea abil ca să arate ce gîndeşte?

Îl văd procedînd cu încetineală, cu o maximă economie de nervi şi mijloace la elucidarea acestei poveşti care, cred eu, nu poate fi clarificată din nici un punct de vedere.

Pe Adrian Mocanu, care totuşi se află aici în primul rînd

pentru a afla dacă Ioana s-a sinucis sau a fost ucisă (deşi eu cred că ea trăieşte), nu par să-l intereseze amprentele şi alte fleacuri de acest gen. Am impresia că dispreţuieşte ajutorul pe care i l-ar putea eventual oferi un cîine poliţist şi nu e dispus să ţină cont de nici una din indicaţiile „sigure”.

Cel puţin aşa se vorbeşte: curiozitatea oraşului continuă să rămînă trează. Acum, după ce Ioana nu mai e, multă lume pare să-şi amintească diferite lucruri despre ea şi mai toţi susţin că au cunoscut-o bine. În realitate nimeni nu ştie nimic, iar în fruntea ignoranţilor l-aş pune pe Fred-Anton (care zilele trecute şi-a scos un costum nou de la croitor, gri-pepit), iar apoi pe toţi ceilalţi foşti colegi de la Institut ai Ioanei.

Unii din ei fac cu plăcere declaraţii şi dau depoziţii. Dar nu lui Adrian Mocanu căruia puţin îi pasă de astfel de tipi; detectivul se ocupă cu infinit mai multă plăcere de oameni tăcuţi ce-şi deschid cu greutate gura, iar duminica dimineaţa, invariabil, se duce la concertul Filarmonicii. Lumea ştie cine e şi, dată fiind aversiunea generală faţă de poliţişti, nu se înghesuie în a-i acorda simpatii; totuşi se aşteaptă de la el să spună adevărul cu privire la moartea celei care a fost una din cele mai frumoase femei ale oraşului. Ori tocmai aici el pare cel mai puţin grăbit, de parcă şi-ar fi făcut din acest caz o ocupaţie viageră!... Să spun adevărul? Cercetările lui, cred, se extind asupra unor domenii aproape interzise muritorilor de rînd. Pe faţa lui slabă, dreptunghiulară, încăpăţînarea pare să fi scris cu litere vizibile pentru toţi cei ce nu sînt prea orbi: VREAU SĂ AFLU TOTUL.

Şi e singurul lucru care mă supără la acest om, împotriva căruia nu am, de fapt, nici un resentiment. Doar atît că eu ştiu că nimeni nu poate afla totul...

Între două cotituri primejdioase, oricum, trebuie să-ţi frîngi gîtul, şi chiar dacă umbli cu fruntea sus, pentru a salva aparenţele, cei ce au ochi să vadă, ştiu că porţi proteză la gît... Luaţi-o asta cum doriţi...

Dar ce veţi zice de o bibliotecă mare şi întunecoasă, şi de o bibliotecară, şi de cineva care se apropie furişîndu-se pe la spate, cu mîinile întinse?

Şi ce veţi zice de un luptător cu pumnii, adică de un boxer, un om puternic, dar care a avut ghinionul să iasă numai pe locul doi în toate întrecerile? Învins totdeauna chiar în cea din urmă bătălie, dezamăgit, boxerul încerca acum cu disperare să devină cărturar... Creierul său zdruncinat în atîtea lupte pierdute avea, cred eu, mecanismele suficient de dereglate pentru a deveni un savant de renume în vreuna din multele şi generoasele ramuri ale ştiinţei. Dragostea pentru frumoasa bibliotecară nu putea decît să-i stimuleze decolarea, şi această mare iubire s-a născut în vastele săli unde miroase a hîrtie îngălbenită, a erudiţie sterilă, a vanitate ascunsă, sau pe coridoarele unde e voie să fumezi în tăcere, concentrat, privindu-te numai în interior...

Dar dacă privea numai spre interior (spre interiorul ştiinţelor, fireşte!), fostul boxer şi viitorul savant, cum de a remarcat-o pe frumoasa bibliotecară, care după ce-şi lăsase chipul zugrăvit pe un perete de biserică de către un biet pictor vagabond, veghea acum asupra rafturilor de cărţi, circulînd însă adesea între o sală şi alta, parcă anume pentru a atrage atenţia bătrînilor stăpîni peste ştiinţe şi celor mai tineri care abia îi băteau în poartă?

Se vede că posibilităţile fostului boxer, de a se interioriza, erau încă destul de reduse (ceea ce nu prevestea nimic bun pentru viitorul său de cărturar), dacă

n-a reuşit să rămînă nepăsător la unduirea acelui frumos trup de femeie, făcut parcă anume întru izgonirea gîndurilor pioase şi a pornirilor statornice!

Şi ce veţi zice despre omul care într-o seară se furişa încet cu mîinile întinse spre gîtul alb al tinerei bibliotecare? Omul se temea grozav, se temea mai ales de întîlnirea cu boxerul care l-ar fi sfîşiat într-o clipă, dintr-o singură clămpănire a fălcilor.

Aşa am ucis-o pentru a treia oară pe Ioana: prin strangulare. Trebuia s-o fac. Altfel ar fi fost nedrept: eu la Long-Marion, iar ea aici, pe Pămînt, în braţele boxerului?

Vedeţi?

Încă un lucru despre care Adrian Mocanu nu are să afle nimic.

În spatele meu s-a deschis o uşă... Vine cineva? Vine cineva?

Nu, parcă n-ar fi nimeni... Nimeni n-a iubit-o pe Ioana atît de mult cît a iubit-o Mag Aurelian, pe cerul căruia ea străluceşte şi acum, ca o stea şi ca o cometă.

De ce a trebuit s-o ucizi şi tu, Neculai? N-am omorît-o eu de destule ori? Cu focul, cu sabia şi cu degetele... Cred că era suficient.

Ca o stea şi ca o cometă...

În vechime oamenii trăiau sute de ani. O sută şaizeci şi doi de ani împlinise Iared cînd i s-a născut Enoh, iar după asta a mai trăit opt sute de ani. Cred că Ioana face parte dintre fiinţele rare făcute să trăiască mult, şi aştept s-o văd din clipă în clipă de la această fereastră, ivindu-se la colţul străzii.

— Ioana! Ioana!

— Tu? Aici? Te credeam la Long-Ma...

— De ce ai minţit? Recunoaşte că prima noastră

întîlnire n-a avut loc în orăşelul în care te-a dus Neculai pentru...

— Mag Aurelian, te înşeli, eu nu sînt Ioana.

— Iarăşi minţi! Să-ţi văd degetele. Frumoase... Mai cînţi la pian?

— Tu minţi, Mag Aurelian. Te prefaci că n-ai şti ce caută Neculai prin vitrinele oraşului. Ai uitat povestea cu înotătorul rănit? Uiţi, uiţi mereu, Mag Aurelian, şi ca să completezi golurile, inventezi, inventezi... Am fost eu vreodată slujnica sau iubita lui Augustin?

— Augustin trăieşte! Augustin, fratele lui Neculai. Am aflat de la...

— Trăieşte? Nu-mi vine să cred, dar dacă e adevărat... De ce ne-ai combinat în aceeaşi poveste?

— Fiindcă l-ai cunoscut... L-ai cunoscut, l-ai cunoscut pe părintele Augustin... Atunci eu te-am ucis a doua oară.

— Nu m-ai ucis niciodată, Mag Aurelian.

— Ioana, ochii tăi îmi ascund ceva. Spune-mi, ai fost la Long-Marion?

— De fapt, repet, te înşeli... Nu sînt Ioana.

Din nou se deschide o uşă. Cine-i în spatele meu? Cine se apropie? Nu e nimeni. Prin hotel curentul trînteşte uşile, şi nimănui nu-i pasă. Într-o bună zi uşile or să-şi ia zborul ca nişte aripi smulse. Fără netrebnicul acela de Neculai mă simt teribil de singur. Nimeni în acest blestemat de oraş nu se gîndeşte la Ioana. Nimeni nu vine la cimitir la mormîntul ei. Am fost acolo în speranţa că-l voi întîlni pe Neculai, dar el, după cum mi se arată, a fugit acasă.

Am rămas multă vreme, dar n-am reuşit să conversez cu ea, pesemne fiindcă sub lespedea aceea nu e îngropată Ioana. Undeva s-a produs un fals. O substituire...

Poate că acest lucru l-a simţit şi Adrian Mocanu, fiindcă

în timp ce mă pregăteam să plec, l-am văzut apropiindu-se încet pe cărarea ce urcă pînă la această extremitate a cimitirului. M-am dat puţin la o parte, rămînînd totuşi în preajma mormîntului Ioanei. Adrian Mocanu m-a salutat, deşi nu mă cunoaşte:

— Bună seara, domnule.

Apoi s-a aşezat pe una din scundele bănci care despart morţii, iar eu am rămas în continuare, sperînd că detectivul va deschide discuţia. Atît de mult doream să-l aud că-mi adresează nişte cuvinte că aş fi fost mulţumit chiar dacă prin vorbele acelea m-ar fi anunţat că mă arestează, sub învinuirea de omucidere...

Dacă s-ar fi ivit Neculai, sau măcar Fred-Anton, am fi fost iarăşi trei, ca în seara cînd... Există cazuri cînd oamenii s-au îndrăgostit de fiinţe ce nu mai erau în viaţă... Nu m-aş mira ca Adrian Mocanu să se fi amorezat de Ioana. Detectivul e un om cuvios. Nemişcat, cu ochii ţintă la crucea ei, prezenţa mea nu părea să-l stingherească. Apoi s-a ridicat brusc şi a plecat. Izbutise să afle ceea ce-l interesa?

— Ioana Scavin, jocul e joc, dar trebuie să se sfîrşească.

— Detectiv nepriceput!

— Toate cîte le-am aflat despre tine mă fascinează. Da, da, ştiu lucruri pe care alţii nici nu le bănuiesc. Ieşi din ascunzătoare, nu mai fă pe moarta!

— Ce s-a întîmplat cu Neculai? Unde a dispărut?

Privindu-l cum se îndepărtează, l-am invidiat pentru tinereţea lui! Am impresia că e unul din puţinii oameni din cîţi cunosc eu, de care Ioana, dacă ar fi în viaţă, ar fi în stare să se îndrăgostească. Fiindcă Ioana nu m-a iubit pe mine. Şi nici pe Neculai. Şi aşa stînd lucrurile, cred că amîndoi am ucis-o degeaba.

(ADRIAN MOCANU)

Cîţiva oameni, un număr de case, două sau trei cîrciumi şi eventual alte cîteva elemente, nu totdeauna de primul rang, pot caracteriza un oraş, chiar un oraş cu pretenţii. Mai există, fireşte, muzee, turnuri, monumente, dar astea le găseşti cam peste tot...

Cînd soseşti într-o localitate pe care n-o cunoşti prea bine, pentru a lucra la un caz ce pare surprinzător de ieşit din comun, e bine să-ţi fixezi urgent cîteva puncte de reper, chiar dacă ele nu au o legătură directă cu obiectul atenţiei tale. Simple puncte de reper între care să circuli, de care să te sprijini, altfel eşti pierdut.

În învălmăşeala de labirinturi ce pornesc haotic, ameninţător, dintr-o întîmplare cum ar fi moartea în împrejurări îndoielnice a unui om, a unei femei frumoase, apar zeci de fire false, dar ce e mai rău, de cele mai multe ori nu apare nici unul...

Sumbre, răutăcioase, mari pustietăţi hohotesc în jurul numelui Ioanei Scavin, ce pare să-şi fi trăit întreaga viaţă *numai* pentru a-şi pregăti un sfîrşit derutant. Tot ce se ştie despre această femeie şi tot ce aflu, încetul cu încetul, e contradictoriu şi fiecare portiţă nouă, descoperită, anulează uşile deschise anterior.

Cînd am sosit în oraşul S. nu mi-am fixat nici un termen şi nici măcar nu mi-am propus să clarific cu toată certitudinea dacă Ioana Scavin s-a sinucis sau a fost asasinată.

Mă gîndeam, înainte de toate, să aflu cine a fost ea, şi aveam, în această privinţă, asupra anchetatorilor din S. ceea ce aş numi ascendentul ignoranţei totale, avantajul de a lua totul de la zero, sau din punctul pe care-l voi socoti

convenabil şi în momentul pe care-l voi considera oportun.

Cercetările colegilor mei şi rapoartele întocmite mi-au fost de nepreţuit folos, însă m-am servit de ele treptat...

N-am însă nici pe departe intenţia de a mă opri asupra tuturor amănuntelor anchetei care sînt, în pofida a ceea ce s-ar crede, suficient de plictisitoare.

În experienţa mea s-au ivit cazuri, cînd adevărul, sau dacă vreţi, să folosim un termen consacrat, pista reală, mi s-a relevat la contactul dintîi cu localitatea în care urma să-mi desfăşor investigaţiile, datorită a ceea ce aş numi intuiţie norocoasă, fiindcă norocul, în ingrata noastră meserie (ca şi în cea de artist!), joacă un bun rol.

Soseşti într-un orăşel de provincie în care doi tineri, proaspăt căsătoriţi, au fost asasinaţi în propria lor locuinţă, lumea e îngrozită, iar unul dintre şefii autorităţii publice locale, agitat, se grăbeşte să-ţi dea tot felul de amănunte... iar tu ai, pe neaşteptate, şansa de a observa că unei anumite case, din apropierea celei în care s-a comis nelegiuirea, îi lipseşte o porţiune de burlan, la mijloc (partea de sus şi cea inferioară fiind neatinse), şi fleacul acesta ţi se înfige în creier şi te urmăreşte, pînă ce îţi dai seama că uite, chiar de aici trebuie să începi lucrul!

Am o superstiţie a mea în legătură cu primul contact ce-l iei cu localitatea unde vei lucra şi adaug la această superstiţie şi o convingere, şi anume că dacă din această primă şi superficială observare a locului nu te-ai ales cu un cît de neînsemnat punct de reper, e semn rău, e semn că ancheta se va împotmoli.

Şi din această cauză apropiindu-mă de oraşul S. mi-am permis să-i joc o mică festă colegului meu O. care, amabil, venea să mă întîmpine la gară, la acceleratul de unsprezece, am coborît din vagon într-o staţie unde am aşteptat trenul următor. În felul, acesta, sosind în S. aveam

posibilitatea să fac un tur de recunoaştere singur, să ispitesc norocul...

Dar în pofida oricărei speranţe, inspiraţia m-a ocolit, deşi m-am învîrtit prin oraş pînă seara, şi am trecut de cîteva ori prin parcul în apropierea căruia se află locuinţa celei ce fusese frumoasă, enigmatica Ioana Scavin.

Era un prim semn, aşa am considerat eu cel puţin, şi nu mă înşelasem că ancheta va fi grea, interminabilă şi, poate, se va sfîrşi cu un rezultat ce încununează nu rareori eforturile unui detectiv, oricît ar fi el de strălucit: eşecul.

Întîi de toate am luat fotografiile, cu toate că ele îţi oferă aceeaşi posibilitate de a cunoaşte un om, precum o ilustrată ştearsă – fiordurile norvegiene.

Marea majoritate a fotografiilor, sau poate chiar toate fotografiile, mint. Sfinte Dumnezeule, oamenii nu sînt aşa cum îi prinde celuloidul impregnat cu săruri ultrasensibile, nu sînt nici mai buni, nici mai răi, ci *altfel.*

Toate fotografiile ce o înfăţişează pe Ioana mint, pînă la una, chiar, sau poate mai ales, cele prinse de lentila fină a criminalistului şi developate cu maximă atenţie în laborator.

Îmi plac actorii de cinema americani, deşi asemenea preferinţă spusă cu voce tare ar friza, după unii, o anumită frivolitate. Îmi plac fiindcă sînt dezinvolţi şi ştiu să facă de toate, să danseze, să cînte, să se bată... Îmi plac, fiindcă mulţi dintre ei mor pe scenă, sau pe platoul de filmare; fotografiile aceluiaşi actor nu seamănă între ele: parcă ar înfăţişa oameni complet diferiţi...

Fotografiile Ioanei nu numai că mint, dar fiecare minte *altfel.* Una vorbeşte despre blîndeţe, iar următoarea aduce

o nuanţă de cruzime împrejurul senzualei guri, de formă uşor triunghiulară, fin rotunjită însă la colţuri, aşa cum rareori poţi vedea. Ciudate asociaţii îţi pot veni în faţa fotografiilor unei femei care nu mai trăieşte, iar printre altele, nu pot trece cu vederea gîndul că un bărbat care a iubit-o pe Ioana rămîne cumva rănit pentru tot restul zilelor, deşi, vă rog să credeţi, manifest scepticism faţă de amorurile eterne...

Poate că (îmi trece acum prin minte), iubirile adevărate şi mari sînt cele în care este amestecată şi puţină otravă, însă acesta e un gînd atît de eretic, încît nici nu stărui asupra lui!

Dar nu straniul farmec al celei care a fost Ioana Scavin i-a determinat pe colegii mei din S. să pună sub semnul întrebării ideea sinuciderii, ci mărturii mult mai concrete, precum şi unele neconcordanţe uimitoare, pe care poate le voi aminti în treacăt, sau poate că nu, fiindcă în primul rînd nu vreau să transform aceste amintiri ale mele într-o simplă povestire detectivă (Ioana Scavin merită mai mult!), şi în al doilea rînd şi aici fac o mărturisire riscantă, fiindcă, încă de la început, atenţia mi s-a concentrat, aproape fără voia mea, asupra personalităţii Ioanei, mereu mai fascinantă pentru mine, eventualul asasin trecînd pe planul secund; e adevărat că aflînd cît mai multe despre existenţa celei moarte, mă puteam apropia şi de posibilul ucigaş, dar nu totdeauna se întîmplă aşa, ci mai degrabă exact pe dos.

Ca să aflu ceva *adevărat* cu privire la viaţa şi trecutul Ioanei, am încercat să pornesc de la înotătorul rănit, dar pînă să ajung aici au trecut zile şi zile... Zile cînd simţeam cum întreaga afacere îmi lunecă printre degete şi sînt pe cale de a fi învins iremediabil!

Şi atunci, într-un moment de maximă tensiune ce se scurgea ca un fluid, epuizîndu-se către zonele mai calme,

mai resemnate ale descurajării, am simţit apăsarea unei priviri: apăsarea privirii înfricoşate, dar şi curioase a omului cu cicatrice (o mare cicatrice în diagonală, pe mijlocul feţei), şi mi-am dat seama cu o tresărire că mai văzusem aceşti ochi decoloraţi cu o zi înainte, sau cu două, şi am înţeles că acest om vîrstnic şi obosit mă urmăreşte de cîtva timp, cu teamă şi speranţă.

Presupunînd că sub înfăţişarea sa inofensivă omul se simte în siguranţă, m-am lăsat spionat în voie, pe stradă, sau la una din cafenelele oraşului unde ştiam că venea deseori şi Ioana.

Mai mult din superstiţie decît din speranţa reală că în felul acesta cîştig ceva, mă aşezam mai totdeauna la măsuţa la care îşi bea cafeaua Ioana.

Nu vreau cîtuşi de puţin să mă opresc asupra anumitor fleacuri, de pildă: cum am aflat pe ce scaun se aşeza Ioana? Astea sînt mărunţişurile meseriei... Omul cu cicatrice – haide să-i spun pe nume, cu toate că i l-am aflat ceva mai tîrziu, fără nici o dificultate de altfel – Neculai, deci, nu se sfia să mă urmărească pe faţă. La început credeam că atitudinea mea absentă îi încurajează, fiindcă într-adevăr n-am ridicat ochii spre el nici o singură dată, iar apoi am început să bănuiesc că *mă sfidează...*

Trebuia să stabilesc un lucru esenţial: dacă am de-a face cu un maniac, dacă omul se ţine scai de mine din cine ştie ce alte motive, sau dacă, aşa cum speram din toată inima, această urmărire feroce – şi atît de indiscretă! – trebuie s-o pun pe seama unei indirecte legături ce se stabilise între noi prin intermediul Ioanei.

Eu, anchetator, Ioana victimă, iar el...? Asasinul? Otrăvitorul? Eventualitatea aceasta mi s-a părut înfricoşător de simplă.

Gîndindu-mă la omul cu cicatrice, aveam în faţă ultima

scrisoare a Ioanei, de fapt un scurt bilet lăsat într-un plic:

O fac de bună voie, nimeni nu e vinovat.
17 iunie 1965, ora trei şi jumătate după-masă.
Ioana Scavin.

Mărturie convingătoare asupra propriei voinţe de a-şi lua viaţa! Ioana Scavin, în deplinătatea facultăţilor ei mintale toarnă otravă în sticluţa cu somnifer şi ia o doză bună, ora e – să acceptăm cele scrise de sinucigaşă – trei şi jumătate după-masă. E chimistă, ştie cît de uşor se pot produce accidente, poate de aceea varsă în chiuvetă restul de somnifer amestecat cu otravă, clăteşte apoi sticluţa precum şi chiuveta. Se întoarce în camera de culcare şi mai are timp, după unele mărturii, să se aşeze pentru un minut sau două în faţa pianului....

Dar simte sfîrşitul apropiindu-se, moartea vine cu suflu îngheţat, Ioana se lungeşte pe canapea şi învelindu-se în pled, aşteaptă...

În jurul orei patru, în casă intră bătrîna Ida. N-are nici un fel de dificultăţi fiindcă Ioana a lăsat anume toate uşile deschise, pentru a putea fi cît mai repede găsită... şi înmormîntată. De altfel această Ida, care uneori o ajută pe Ioana la treburile casei, şi care în felul ei e puţin ţicnită, ştie unde sînt cheile casei şi de obicei vine în absenţa stăpînei, care are deplină încredere în ea. Bătrîna intră în dormitor, o vede pe Ioana culcată şi renunţă la intenţia de a scutura covoarele, de teamă să n-o deranjeze. Pleacă în vîrful picioarelor şi se întoarce abia după ora nouă seara (prima vizită avusese loc, cum am spus, în jurul ceasului patru al după-amiezii), voind s-o întrebe pe Ioana dacă poate veni a doua zi dimineaţă, pentru a scutura covoarele.

În casă toate luminile sînt stinse, iar stăpîna îşi

continuă somnul, aşa cum constată cu o vagă surprindere bătrîna Ida, care aprinde lumina doar cît să o vadă pe Ioana lungită în patul ei şi o stinge repede.

Iese puţin mirată de un somn atît de greu şi de lung, dar fără o cît de vagă nelinişte.

Concluzia s-ar impune de la sine: la ora aceea Ioana murise demult, şi cu adevărat moartă a găsit-o aceeaşi Ida, a doua zi dimineaţa, cînd în sfîrşit a înţeles ce se petrece şi a dat alarma printr-un nesfîrşit şir de chiote şi ţipete.

Pînă aici nimic surprinzător: cine ia otravă la trei şi jumătate după-masă, pe la patru are toate şansele să fie mort. Şi fireşte că dacă eşti mort la patru, tot aşa rămîi şi la nouă, pînă a doua zi, cînd în sfîrşit eşti descoperit.

Numai că în moartea Ioanei Scavin se strecoară un neaşteptat *spaţiu... viu.* În aceeaşi noapte de 17–18 iunie, între orele, douăsprezece şi unu, Ioana e observată pe unul din bulevardele principale...

Există nu una, ci două mărturii, aparent sigure, dar şi ele contradictorii. Ioana, care la ora aceea trebuia să fie de mult moartă, a fost văzută mergînd dinspre catedrală în direcţia teatrului, afirmă paznicul de noapte I.C. în timp ce inginerul S.A., un coleg al ei, susţine că a întîlnit-o la aceeaşi oră, îndreptîndu-se în direcţia contrară...

Nu găsesc vreun motiv să pun la îndoială spusele lui S.A., om în vîrstă de patruzeci şi cinci de ani, văduv, uşor încărunţit, cu o aparenţă dintre cele mai serioase. La o întrebare a mea, răspunde că nu băuse alcool în seara aceea, deşi se întorcea într-adevăr de la o mică petrecere. Cei din familia la care fusese în vizită pot confirma. Luîndu-şi rămas bun de la gazde, îşi privise ceasul (trecuse puţin de miezul nopţii), prin urmare pe bulevardul T., unde o întîlnise pe Ioana, trebuie să fi ajuns pe la douăsprezece şi jumătate.

O recunoscuse încă de la distanţă, apoi după ce s-au mai apropiat, o salutase, iar colega lui îi răspunsese la salut.

Dacă s-au oprit şi au schimbat cîteva cuvinte? Nu, nu i se păruse corect s-o oprească şi nici Ioana nu manifestase vreo intenţie în acest sens. Ce gîndise întîlnind-o singură la ora aceea? Nimic deosebit... Dar este sigur că Ioana venea pe bulevard din direcţia teatrului? Absolut sigur, de vreme ce el se apropia din direcţia opusă.

Paznicul de noapte I.C. afirmă exact contrariul. Ioana, după spusele sale, părea grăbită şi mergea pe partea dreaptă a bulevardului, spre teatru; a trecut chiar prin faţa lui.

O cunoaşte? Nu personal, îl cunoaşte în schimb pe logodnicul ei, domnul Anton, din timpul cînd funcţionase ca portar – e vorba de martorul I.C. – la Institutul de Chimie.

Cît era ora? Poate răspunde exact la întrebare, întrucît văzînd-o pe Ioana singură, în toiul nopţii, privise involuntar la ceas: era unu fără douăzeci şi cinci.

Nu există temeiuri pentru a pune la îndoială nici mărturia lui I.C., cu toate că situaţia pare paradoxală, din mai multe puncte de vedere.

Raportul medicului legist cuprinde şi el elemente contradictorii: în corpul defunctei fusese descoperită prin autopsie o substanţă pe care o voi denumi convenţional otrava „B”, în timp ce analiza minuţioasă a sticluţei cu somnifer şi a chiuvetei scoase la iveală vagi urme ale unei substanţe diferite: otrava „A”.

Cît priveşte amprentele, s-au găsit de tot soiul, şi studiul şi clasarea lor ar lua vremea a patru vieţi de anchetator, puse de la cap la cap.

O pălărie cu boruri lungi şi o mustaţă schimbă

înfăţişarea unui individ. Nu m-au recunoscut nici măcar oamenii care anchetaseră înainte de venirea mea cazul Ioanei Scavin. Cu atît mai puţin avea să mă descopere bătrînul cu cicatricea, Neculai deci, pe care l-am urmărit zile îndelungate, în ceasurile cînd nu mă fila el pe mine. O primă constatare ce m-a făcut să sper că sînt pe drumul cel bun, a fost în legătură cu interesul pe care-l trăda Neculai faţă de persoana lui Fred.

Ioana – Fred – Neculai, un triunghi (magic dacă vreţi!), în centrul căruia l-am aşezat pe înotătorul rănit...

Ţinîndu-mă ca o umbră de Neculai, intram după el prin magazine, exact la timp pentru a-l auzi întrebînd în stînga şi-n dreapta despre înotătorul rănit.

Înregistram iritarea vînzătorilor plictisiţi de insistenţele omului cu cicatrice care susţinea morţiş că văzuse înotătorul expus în vitrină, doar cu o zi înainte.

Acelaşi lucru îl afirma şi în magazinul următor, pînă ce a ajuns să fie cunoscut peste tot ca un cal breaz. Cei care-l mai luau în seamă îl expediau, mai pe ocolite, mai pe faţă, la psihiatrie, şi mi s-a făcut milă de el şi am început eu însumi să-l caut pe înotătorul rănit. Şi astfel, cu toţii, în zilele acelea îl căutam pe înotătorul rănit...

Este foarte greu, aproape imposibil, să te înţelegi cu o femeie vîrstnică şi ţicnită, care dintr-un minut într-altul izbucneşte în lacrimi, mai mult pentru a te convinge că suferă, decît datorită unei suferinţe reale. Paşii bătrînei Ida frămîntă nisipul pe aleea centrală a parcului, înaintînd pe nişte uriaşe şi diforme sandale, demne de o căpetenie vizigotă. Ar reprezenta un bun personaj comic, dacă n-ar fi, în esenţă, atît de tragică.

Am nevoie de ea fiindcă e singura persoană (singura, pînă la proba contrarie), care a intrat în casă, în după-amiaza zilei de şaptesprezece iunie şi a văzut-o pe Ioana aşa cum pretinde că a văzut-o, şi prima fiinţă care a descoperit-o pe Ioana moartă în dimineaţa zilei de optsprezece iunie.

Cînd i-am explicat că aş vrea să stau puţin de vorbă cu ea, a început să plîngă... Credea că mă pregătesc s-o pun sub acuzare pentru vina de a fi omorît-o pe Ioana. A acceptat cu greu asigurările ce i-am dat şi anume că nici prin gînd nu-mi trece s-o bănuiesc de crimă, vărsînd însă o nouă porţie de lacrimi aflînd că nu o chem la procuratură, nici la tribunal, ci în casa Ioanei Scavin unde, fără îndoială, amintirile o vor doborî...

Văzîndu-mă aşezat în şezlongul Ioanei (ca un profanator!), plînge iar, evocînd printre sughiţuri blînda figură a celei moarte.

O las să se liniştească. N-am nici o speranţă în legătură cu ea, totuşi, conştiincios ca un şcolar, încerc, să forţez şansa.

Doamnă Ida, zic, observînd că şuvoiul de lacrimi e pe cale de a se opri, fii bună, arată-mi cum ai intrat în ziua aceea, prima dată, la ora cinci, mi se pare...

Mă corectează: era patru. De fapt asta şi voiam, să aflu cît e de sigură asupra timpului. Caut să execut un fel de reconstituire, martora e însă opacă şi încetul cu încetul simt că dezarmez. Obţin totuşi un prim rezultat, surprinzător, rugînd-o să se culce în patul Ioanei şi să imite pe cît îi este posibil poziţia în care se afla moarta. Acceptă să comită acest sacrilegiu doar după o nouă porţie de lacrimi. Îşi leapădă monstruoasele sandale, se întinde pe canapea şi se înveleşte pînă la bărbie cu pledul miţos, galben cu albastru.

Sînt şocat. Oare colegii mei n-au observat că...?

Decis să merg pînă la capăt, îi cer bătrînei să imite acum poziţia în care a găsit-o pe Ioana cu ocazia celei de-a doua vizite, seara tîrziu. Pretinde că poziţia era aceeaşi. O las să se ridice, să-şi prindă încălţările, şi-i arăt fotografia Ioanei Scavin, făcută în dimineaţa zilei de optsprezece. O nouă ocazie de a plînge...

— Aşa ai găsit-o, ca în fotografie, doamnă Ida?

Confirmă. Aşa a găsit-o, lungită, cu capul uşor întors într-o parte, nu fără o anumită graţie, ochii întredeschişi, în rochie de seară, cu pantofii pe picioare.

— Atunci de ce, doamnă Ida, cînd i-ai imitat poziţia, ţi-ai tras pledul pînă sub bărbie?

— Fiindcă era învelită cu pledul, simplu, explică bătrîna.

— Şi învelită era şi la nouă seara?

— Sigur că da, domnule de la poliţie, la ora nouă seara, adică la nouă trecute, era învelită exact ca şi la patru, în aceeaşi poziţie.

— Iar a doua zi nu mai era învelită? insist, transpirînd.

— Nu, a doua zi nu mai era învelită, răspunde cu blîndeţe femeia fără a se mira, fără a face legătura.

Hotărît lucru, azi nu sînt pornit pe menajamente. Bătrîna Ida are ghinion. O pun să iasă şi să intre de cîteva ori, aşa cum făcuse la ora patru.

— Intrînd în camera de culcare, ce ai observat, ce ai observat, ce ai observat, doamnă Ida?

Răspunsul e stereotip:

— Am văzut-o pe doamna Ioana şi am crezut că doarme.

O trimit iarăşi afară, decis să n-o cruţ. Iau obiectele pe rînd: noptiera, oglinda, fotoliul, masa... Prin urmare memoria dumitale, babo, nu face o para chioară. Dar dacă era ceva material pentru bîrfă, l-ai fi înregistrat cu

precizie...

— Nici pe masă n-ai observat nimic?

— Nimic, răspunde Ida, nimic în afară de vaza pentru flori.

Şi a observat-o, explică mai departe, fiindcă vaza era goală, amănunt ce a determinat-o să aducă nişte flori cu ocazia următoarei vizite, seara tîrziu. Florile se aflau într-adevăr acolo şi a doua zi.

— Prin urmare nici pe masă n-ai văzut nimic, iar vaza era goală...

— În vază nu se afla decît un plic... mă corectează Ida.

Alarmat, încerc să-mi stăpînesc tresărirea, fiindcă voluntar sau involuntar, de dragul acestui plic o torturez eu... Nu-mi vine să cred. Revin, calm:

— În vază ai observat un plic, doamnă Ida? Ce ai făcut cu el?

E gata să plîngă, atît de crunt o jigneşte bănuiala că s-ar fi atins de un lucru al Ioanei. Trece timp pînă s-o liniştesc. Plicul a rămas la locul lui în vază, mă asigură, cu lacrimi în ochi. Îi arăt trei plicuri de forme şi mărimi diferite: care din acestea se afla în vază. Îmi indică fără greş cel ce conţine ultima scrisoare a Ioanei. Tulburat, trec la vizita de la nouă seara. O rog să culeagă flori din grădiniţa din faţa casei şi să intre cu ele în mînă, ca atunci. Bătrîna se supune. O urmăresc, reamintindu-i că era întuneric: ce becuri a aprins, pe măsură ce înainta prin casă? Becul din antreu, becul din bucătărie...

Ce a făcut în bucătărie?

A aranjat florile, tăind din frunzele inutile. A ieşit din bucătărie, cugetînd asupra imprudenţei pe care o face doamna Ioana lăsînd casa descuiată noaptea, şi, din antreu, a pătruns în camera de culcare, aprinzînd şi lumina. În clipa următoare însă a şi stins-o, observînd-o pe

Ioana care continua să doarmă. Uşa ce dă în antreu a rămas însă deschisă şi folosindu-se de dunga de lumină ce pătrundea în dormitor, bătrîna Ida, păşind în vîrful picioarelor, a pus florile în vază, iar apoi a adus apă rece de la chiuvetă, şi a turnat-o peste flori, să rămînă proaspete.

— Foarte bine, doamnă Ida, intervin, dar pentru ca să faci toate acestea a trebuit mai întîi *să scoţi* plicul din vază, nu e aşa? L-ai scos şi l-ai pus...?

Mă priveşte cu ochii plini de reproş.

— Nu ştiu de ce insistaţi atîta cu plicul, domnule de la poliţie, dar să ştiţi că bătrîna Ida este femeie corectă şi nu se atinge de scrisori străine... Dacă plicul s-ar fi aflat *tot* în vază, bătrîna Ida ar fi adus alt vas pentru flori... Dar plicul nu se mai afla în vază, domnule de la poliţie... Plicul stătea acum alături, pe masă, aşa să ştiţi.

— Nu te supăra pe mine, doamnă Ida, dar eşti sigură de ceea ce spui? Poate că l-ai scos cu un gest automat...

— Domnule, domnule, bătrîna Ida nu face gesturi automate, bătrîna Ida, chiar dacă unii spun despre ea că e ţicnită, gîndeşte tot ce face, iar de scrisori străine nu se atinge în nici un caz, fiindcă ea ştie ce necazuri se pot ivi dacă...

Ciudat este faptul că, totuşi, plicul în discuţie a fost găsit cu totul în alt loc: nici în vază, nici pe masă, ci pe unul din rafturile bibliotecii, deasupra cărţilor, cu ocazia cercetării amănunţite a locuinţei Ioanei Scavin. Salturile făcute de plic sînt inexplicabile: aşezat la început în vază, la vedere, cum era şi normal, de vreme ce sinucigaşa voia să scoată de sub orice suspiciune persoanele din jurul ei, plicul se mută apoi pe masă, în intervalul dintre ora patru şi ora nouă – dacă e să luăm în serios afirmaţiile bătrînei – interval în care Ioana continuă să fie... moartă, pentru ca

la venirea anchetatorilor, a doua zi, să se găsească într-un loc relativ discret, pe raftul superior al bibliotecii...

Partiturile pe care le descopăr sînt dintre cele mai alese: mai ales romantici... Mă aşez în faţa pianului şi plimbîndu-mi degetele peste clapele albe, încerc să invoc spiritul Ioanei Scavin. Dintr-un portret atîrnat pe perete, în stînga pianului, ochii ei mă urmăresc stăruitori, enigmatici.

Ioana Scavin, *cine este înotătorul rănit?*

Şi mă simt pătrunzînd într-o zonă a marilor singurătăţi...

Încerc să mă gîndesc la omul care a intrat pe furiş, între patru şi nouă, a citit mesajul şi apoi, speriat poate, a fugit, azvîrlind plicul pe masă. Încerc să văd mîna care mai tîrziu a aruncat plicul sus, peste cărţi... văd mîna, dar nu văd omul. Las toate luminile din casă aprinse, toate geamurile deschise şi mă aşez afară, în grădină, pîndind apariţia fantomelor. Şi ele nu întîrzie să se ivească...

Ca un fluture de noapte atras de luminile casei, Neculai se apropie pe partea cealaltă a drumului, folosind cît mai mult umbra parcului. Prezenţa mea în casa Ioanei are să-l surprindă, poate o să-l înspăimînte... Ar fi imposibil să nu mă vadă, stau chiar în lumina ferestrei, dar el nu bănuieşte că pe genunchii mei se află ceva ce stabileşte o tainică legătură între noi.

Printre partiturile Ioanei am descoperit un vechi desen în peniţă, datat „1945”. Pe colţ, cîteva cuvinte aproape şterse: „Vrăjitoarei de la miezul nopţii”. Iar jos, în loc de comentariu: „Înotătorul rănit”.

Fiindcă într-adevăr, desenul, iute schiţat de o mînă nervoasă, înfăţişează un bărbat luptîndu-se cu valurile. Are două săgeţi înfipte în spate şi pare la capătul puterilor, gata să abandoneze lupta.

Cine este înotătorul rănit?

Nu cumva tu eşti înotătorul rănit, omule care mă pîndeşti din umbră, cu faţa adînc crestată de cicatrice?

Nuuu... Trebuie să mergem mai departe, mult mai departe...

Neculai întreba prin magazinele de artizanat de o statuetă, în timp ce eu am doar desenul. Trebuie să găsim statueta. Trebuie s-o găsim pe vrăjitoarea de la miezul nopţii, căreia acum douăzeci de ani un artist necunoscut i-a dedicat acest desen...

Reintru în casă şi mă aşez iar la pian; Neculai, care mă pîndeşte de afară, n-are decît să-şi închipuie ce doreşte... Ce ştie Neculai despre vrăjitoare?...

Vrăjitoarele erau arse pe rug în vechime... Pe zidurile cetăţii, pentru ca mulţimea să poată vedea şi să nu uite uşor, ajutoarele călăului stivuiau lemne uscate, crengi de brad impregnate în răşină, ramuri de stejar şi trunchiuri subţiri şi albe de mesteacăn, rădăcini de carpen şi aşchii de fag şi odată cu vrăjitoarea ardea pădurea toată, munţii de la pisc pînă-n poale şi cerul, de jos, pînă-n tăriile lui...

Ascunsă după draperii de fum şi de flacără, uneori, vrăjitoarea se făcea nevăzută...

După ce vrăjitoarea se face nevăzută, de după draperii apare prietenul nostru Fred-Anton, în costum „de club”, cuceritor june prim la vîrsta de patruzeci şi cinci de ani, om ce rezistă oricăror zguduiri, calm şi stăpîn pe sine, cochet pînă şi-n rarele sale clipe de singurătate, preocupat pînă la pedanterie de cele mai neînsemnate amănunte vestimentare; omul despre care se vorbeşte că are „la activ” sute de femei...

Dar dacă stai să te gîndeşti mai bine, nu poţi avea nimic împotriva lui. Nu e un personaj original, dintr-aceştia există destui, femeile inteligente spun despre, tipi ca Fred că sînt de neînlocuit în calitate de „însoţitori”... Ar trebui creată meseria de „însoţitor”...

— O partidă de biliard, domnule Anton?

Mă priveşte lung, apăsat, dar fără impertinenţă. E o căutătură aproape inteligentă. Fred ar putea face parte dintr-o elită a „însoţitorilor”...

— Aţi venit aici, la club, special pentru mine, domnule Mocanu?

— De ce nu?

— Dumneavoastră ştiţi ceva ce nu vreţi să-mi spuneţi.

— Şi dumneata, domnule Anton, ştii ceva... cunoşti un secret pe care-l păstrezi cu mare grijă.

— Mă bănuiţi?

— Cred că da... Asta nu ne împiedică să fim prieteni şi să facem o partidă... Sau preferi şahul?

— Îmi spuneţi pe faţă că mă bănuiţi?

— Dar cum să-ţi spun, prietene Fred-Anton? Mai pe ocolite?

— Ar fi mai politicos... Numele meu e de fapt Anton... Fred e o invenţie a Ioanei. Spunea că sînt un însoţitor ideal...

— Cum?

— De ce vă miraţi? Ioana nu m-a iubit... În legătura noastră sentimentul n-a jucat nici un rol... cel puţin din partea ei. Era de părere că pentru un însoţitor numele de Anton e banal şi vulgar şi atunci a găsit...

— Ce ştii despre Ioana?

— Aproape nimic. Unui însoţitor nu i te destăinuieşti, nu-i povesteşti viaţa, nu-i ceri părerea decît în chestiuni mărunte... Pe Ioana o cunosc tot atît de puţin ca şi pe

dumneavoastră...

— Nu te deranja rolul de „însoţitor”?

— Puteţi crede tot ce vreţi despre mine, dar nu mă deranja deloc. Ştiu că mă veţi contrazice, oricine ar face la fel, dar aparenţele joacă un rol major în existenţa noastră. Nouăzeci şi nouă la sută din acţiuni le ducem pentru a salva aparenţele, întreaga noastră viaţă e o aparenţă, o afirm din convingere, cu riscul de a fi taxat drept ultimul idiot. Ioana mă ajuta şi pe mine să salvez, în unele privinţe, aparenţele, de aceea am acceptat condiţiile ei, condiţiile mutuale, fiindcă nu şi le-a formulat niciodată, era prea fină şi ducea în spate o experienţă inegalabilă: orice bărbat se simţea un simplu căţel în faţa ei... Personalitatea ei destrăma pur şi simplu prezenţele dimprejur. „Eu am acceptat din prima clipă situaţia, iar ea a înţeles că accept, altfel nu m-ar fi tolerat atîta timp în apropierea ei.

— Nu jucai totuşi un rol umilitor?

— Presimţeam întrebarea, domnule Mocanu. Fiecare om joacă un rol pe potriva sa, şi majoritatea rolurilor sînt mici, subordonate soliştilor. Actorii de talie sînt rari şi vă rog din suflet să nu-mi faceţi teorii cu privire la demnitatea rolurilor mici! Ce fel de demnitate? Demnitatea obligaţiei de a le accepta? Poate că există un singur fel de demnitate, aceea de a fi conştient de micimea rolului tău şi de a-l privi în faţă fără nici un fel de paleative. În rest totul e aparenţă! De pildă, în ceea ce mă priveşte sau în ceea ce-i priveşte pe majoritatea semenilor mei. Cu Ioana e altceva. La ea aparenţa juca rolul exact invers. Ea n-avea nevoie de aparenţe, dar şi le crea pentru a încerca să-şi acopere personalitatea esenţială. Nu izbutea decît faţă de cei orbi... Femeile o suportau greu, invidiind-o fără să ştie exact pentru ce, bărbaţii se fîstîceau în preajma ei şi pe urmă cei mai mulţi o vorbeau de rău, din cauza aceluiaşi sentiment

neplăcut de a fi minimalizat. Dragoste? Nu ştiu vreun om pe care Ioana să-l fi iubit, poate şi-a consumat sentimentul acesta cu mult înainte de a fi întîlnit-o eu, dar mai bucuros cred că n-a întîlnit omul care să merite atenţia ei. N-am îndrăznit s-o întreb niciodată, dar... Mat, domnule Mocanu.

— Eşti un şahist iscusit, prietene Fred-Anton.

— Aş prefera să aud din gura dumneavoastră numai numele meu adevărat. Acum, cînd Ioana nu mai e, aş prefera ca celălalt nume, găsit de ea, să cadă în uitare încetul cu încetul.

— Ai suferit mult la moartea ei?

— Nu din cale-afară, domnule Mocanu... Cred că nu prea sînt capabil de bucurii înalte şi suferinţe extreme. Eu sînt conştient de rolul meu mic.... Şi apoi nu eram decît un *însoţitor,* şi dacă-mi uitam calitatea, Ioana avea grijă să mă aşeze la locul meu, totdeauna cu multă fineţe, dar deosebit de ferm. Şah!

— Nu sînt un jucător pe măsura dumitale, îi răspund, cedînd încă de la început a doua partidă.

— Nici nu e de mirare, zice Fred-Anton, am categoria întîia.

— A fi şahist face parte din calităţile obligatorii ale unui însoţitor?

— Nu veţi reuşi să mă jigniţi sau să mă scoateţi din sărite, domnule Mocanu... Dar dacă vreţi să ştiţi, face parte din calităţile „în plus". Fiind însoţitorul Ioanei, trebuie să acceptaţi că eram un însoţitor *de lux.* Mai am şi alte calităţi... Aţi tresărit pentru a doua oară, nu ştiu de ce am impresia că v-aţi gîndit la aceste lucruri, la toate aceste lucruri, înainte de a sta de vorbă cu mine... Discuţia aceasta a noastră e o discuţie „dirijată"? Mă conduceţi cu abilitate pe terenul pe care-l doriţi, pentru a afla lucruri semnificative, cumva indirect, prin deducţie, prin vreo

nouă metodă detectivistică pe care o încercaţi pe pielea mea? Faptul nu mă deranjează, de a fi contribuit şi eu cu ceva la progresul criminalisticii... Dar va fi oare un progres real? Cu mine, cercetările în legătură cu moartea Ioanei duc într-o fundătură. Dacă intraţi în ea, mă îndoiesc de rezultatul misiunii dumneavoastră. Aţi mai prins vreodată un criminal? Nu răspundeţi, păstraţi secretul, dar aici vă aşteaptă un mare eşec... Nu din cauza abilităţii eventualului asasin, ci din cauza Ioanei, care a plecat trăgînd după ea toate uşile, închizîndu-le. Mărturisirea ei, scrisă, nu vă e suficientă? Poliţiştii se bucură în general cînd pot inchide un dosar... De ce insistaţi? Chiar Ioana s-ar supăra aflînd de încercările disperate pe care le faceţi pentru a dezgropa un adevăr ce nu va servi nimănui, nici justiţiei şi nici victimei... Eu nu ştiu nimic despre toate acestea, nici adevărul despre moartea celei al cărei însoţitor am fost, nici amănunte cu privire la cercetările ce le faceţi, totuşi e ceva ce mă deranjează şi simt că-i deranjează şi pe alţi oameni: de ce atîta insistenţă? Cauza e pierdută, în primul rînd datorită Ioanei, fiindcă aşa a dorit ea. Continuînd cercetările, îi sfidaţi memoria. Ce este ruşinos într-o sinucidere? Într-o sinucidere reuşită... De unde dorinţa meschină şi diabolică, în acelaşi timp, de a găsi neapărat un asasin, un vinovat? Cînd adevărul sare în ochi, cînd...

— Nu-l caut pe asasinul Ioanei Scavin, domnule Anton.

— Ah, nu?! Dar în acest caz, ce căutaţi?

— Ascultă, ascultă cu atenţie, domnule Anton: de unde ai aflat dumneata de ultima scrisoare a Ioanei, scrisoarea în care mărturiseşte că se sinucide?

Mă priveşte stăruitor, dar în fond absent; sînt sigur că întrebarea mea îl goleşte pentru moment de gînduri şi cuvinte. Se apleacă uşor spre mine, în vreme ce degetele,

pentru prima dată nervoase în această discuţie, se joacă în neştire cu figurile de şah.

— *Touché,* răspunde în sfîrşit. Atins. Presupun că de cîtva timp deja vă pregăteaţi această întrebare. Acum sînt trecut definitiv pe lista suspecţilor... Care poliţist de meserie ar accepta următorul răspuns, atît de simplu: Despre scrisoarea Ioanei am auzit din întîmplare... Prin oraş se vorbeşte de multă vreme că moarta ar fi lăsat o recunoaştere scrisă. Ar urma imediat întrebarea: Aşa? Şi cine este, concret, persoana care ţi-a vorbit de răvaşul de adio al Ioanei? N-aş şti ce să răspund... Habar n-am, cu destui oameni am vorbit despre asta, se mirau chiar, date fiind relaţiile mele cu Ioana, că nu ştiam nimic.

— Întrebarea ar fi cu totul alta, domnule Anton, întrebarea ar fi: Dumneata, personal, crezi în existenţa acestei scrisori, şi mai ales crezi în autenticitatea şi sinceritatea ei?

— Vreţi să spuneţi că cineva, eventual asasinul, ar fi falsificat scrisul Ioanei? Ar fi prea complicat... Şi apoi specialiştii, grafologii criminalişti... Nu? Se găseşte totdeauna cineva mai deştept decît altul, ierarhia valorilor e nelimitată, nu-i aşa... Vorbesc, arunc cuvinte, de fapt mă zbat în laţ şi zbătîndu-mă nu fac altceva decît să strîng laţul. Ştiu. Vă consideram un om inteligent, sau măcar priceput în meseria pe care o... practicaţi, dar dacă îmi veţi arunca în faţă, acum, aici, că eu am ucis-o pe Ioana pentru ca apoi să las, şi o scrisoare falsă, am să vă arunc de la obraz că sînteţi... sînteţi un...

— Stai. Încearcă să nu spui nimic de care să-ţi pară rău mai tîrziu. Eu nu-ţi întind nici un fel de curse, domnule Anton... Amănuntul cu scrisoarea despre care ai aflat „cine ştie cum” nu mă impresionează. De fapt, asta nu are importanţă, ştiu mai multe lucruri decît îţi închipui, mai

bine spune-mi dacă mica şi naiva povestioară pe care ţi-o voi debita îţi aduce vreo amintire. Ascultă: Dincolo de culmile roşiatice ale colinelor ce seamănă cu un arhipelag... un arhipelag care se scufundă încet în întuneric pe măsură ce coboară amurgul, apare un bărbat cu pălărie neagră... El îmi face semn să-l aştept. Poartă nişte haine uzate, ochii lui sînt obişnuiţi să scruteze depărtările, să înfrunte privelişti îngrozitoare. Acest om pentru a ajunge aici a fost nevoit să traverseze înot fluvii adînci cu ape duşmănoase, rănit, înfruntînd vîrtejuri, fără speranţa reală de a se salva...

În vreme ce vorbesc rar, Fred-Anton se linişteşte şi începe să regrete izbucnirea neaşteptată de adineaori. În schimb nu ascultă atent vorbele mele, e concentrat interior, îşi examinează situaţia. Cînd sfîrşesc, mă întreabă cu detaşare:

— Ce e asta?

— Mă inviţi la dumneata acasă? schimb vorba. Poate ai ceva de băut?

— O percheziţie mascată?

— Eşti un obişnuit al clubului, domnule Anton?

— Joc şah, aici, deseori. Uneori biliard. Plecarea noastră în doi va fi mult comentată, vă daţi seama? Sînteţi un veritabil vînător cu clopoţei, toată lumea vă cunoaşte şi ştie ce hram purtaţi... Pot să vă rog ceva?

— Să salvăm aparenţele?

— Da, să salvăm aparenţele. Am să ies primul, iar în drum spre casă, cumpăr şi băutură ca să-l pot primi cum se cuvine pe omul care-mi aduce necazuri... Aveţi destulă încredere? De altfel, probabil, va fi cineva pe urmele mele, sper... Zece minute mai tîrziu veniţi şi dumneavoastră... Locuiesc pe strada... asta e bună! Mai e nevoie să vă dau adresa mea?

— Nici vorbă că nu e nevoie! O cunosc.

— Eram sigur. Pot să plec?

— Bineînţeles...

Fred-Anton dă să iasă, dar imediat revine.

— Mi-e imposibil să înţeleg... Ce fel de poliţist eşti dumneata, domnule Mocanu? Nu te gîndeşti că aş putea să fug? Sau dacă nu fug, am să şterg, am să fac să dispară urmele compromiţătoare din locuinţa mea... În vreme ce o vizită inopinată...

— Sînt convins că n-ai să fugi şi că nici un fel de urme compromiţătoare nu există în garsoniera dumitale.

— Aş putea, pentru a scăpa de toate necazurile, să urmez exemplul Ioanei... să mă sinucid.

— Oameni ca dumneata nu-şi pun capăt vieţii.

— Am mare chef să te contrazic, în fapt...

— Ştiu, totuşi n-o vei face, măcar pentru simplul motiv că eşti nevinovat...

— Asta e bună! Îmi spui că sînt nevinovat exact în momentul cînd psihologia începea să mi se deformeze... Începeam chiar să cred în vinovăţia mea. Plec...

Fred e vizibil obosit; nu are exerciţiul nervilor. Interiorul său e cel al unui seducător ponderat. Pereţii ţin în spate o singură femeie goală; în colţul dinspre răsăritul soarelui poleiala în aur şters a unei vechi şi frumoase icoane încălzeşte camera, mai mult prin sugestie... Serviciul de coniac e fantezist şi poartă marca firmei Moser.

— Tot ce am făcut azi seamănă cu o retragere, nu-i aşa, domnule Mocanu? Un lung şir de eschive, majoritatea nereuşite...

— Chiar şi vorbele acestea ar vrea să fie o eschivă, mi se pare...

— Sînt un spadasin lipsit de talent, ce să fac? Nu-mi place să lupt, toată viaţa am evitat prilejul de a avea confruntări decisive, fiindcă nu cred într-o echitate a adevărului, a sorţii... De obicei învingătorul e hotărît anapoda, la întîmplare, fără să fie numărate rănile şi măsurat sîngele scurs...

— Fiindcă veni vorba de răni, de unde ai statueta din spatele meu?

— Ah, vedeţi şi cu ceafa?

— Hotărăşte-te dacă mă tutuieşti sau nu... Statueta am observat-o cînd am intrat.

— Dar de ce „fiindcă veni vorba de răni”?

— Fiindcă statueta îl reprezintă pe înotătorul rănit.

Fred cercetează cu atenţie mica piesă de bronz aşezată pe un *secretaire,* mirat, ca şi cum ar vedea-o pentru prima dată.

— Ciudat! Am cumpărat-o fără să mă uit la ea, voiam să-i fac o surpriză Ioanei. Dacă mi s-ar fi spus că am în casă un „înotător rănit”, aş fi negat cu convingere...

— Ioana nu ţi-a vorbit niciodată despre înotătorul rănit?

— Niciodată, vă asigur.

— Atunci de ce ai cumpărat pentru ea *tocmai* această piesă?

— Întîmplarea pură, domnule Mocanu. Ei îi plac asemenea fleacuri, ai văzut, avea în casă ceramică de tot felul, statuete din lemn, din metal...

— E adevărat, dar nu-l avea pe înotătorul rănit... Şi cred că l-ar fi dorit mult. Ciudat, cum ai reuşit să-i ghiceşti preferinţele...

— Se apropia ziua ei de naştere... Treceam pe stradă şi deodată văd în vitrină acest bronz...

— Mai ştii magazinul de unde l-ai cumpărat?

— Fireşte. Dar nu înţeleg nimic... Povestea ce mi-ai

spus-o la club... era parcă vorba de un bărbat care a traversat nişte fluvii, rănit...?

— Exact, exact.

— Şi ce înseamnă toate acestea?

— Nu ştiu...

— Aveam impresia că un detectiv trebuie să le ştie pe toate.

— Cînd te-ai văzut ultima dată cu Ioana?

— Reluăm interogatoriul? Prea bine... În ziua morţii ei, dacă admitem că a murit în 17 iunie, sau cu o zi înainte de moartea ei, adică socotim că a murit în 18 iunie. Nu e nevoie să mai puneţi întrebări, continui singur, repet ceea ce am mai declarat. Era aproximativ în jurul amiezii, am văzut-o ieşind din laborator, parcă speriată... Mi-a spus că se simte rău şi pleacă acasă, refuzînd însă să se lase condusă. De atunci n-am mai văzut-o...

— Eroare, prietene Fred-Anton. Ai văzut-o pe Ioana în după-amiaza aceleiaşi zile de şaptesprezece iunie, la ora cinci...

Doar o anumită împietrire a obrazului, brusc îmbătrînit, trădează surprinderea fostului iubit al Ioanei Scavin.

— *Touché!* Atins, pentru a doua oară...

— Povesteşte-mi totul. Dar te rog să-ţi închipui că eu de fapt ştiu cum a fost... Asta te va feri de alte erori.

— Bine, domnule Mocanu. Am să încerc să nu mai comit erori... Mai bem un păhărel? Sigur că mai bem... În anumite împrejurări meseria dumitale devine pasionantă... Dar rar de tot... Cu mine e mai uşor... Cînd am intrat în casă, pe la ora cinci, după cum ai spus, toate uşile erau deschise. Motivul vizitei? Ioana plecase de la Institut bolnavă, speriată... Era normal să văd ce e cu ea. Am găsit-o *dormind,* jur că am fost sigur că doarme, am vrut să mă retrag discret, dar felul în care fusese pus plicul în vaza de

flori mi-a atras atenţia. Am citit scrisoarea şi mi-am pierdut capul... Cred că am fugit... Asta e tot.

— Ce ai făcut cu plicul? L-ai pus înapoi în vază?

— Nu ştiu. În orice caz nu l-am luat cu mine de vreme ce l-aţi găsit... Am fugit, ceea ce este penibil pentru un bărbat... dar eu nu sînt decît un *însoţitor...* Îmi era groază de toate cîte vor urma, într-o secundă mi-au trecut prin cap fazele cercetărilor... amestecul meu... firește, ca prieten al moartei... n-am avut putere decît să fug. Mi s-a părut că pe stradă nu trecea nimeni. Dar am fost văzut, nu-i aşa? Altfel de unde aţi fi ştiut de vizita mea. Cine m-a observat intrînd sau ieşind din casa Ioanei?

— În legătură cu această vizită, crezi, dragă domnule Fred-Anton, că n-ar mai fi nimic de spus? Nu? Şi nimic altceva?... Nimic... Nici chiar despre înotătorul rănit?

— Vă dau adresa magazinului...

— Foarte bine... dar... pentru dumneata ce reprezintă această statuetă a înotătorului rănit?

— Eu nu pricep artele, domnule Mocanu. Doar cînd e nevoie mă prefac că le-aş pricepe.

— Pentru a salva aparenţele, nu-i aşa?

— Pentru a salva aparenţele, exact. Aparenţele sînt totul... Plecaţi? Trebuie să mă consider... arestat?

— Doar în aparenţă, prietene Fred-Anton.

E o după-amiază caldă şi, surprinzător, poate prin sugestie, simt miros de pepene roşu, răcoritor, aromat, cu toate că sezonul pepenilor e încă departe.

La „Braseria Cetăţuii” Neculai pîndeşte ivirea mea, cărunt, tras la faţă, cu marea lui cicatrice în diagonală pe figură, atît de nepotrivită cu întreaga-i înfăţişare.

Toate acestea încep să fie obositoare şi pentru el şi pentru mine. Zilele de pîndă reciprocă se transformă într-un lung calvar, veritabilă luptă pentru eliberarea conştiinţelor, al cărei rezultat rămîne incert, incert, incert...

Aş spune că el, Neculai, este înotătorul rănit, dacă n-aş simţi că înotătorul vine de departe, de sub orizonturi obscure, către care Neculai nu şi-a trimis niciodată gîndul. Poate că mă înşel? O viaţă întreagă urmăreşti o urmă falsă, iar cînd îţi dai seama că ai greşit, cauţi scuze şi justificări.

Există meserii în care greşeala e chiar recomandabilă: poeţii ar trebui să greşească mereu. Greşelile lor la un loc ar alcătui opera, arta lor, şi cu cît ar fi mai mari, cu atît mai interesant ar fi rezultatul.

Chirurgii, anchetatorii n-ar trebui să comită erori. Dar le comit... Oamenii continuă să moară sub bisturiu, sau sub învinuiri închipuite... Şi toate acestea, poate că, iertat fie-mi gîndul eretic, datorită faptului că artiştii, cei care au voie să greşească, n-o fac suficient de convingător, şi o parte din păcatele lor virtuale rămîne neacoperită...

O parte din imensa oboseală acumulată de Neculai mi se transmite mie. Faptul că stau la masa Ioanei, aici unde el n-ar îndrăzni să se aşeze, îl irită din cale-afară, dar simt că trebuie să merg pînă la capăt cu acest joc. Fiindcă e un joc. Esenţialul e în altă parte. Din păcate se pare că, oriunde te-ai afla, esenţialul pare să se fi mutat exact în locul opus.

Singurătatea lui Neculai, acest eventual asasin, mă răneşte şi mă indispune. Nu e nici o mulţumire să urmăreşti un răufăcător nefericit, pedepsit de viaţă încă înainte de a fi descoperit de justiţie. Eşti tentat să joci cavalereşte, să-i acorzi şanse, să-i deschizi portiţe de scăpare, pe care el de altfel nu le va folosi, crezînd că sînt

capcane. Şi de fapt, cel puţin parţial, are dreptate.

Braseria supravegherii noastre reciproce e plină de actori, de redactorii unor reviste literare, de poeţi. Păcatele lor sînt însă mici, nu la înălţimea aerelor pe care şi le dau, şi atunci e de mirare că în locul lor greşesc eu?

Neculai, oricît ar fi de înverşunat, nu-şi permite luxul să mă urmărească în plină zi, decît, eventual, pe străzile de circulaţie. De aceea ies, ascunzîndu-mi un surîs neclar, fiindcă nu ştiu dacă i se adresează lui sau e doar o scuză faţă de mine.

Magazinul pe care mi l-a indicat Fred e într-adevăr greu de găsit. În această parte a oraşului, insulă a burgului de odinioară, există cîteva străduţe ce seamănă leit una cu cealaltă, alcătuind un mic dar diabolic labirint. Îl întreb discret pe unul din vînzători dacă-şi aminteşte de statuetă. Cînd aude, e gata să se ia cu mîinile de cap, şi-mi dau seama că Neculai a trecut şi pe aici, şi nu o singură dată, şi i-a plictisit pe toţi cu insistenţele sale.

— Iarăşi înotătorul! exclamă omul de după tejghea, zvîrlindu-şi braţele către cer. N-avem aşa ceva, nici n-am avut...

Şi aici, ca în orice instituţie, există o anumită ierarhie, de aceea îl caut pe şeful vînzătorului, iar apoi pe şeful şefului. Lehamitea de pe figurile lor e de nedescris. Dar ei sînt plictisiţi întotdeauna, aşa că nu descurajez, insist, aşa cum a făcut fără îndoială şi Neculai, fără a obţine însă ceva în plus.

Plec, întrebîndu-mă dacă Fred a minţit. Nu fac o sută de paşi şi un ins mărunţel mă ajunge din urmă. E responsabilul magazinului, deci, se pare, şeful tuturor şefilor de acolo, şi a ascultat mica noastră discuţie ascuns după cine ştie ce perdea. Vrea să ştie dacă am venit „pe linie oficială”. Dacă da, se schimbă povestea... Îşi cere

scuze pentru nepoliteţea „băieţilor” săi, poate justificată parţial.

Povestea cu statueta le stă tuturor în gît, mai ales de cînd cu domnul cel bătrîn şi maniac cu cicatrice, care vine în fiecare zi şi se interesează de înotătorul rănit. În rezumat lucrurile stau cam aşa. Magazinul lor fiinţează aproximativ de vreo zece ani, iar profilul nu i s-a precizat nici pînă azi. Desface de toate: de la obiecte de artizanat şi mici bibelouri lucrate de meşteşugarii şi artiştii unei cooperative, pînă la brice şi foarfeci.

Acum zece ani, el, actualul responsabil, era simplu vînzător şi într-o zi s-a pomenit cu un client ciudat. Client, un fel de a spune, fiindcă nu venea să cumpere, ci să vîndă. Semnalmentele lui? Scund, trecut de cincizeci, slab, cu o faţă trasă, prelungă, ca de cal. Aducea statueta despre care e vorba, învelită în ziar (tot învelită în ziar a adus-o şi cu ocazia vizitelor următoare). Era greu să te sustragi insistenţelor sale. Spunea că de vreme ce în magazin se vînd obiecte de artă şi statueta sa ar putea fi expusă, doar, doar se va găsi un cumpărător. A promis că va da o treime din preţul obţinut, şi cum nu se mai putea scăpa de el, în cele din urmă statueta a fost aşezată în vitrină unde a şi rămas un an, dacă nu chiar mai bine de un an, pînă ce s-a găsit într-adevăr un cumpărător care a dat suma cerută şi a luat-o.

Responsabilul a trimis o carte poştală pe adresa lăsată: „Hedic Andrei, Curelarilor 18, Loco”, pentru a-l anunţa pe om, pe fostul proprietar al statuetei, că poate veni să-şi ia banii, o sumă neînsemnată de altfel, dar au trecut săptămîni şi nu s-a prezentat nimeni. Mai mult dintr-o pornire de curiozitate, decît din exces de cinste, responsabilul (căpătase între timp această funcţie) s-a deplasat personal, dar la adresa indicată nimeni nu-l

cunoştea pe Hedic Andrei şi nici nu auzise vreodată de el.

Cu asta, povestea părea încheiată. Dar, după un interval de doi sau trei ani, cine intră în magazin, într-o dimineaţă la ora cînd nu prea erau muşterii, dacă nu chiar dispărutul Hedic?!

Corect, responsabilul îi avansează suma obţinută, iar Hedic, după ce o primeşte, scoate de sub ziar statueta, aceeaşi statuetă vîndută în acelaşi magazin în urmă cu doi sau trei ani.

Cică, fiind o amintire dragă, iar situaţia lui financiară îmbunătăţindu-se pentru moment, a răscumpărat-o. Acum însă, fiind din nou în mare impas, ar dori respectuos să-l roage pe domnul responsabil s-o expună iarăşi, spre vînzare. Insistenţele sale erau atît de neplăcute, încît responsabilul a cedat încă o dată „deşi comitea o ilegalitate”; în plus, mai era un ce neverosimil: preţul fixat de Hedic părea atît de scăzut, încît cu greu îţi venea să accepţi că o sumă atît de meschină poate redresa bugetul unui om.

Hedic a plecat lăsînd o nouă adresă, şi povestea s-a repetat. S-a găsit cu chiu, cu vai un naiv de cumpărător care a lăsat bănuţii, luînd statueta, Hedic a fost anunţat printr-o poştală simplă, dar nu s-a prezentat. De astă dată responsabilul nu şi-a dat osteneala de a-l căuta. Şi au trecut din nou cîţiva ani...

Cîteva luni în urmă, Hedic, sau fantoma sa, trece din nou pragul magazinului. Aducînd înotătorul rănit. Istoria se repetă; zice că a răscumpărat-o, însă iarăşi e în criză şi... Refuzul categoric, iniţial, al responsabilului, se toceşte în faţa insistenţelor patetice ale celuilalt. Înotătorul rămîne în vitrină, pînă acum vreo zece zile cînd a fost cumpărat de un domn. Anunţat ca de obicei printr-o carte poştală, Hedic nu s-a prezentat pentru a-şi ridica modesta sumă.

Trăim înconjuraţi de goluri înspăimîntătoare. Uneori le traversăm fără să ne dăm seama şi abia ajunşi în faţa unei oglinzi, paloarea obrazului şi febrila strălucire a ochilor ne avertizează că s-a întîmplat ceva.

Dintr-un astfel de spaţiu vid şi ameninţător, apare Fred-Anton, deconcertat, fără să ştie exact ce s-a întîmplat cu el.

— Domnule Mocanu, din casa mea a dispărut...

Îl întrerup. De fapt bănuiesc cam ce putea să dispară din casa lui şi în plus vreau să profit de starea de comoţie în care se află, de aceea, fără să-i dau vreme să termine, amînînd acest deznodămînt parţial, îl întîmpin cu o întrebare:

— Cînd ai văzut-o ultima dată pe Ioana... vie?

Neliniştea lui se accentuează.

— Am mărturisit, la ora cinci, în ziua de şaptesprezece... Să revenim iar la...?

— Şi din momentul acela n-ai mai văzut-o? Nu?... Ah, nu eşti destul de convingător... Ei bine, ce ţi-a dispărut din casă? Nu cumva înotătorul rănit?

— Ştiaţi?

— Trebuia să presupunem... Cînd s-a întîmplat?

În urmă cu patruzeci şi opt de ore, povesteşte Fred-Anton. Lipsise toată noaptea de acasă, iar cînd s-a întors, în zori, absenţa statuetei i-a sărit în ochi.

Nu-i venea să creadă şi cîtva timp a căutat-o prin locuinţă, tot sperînd că într-un moment de zăpăceală îi găsise alt loc.

Dar, îl întreb, de ce i-au trebuit două zile pentru a se hotărî să vină la mine? Răspunsul lui e confuz, neinteresant. Se simte ameninţat de forţe necunoscute,

deasupra capului său bîntuie furtuni invizibile, dintr-un moment sau altul fulgerul e gata să...

— Nu cumva ai venit să-mi ceri protecţie? îl întreb.

Cînd intrăm la el în garsonieră, se repede la ferestre şi le deschide pentru a goni duhoarea de alcool; într-un colţ cîteva sticle, mai mult goale, arată felul în care Fred-Anton a încercat să gonească incertitudinile ultimelor zile. O agrafă pe covor, un cordon uitat, şi alte mici indicii, îl trădează că nu s-a luptat singur cu incertitudinile, lucru pentru care nu pot decît să-l felicit...

— Domnule Mocanu, sînt un excelent inginer chimist şi în domeniul acesta...

— Domnule Fred-Anton, îţi cunosc calităţile şi te rog să mă crezi: n-am nimic împotriva dumitale... De altfel, în acest moment eşti un fel de reclamant: te plîngi de dispariţia înotătorului rănit...

La aceste cuvinte se aude soneria şi Fred-Anton, nedumerit, introduce în casă un ins care mă caută.

Este colegul meu O. Mă ia de o parte. După scurta discuţie pe care o avem, O. pleacă, iar eu revin în cameră unde gazda mă aşteaptă din ce în ce mai neliniştită. Vrea totuşi să pară degajat şi se interesează dacă necunoscutul e unul din „reţea". Cum nu binevoiesc a-i da explicaţii, preocupat şi eu de cele aflate, face o remarcă asupra secretului profesional şi se pregăteşte să toarne coniac în pahare, pînă cînd îl întrerup propunîndu-i să avem o discuţie cît mai lucidă. Îi spun de asemenea că nu-l voi impacienta cu nici un fel de întrebări, cel puţin deocamdată, ceea ce îl obligă însă la maximum de sinceritate. Dacă nu are nimic de adăugat, plec.

Şi mă ridic.

Brusc speriat, Fred-Anton îmi face semn să rămîn. Ceea ce are să-mi spună nu e complicat dar... Fapt e că de cîtva

timp cineva îi vizitează locuinţa, în absenţa sa. Totul durează de circa zece zile. A găsit urme: o chitanţă mototolită eliberată de casieria hotelului „Corvin” (Drace! îmi zic. Acest Neculai...), resturi de ţigări ieftine, scrum, deranj prin cameră, ca şi cum necunoscutul vizitator nici n-ar încerca să facă o taină din trecerile sale...

— Dar, întreb, în ziua dispariţiei înotătorului rănit?

— Nimic... Nici o urmă în casă, dar...

— Dar?

— Poate o simplă întîmplare... În faţa uşii zăcea un bilet la autobuzul de Ocna-Săcel, o localitate cam la douăzeci de kilometri distanţă.

Îmi întinde biletul, odată cu chitanţa, aceste două corpuri delicte, demne de un surîs... Îi propun să le păstreze, ca amintire, ceea ce-i provoacă remarca, pe care o mai făcuse odată, că aş fi un poliţist ciudat. Îl întreb dacă se gîndise în aceste ultime zile la Ioana. Nu, nu se gîndise, propriile sale spaime umpluseră tot spaţiul...

— Tot spaţiul, domnule Fred-Anton? Chiar şi golurile ameninţătoare ce ne pîndesc? Nu înţelege întrebarea şi la rîndul său se interesează asupra necunoscutului care-l vizitează în taină. Cine e acest om şi ce doreşte?

— Te vizitează doi oameni, prietene Fred-Anton... Ce doresc ei? Poate vor şi ei să afle adevărul... Propriul lor adevăr.

— Ah, există pentru fiecare om un adevăr separat?

— Foarte posibil...

— Şi cum vine asta? Domnule Mocanu, cum vine treaba cu adevărurile separate... Insist să-mi răspunzi!

— Un fel de adevăruri parţiale, poate.

— N-am auzit de aşa ceva.

— Dar de sfîrşitul parţial al lumii ai auzit?

— E absurd...

— E o vorbă a Ioanei: îi plăcea să pomenească despre sfîrşitul parţial al lumii. Nu-ţi aminteşti?

— Nu... Cred că faţă de mine n-a vorbit despre aşa ceva. Cum se face că ştiţi atîtea lucruri despre Ioana? Cuvintele pe care le rostea...

— Şi chiar unele din gîndurile ei...

— Îţi place, domnule Mocanu, să aminteşti mereu despre Ioana, cînd sînt eu de faţa. Parcă ar fi o cursă permanentă...

— O, îmi place să vorbesc în general despre Ioana, prietene Fred-Anton. N-o fac anume pentru dumneata.

— Aveţi uneori un accent prietenesc...

— Fiindcă te simpatizez...

— Din nou o cursă!

— Cîtuşi de puţin. Dacă voi descoperi pînă la urmă că dumneata ai ucis-o, îţi voi căuta şi circumstanţe. Din pură simpatie.

— Capcane, la tot pasul. Nu cheltuiţi oare prea multă momeală pentru un... pentru un şoarece?

— O fac de dragul Ioanei, prietene Fred-Anton. Dacă ai fi numai dumneata în joc, aş fi pus de multă vreme punct, cu toată simpatia...

— Primejdioasă sinceritate!

— Sinceritatea mea?

— Dar a cui? Din ce cauză mi-a fost furată statueta înotătorului? Vrei să spui că nu ai habar? Dar vei încerca să afli?

Îl părăsesc pe Fred-Anton cu toate întrebările lui şi merg să mă întîlnesc cu colegul O. Acesta îmi înmînează actul oficial ce-mi dă posibilitatea să cercetez locuinţa lui Hedic Andrei, la Ocna-Săcel.

O localitate stranie, crîncenă, contorsionată, agăţată de

o vale abruptă ale cărei străzi urcă pieptiş tăiate în piatră nemiloasă, un orăşel ce moare cu încetul de cînd s-au închis minele de sare. La mari intervale, cîte o uliţă se prăbuşeşte în abisurile ce pîndesc dedesubt fostele galerii pe care apele subterane le lărgesc din ce în ce, ramificînd şi amplificînd labirintele tenebroase, cutreierate doar de umbrele morţilor.

Odinioară, sarea scoasă din Ocna-Săcel, celebră prin puritate, pleca în aventuroase călătorii sub coviltirele căruţelor lungi, pe osii de oţel, aprovizionînd bazinul Tisei şi al Dunării din mijlocul continentului. Cărăuşii se întorceau cu bani şi-şi ridicau case frumoase cu cerdac şi acareturi. Din cînd în cînd casele intrau în pămînt, înghiţite de ocnele datorită cărora au răsărit, dar asta era în firea lucrurilor, nimeni nu se speria prea tare, şi supravieţuitorii dezastrelor durau acoperişuri noi, la fel de frumoase.

Uliţele sînt înguste şi răsucite toate spre un fel de centru imaginar, care e de fapt un lac sărat cu apele calde, foarte adînc, fără fund zice-se. De fapt majoritatea nu sînt uliţe, în accepţia obişnuită a cuvîntului, pe aici nu se poate trece nici măcar cu o căruţă, ci adevărate strîmtori între case vopsite în albastru ţipător sau garduri înalte în dosul cărora nu se poate şti cu exactitate ce se petrece.

În casa lui Hedic caut un semn şi un stimulent care să mă împingă înainte, dincolo de aureola oarbă a înotătorului rănit care mă ţine în loc, mă împiedică să mă apropii de esenţial.

Şi esenţialul pentru mine e să aflu totul despre Ioana.

Casa aceasta, spre care mă conduce un funcţionar local avertizat de sosirea mea, atîrnă deasupra unuia, din cele cinci sau şase lacuri sărate, mai bine zis prăpăstii fără fund, gata să se prăbuşească odată cu prima lunecare de

teren. Unele dintre lacuri sînt vechi poate de sute de ani, altele de dată mai recentă şi toate s-au născut prin cataclism. În timpul verii, orăşenii vin să-şi tămăduiască aici mădularele reumatice; chiar sub ferestrele lui Hedic zăresc cîteva cabine la care ai acces contra unei jumătăţi de leu. Oricine poate să înoate uşor în apa aceasta fierbinte şi grea. Oricine... chiar şi un înotător rănit...

Corpul lui Hedic Andrei zace neînsufleţit în odaia cea mare, şi abia arunc o privire către obrazul scofîlcit al ciudatului bătrîn ce vindea statueta pentru a o redobîndi iarăşi, prin furt. A murit de moarte bună, cum se spune... Ca şi cum poate fi moarte bună şi moarte rea. Medicul îmi dă explicaţii bogate în amănunte inutile. O veche maladie internă a declanşat criza chiar în această dimineaţă, răpindu-mi posibilitatea de a-i cere personal celui dus explicaţii cu privire la ciudata sa purtare, cu privire la relaţia dintre el şi înotătorul rănit, şi dintre înotătorul rănit şi Ioana Scavin.

Medicul legist avea să confirme spusele medicului de circă. Nimic suspect în moartea lui Hedic. Banalul sfîrşit al unui om la fel de banal ca şi moartea sa. Toţi cei care-l cunosc spun la fel. Nici un fel de ciudăţenii, nu era nici scrîntit, nici măcar beţiv.

Dar eu ridic ochii de pe chipul prea puţin arătos al mortului şi văd sus pe dulap statueta înotătorului rănit, căreia nimeni nu-i acordă atenţie, revenită iar la locul ei, şi sînt tot mai convins că omul acesta nu era nici banal, nici simplu.

Dar bănuielile rămîn pentru mine.

Sub privirile nu prea binevoitoare ale rudelor şi moştenitorilor ce s-au ivit dintr-o dată ca nişte ulii, caut, caut cu încăpăţînare, pînă ce feţele ce mă înconjoară devin crîncene, răscolesc singur, sub ocrotirea legii, a

mandatului ce-mi dă dreptul să întreprind această acţiune, cercetez cărţile, fiecare hîrtie, fiecare plic, pînă ce descopăr această scrisoare datată „1945”.

„Dragă Andrei,

Înotătorul rănit, a cărui urmă tatăl tău o pierduse demult şi n-a mai găsit-o pînă la moarte, pentru ca apoi s-o regăsesc eu şi s-o pierd iarăşi, revine pe neaşteptate printre noi. Dar sub ce formă! Ieri am vagabondat toată ziua prin S., iar seara am întîlnit-o pe Marcela, fiinţa cu ochi verzi de care te interesai într-o vreme, şi ne-am dus să dansăm la restaurantul Bonel.

La miezul nopţii s-au stins aproape toate luminile şi în orchestră a apărut o femeie mascată, îmbrăcată în negru, cu un corp superb. Avea o voce impunătoare, ca pentru liturghii păgîne... La început n-am prins prea bine despre ce cîntă (proasta aia de Marcela mă ameţise tot lipindu-se de mine), dar cînd am înţeles deodată cuvintele „înotătorul rănit”, m-am smuls din braţele ei şi m-am apropiat de orchestră să pot auzi mai bine. Nu mă înşelasem! Femeia mascată cînta despre bărbatul care încearcă să traverseze un fluviu, în vreme ce duşmanii aruncă de pe mal săgeţi otrăvite. Să nu crezi că eram beat! Cînd orchestra a tăcut, am vrut să mă apropii de femeie, dar mi-a ieşit în cale Bonel în persoană şi a zis că nu e voie. La început am vrut să fac scandal, însă m-am calmat îndată.

Din cauza Marcelei care începuse să facă mutre, n-am reuşit în planul meu de a o aştepta afară pe femeia mascată, mai bine zis n-am fost suficient de prompt şi mi-a scăpat. Bonel nu vrea să audă de nimic, muzicanţii zic că n-o cunosc fiindcă apare numai din cînd în cînd şi pe neaşteptate, dar jur că o voi regăsi. Voi merge seară de seară la localul lui Bonel, sînt sigur că acolo se petrec

lucruri deosebite. Oricum, înotătorul rănit se găseşte prin apropiere! Te voi ţine la curent, N.”

Seara tîrziu, colegul meu O. mă vizitează la hotel. Are într-o mapă cîteva vechi scrisori, rodul muncii sale de o zi.

Ecourile cu privire la înotătorul rănit coboară în timp, pe spaţii neverosimile. E amintit într-o scrisoare a bunicului lui Hedic şi în alte hîrţoage descoperite mai mult din întîmplare la o verişoară a răposatului, foarte bătrînă şi ea, ce-şi făcuse o manie din a aduna hîrtii de familie pe care le considera compromiţătoare. Visul ei era să-i bage la apă pe toţi, totuşi n-a reuşit să nenorocească pe nimeni, fiind prea proastă. Despre înotător nu ştie nimic. Nimeni din oamenii întrebaţi nu are habar de aşa ceva. Nimeni n-a auzit vreodată de înotătorul rănit, nimeni dintre cei în viaţă, iar statueta n-a atras atenţia nimănui. Am impresia că am scăpat printre degete o taină esenţială, îi comunic acest lucru lui O., care mormăie, fumînd. Mîine mă voi apuca să scormonesc prin dosarele afacerii Bonel. O. mă aprobă. Îl conduc pînă la ieşire, e tîrziu, cînd revin observ că portarul mă urmăreşte cu ochii cîrpiţi de somn.

Ce poate crede un portar de hotel despre un om ca mine? Posibil că lucruri nu tocmai măgulitoare. Rămîn în faţa ferestrei deschise. Neculai nu mai locuieşte aici, şi-a schimbat domiciliul, acum doar eu mai urmăresc luminile nopţii dănţuind pe culmile învecinate, ca un arhipelag... arhipelag efemer născut din întuneric, miraj al clipei prezente...

Acum douăzeci de ani lumea era febrilă, iar legiuitorii grăbiţi; altfel n-ar fi acceptat cu atîta uşurinţă ideea

sinuciderii lui Bonel, doar pentru motivul că a fost găsit în parc cu propriul revolver căzut pe jos, între tălpile pantofilor.

Fotografia s-a păstrat: e clară. Bonel pare un beţivan bătrîn care s-a refugiat pe banca aceea singuratică pentru a profita de răgazul unui somn scurt.

Nu s-a mai trezit din somnul acela…

Ies în evidenţă sprîncenele măreţe negre, care-i dau înfăţişare de insectă uriaşă.

Alături de mort cîteva frunze zadarnice, iar mult în spate, neclare printre trunchiuri, ruinele unei clădiri.

Bonel e singur, atît de singur în fotografia aceea, că pare a nu fi schimbat măcar un cuvînt cu altă fiinţă omenească toată viaţa.

Singurul locuitor al unei planete pustii.

Sentimentul acesta e derutant.

Cele două gloanţe l-au izbit din stînga, lateral, puţin sub nivelul inimii. Incomodă poziţie pentru un sinucigaş!

În expertiza medico-legală se menţionează în plus că focurile de revolver „par” să fi fost trase de la o *anumită* distanţă. Iar unul dintre experţi, care lucrează şi acum în justiţie, mi-a mărturisit că el îşi exprimase şi atunci îndoielile cu privire la identitatea proiectilelor extrase din cadavru. Adevărat că din încărcătorul revolverului lui Bonel lipseau două cartuşe, totuşi pe ţeavă n-au putut fi constatate urmele unor trageri recente. Cu toate acestea, Bonel a fost trecut în rîndul sinucigaşilor. Desigur, mai mult din motive psihologice; situaţia lui părea fără ieşire. În plus, poate că nimeni nu mai avea chef să se ocupe cu maximă seriozitate de moartea unui astfel de ins.

Pentru mine toate acestea au mare importanţă, din mai multe motive, mai ales că deschid lista unei adevărate serii de neconcordanţe ce subminează voluminosul dosar al

cazului Bonel.

Să-l luăm de pildă pe „omul din subsol”, cel care lua în primire victimele. S-a spus că în momentul arestării a opus rezistenţă, fiind un om din cale-afară de viguros – motiv pentru care l-a angajat şi Bonel – o adevărată fiară ce n-a putut fi capturată decît după o veritabilă luptă în cursul căreia ar fi primit o zdravănă lovitură în cap, cu fatale urmări asupra intelectului său.

Internat la un sanatoriu de alienaţi, nu şi-a mai revenit niciodată.

L-am văzut, o namilă căruntă, cu obrazul prăbuşit. Paşnic în general. Poate fi folosit la anumite munci, mătură prin curte, dar sînt zile cînd se mulţumeşte să adune beţişoare. Le strînge în mănunchiuri de aceeaşi lungime, iar seara le culcă sub pernă. Aflu părerea, şovăielnică, e drept, a specialiştilor: boala lui e congenitală, spun ei, aşa s-a născut, puţin, probabil că loviturile încasate atunci, cu ocazia capturării, să fi adus această traumă definitivă.

Dacă acesta e adevărul, nu pot să înţeleg cum a putut Bonel, om de o feroce inteligenţă, să se bazeze pe sprijinul unui cretin, cretin în sensul medical al cuvîntului.

În ceea ce-l priveşte pe bucătarul restaurantului, un oarecare R.M., acesta a făcut lungi ani de puşcărie şi nici după ce a fost liber n-a vrut să-şi recunoască amestecul în tenebroasa afacere. Am conversat îndelung cu el. Acum are o înfăţişare cuminte de *pater familias,* dar cred că nu aducea a zmeu nici în urmă cu douăzeci de ani. Se spune că oamenii cu înfăţişare blîndă sînt cei mai periculoşi, se poate să fie adevărat, fiindcă te înşală mai uşor...

Despre religie, despre obiceiuri vechi, despre actori de pe vremuri şi despre talentul de a învăţa limbi străine am conversat cu fostul bucătar al restaurantului Bonel. La puşcărie, a deprins două limbi, şi a învăţat o mulţime de

lucruri, ca şi Edmond Dantes de la abatele Faria. Pare pătruns de un ciudat echilibru. Nu-şi aminteşte să se fi petrecut lucruri suspecte în subsolul casei Bonel, cel puţin cîtă vreme a fost el acolo: temniţa a făcut-o *pe gratis,* dar faptul nu-l deranjează, nu poartă pică nimănui.

Medicul legist care a participat la ancheta cazului Bonel nu mai este în viaţă; în schimb l-am descoperit pe groparul ce a îndeplinit corvoada de a deshuma din grădina din spatele restaurantului rămăşiţele victimelor, ascunse acolo. Bătrînul îşi aminteşte: a găsit oase, într-adevăr... Dar în legătură cu treaba aceasta are el o părere... pe care mi-a comunicat-o abia după al treilea pahar de rom.

„Dragă domnule profesor şi doctor, ce am dezgropat eu acolo, nu erau oase *noi,* poţi să mă crezi, că o viaţă întreagă tot pe sub morminte am umblat şi mă pricep. Groapa era proaspăt săpată, dragă domnule doctor şi profesor, însă oasele erau vechi, tare vechi...”

Cînd am insistat, cerînd lămuriri suplimentare, a adăugat că osemintele din grădina restaurantului, deşi fuseseră îngropate acolo recent, zăcuseră mulţi ani în pămînt, probabil zeci de ani, dar *în altă parte,* de unde *au fost aduse.*

Deşi nu puteam acorda încredere totală spuselor acestui om, observaţia lui mi s-a părut deosebit de interesantă...

(Neculai)

Ca nişte animale înspăimîntate!...

Nu (mi-am spus), sfîrşitul nu poate fi acesta.

Au trecut multe zile de cînd Ioana a plecat spre Long-Marion. Gîndurile continuă să se fugărească, încercînd să acopere tăioase incertitudini, întregul mărăciniş ce ascunde capcana. Unde ar putea să fie Ioana, dacă nu la Long-Marion-ul ei şi al lui Mag Aurelian, îndepărtatul ţinut despre care amintea cutremurată de nelinişte, cu faţa adînc răvăşită de o amintire teribilă?

Acum, cuvintele ei revin: Neculai, sîntem pîndiţi dinspre Long-Marion! Nu te pregăti, Neculai, să pui întrebări, nimic nu am de explicat.

Toate au trecut.

Simt că se apropie şi sorocul meu: va trebui să plec.

Făcînd cercuri mereu mai mici, Adrian Mocanu se apropie de mine. Mă copleşeşte cu marea sa detaşare de vînător încercat: nu se grăbeşte. Nu se grăbeşte şi totuşi...

Ieri l-am pîndit iar: tocmai intra la vechea mea adresă de pe strada Aurarilor. A avut, bănuiesc, o lungă şi amănunţită convorbire cu doamna Tinuca, fosta mea gazdă. Nu pot să-mi închipui ce i-o fi spus, dar cît îmi pare de rău! Biata femeie, avea atîta încredere în mine: află acum că a adăpostit un ucigaş. Dar nu e sigur. Detectivul meu e plin de surprize: poate nu i-a spus nimic. E o horă blestemată. Jucăm ultimele desfăşurări, şi apoi... Nu pot înţelege ce urme l-au dus pe Adrian Mocanu pe strada Aurarilor. De cînd m-am mutat de la hotel (de teama lui Matei), îmi este mult mai greu să mă mişc prin oraş. Aştept ca Adrian Mocanu să mă înhaţe de pe o zi pe alta.

Dar altceva mă nelinişteşte: înotătorul rănit a dispărut definitiv! Vînzătorii ridică din umeri cînd mă văd, nici unul

nu vrea să mă informeze ce s-a întîmplat cu statueta. Sînt plictisiţi, îngrozitor de plictisiţi şi asta mă face să presupun că mai e şi altcineva care se interesează cu aceeaşi stăruinţă de înotător. Cineva care-mi copiază mişcările şi gîndurile...

Cînd mă încumet să merg pe stradă în plină zi, simt tirul concentric al privirilor: pesemne vinovăţia mea începe să fie cumva vizibilă. Şi alături de mine, undeva în umbră, mai este un om care se teme!

Mi-e frică să rămîn aici!

Mi-e frică să mă întorc acasă!

Toate drumurile par a fi barate cu oameni ce se mişcă paralel cu mine. Cum să trec prin această reţea? Oh, planetă, dulce leagăn al omenirii, încruntă-te o dată şi zvîrle-mă în hăuri...

Azi m-am trezit cînd abia se lumina de ziuă (e miez de vară) şi mi-am strîns pe îndelete lucrurile. Parcă aş fi adunat hainele unui mort pentru a le expedia părinţilor sau urmaşilor săi. Păreau să fie obiectele unui om cu desăvîrşire străin... În ce cameră, în ce punct al oraşului, mai e cineva care, la fel ca şi mine, copiindu-mi milimetric mişcările, îşi face în acest moment bagajele?

Imediat au început să dea semne de viaţă şi ceilalţi doi inşi ce-şi duc zilele împreună cu mine în această vizuină închiriată de la un nevoiaş, la capăt de cartier, într-o bojdeucă strîmbă, cu două camere. În cea de alături locuieşte gazda, un beţivan, împreună cu trei copii şi o nevastă. Banii cuveniţi pentru chirie îi dăm femeii, aşa a fost înţelegerea de la început, fapt care nu ne scuteşte de certuri permanente cu beţivanul. Aici am venit să mă ascund de Matei, de Adrian Mocanu, de...

Ceilalţi doi tovarăşi de cameră sînt tineri, dar tot nişte

nefericiţi. Nu ştiu cum ne-am potrivit aşa, toţi trei la un loc. Unul n-a împlinit douăzeci de ani, îl cheamă T., fost eliminat dintr-o şcoală, pentru nu ştiu exact ce daraveri şi i-a fost frică să se întoarcă acasă. Trăieşte pe apucate, muncind la gară sau mai ştiu eu unde.

Al doilea, P., are cu vreo zece ani mai mult; visează să plece undeva departe, peste mări şi ţări, dar nu e în stare să-şi tîrască hoitul nici pînă la gară. Ambii lenevesc din plin, aproape în fiecare zi, pînă tîrziu, şi speram să-mi pot face în linişte pregătirile de plecare, dar nu ştiu ce anume le-a alungat somnul, ce bănuială, remuşcare sau presimţire.

Acum, treji amîndoi, îmi urmăresc gesturile, cu pumnii sub ceafă, nemişcaţi, cu ochii tulburi şi cruzi...

Sînt un om bătrîn şi foarte obosit. Graniţe şi ziduri, chinuri şi morminte mă despart de ceilalţi doi din cameră, şi nu numai de ei, ci aproape de toţi oamenii de pe pămînt; cu toate acestea, privirile lor mă stînjenesc, mă împiedică, mă mişc între ele ca printr-o reţea de curenţi ucigători, fiindcă aceşti doi oameni, şi ei nişte expulzaţi, îmi sînt ostili prin vocaţie.

Valiza e deschisă, lipită de patul meu, şi-o îndes cu toate mizerabilele nimicuri ce-mi delimitează existenţa, precum şi cu rufăria murdară, pătată de muşcăturile ploşniţelor. PLOŞNIŢE! Iată o realitate ce te poate face să te îndoieşti de înţelepciunea Creatorului, ale cărui fiinţe, de la cele mai mari, la cele mai mici, îşi au fiecare justificările lor, ele alcătuind în ansamblu un uriaş turn viu, elastic şi echilibrat, independent în spaţiul negru, orb şi nesfîrşit, germinînd prin sine continuarea propriei sale existenţe, pînă la un punct, fireşte, pînă la un punct. Dar care e justificarea ploşniţelor? Pe cine echilibrează ele? Ce fiinţe pure şi luminoase, iradiind claritate eternă, au

trebuit compensate pe cîntarul naturii cu oarbele tîrîtoare amorfe, locatare ale penumbrelor murdare?

— Domnule Neculai, mă întreabă pe neaşteptate T., şcolarul eliminat, din patul său sordid, scund, lipit de peretele mucegăit, şi-n vreme ce vorbeşte fălcile i se umflă şi i se dezumflă, ca la broaşte, domnule Neculai, ai omorît un om în viaţa dumitale?

Celălalt, P., dezmeticit oarecum de întrebarea neaşteptată a ălui mai tînăr, îşi cască ochii spre mine, abia întredeschişi pînă acum, linii drepte în prelungire, ca de animal felin la pîndă, în aşteptarea răspunsului.

Prin perete, din camera de alături, se aud bombăniturile şi protestele beţivanului care ar trebui să se scoale, să meargă la lucru. Ce fiinţe luminoase sînt oamenii! Oare nu special pentru ei·, pentru a contrabalansa marea înălţime a sufletului omenesc, or fi fost create ploşniţele?

Ce să-i răspund lui T.? De obicei nu prea conversez cu aceşti colocatari ai mei. Abia schimbăm cîte un salut...

Continui să mă gîndesc la ploşniţe, pînă ce T. îşi repetă cu exactitate întrebarea. Mi-e teamă să ghicesc o vagă insinuare în cuvintele sale.

— De ce te interesează dacă am ucis, băiete? Ce-ţi pasă ţie? Sigur că am ucis... Am fost pe front. Acolo, fiecare primeşte o armă, pentru a ucide.

— Am visat că aţi fost arestat, domnule Neculai.

P. rîde răguşit. Răspunsul mezinului îl satisface perfect. Din cînd în cînd, el, P., aduce aici în odaia noastră o fetişcană fragilă cu ochii puţini oblici; poate o elevă. Toate drumurile sînt presărate cu cioburi. Cu ploşniţe.

— Au venit să vă ridice de aici, îşi explică visul T. Trei au fost şi cînd l-au luat pe tata, noaptea... De atunci, cînd visez cu arestări, văd totdeauna trei oameni, doi în civil,

unul cu epoleţi. Numai că tata nu era dintr-ăia... ştiţi...?

— Era, mă, era, şi bine că l-au... intervine P. şi iarăşi rîde. Dacă ar fi după mine, i-aş aresta pe toţi şi i-aş îngrămădi în ţarcuri de sîrmă ghimpată, pînă s-ar roade între ei.

Mă studiază cu răutate:

— Ne părăseşti, coane Neculai? O iei din loc?

Bagajul meu e gata şi ies însoţit de rîsul lui P. Adrian Mocanu încă n-a ajuns pînă aici, nu mi-a descoperit ultimul refugiu, dar precis dibuie prin apropiere. Las valiza, la ghişeu, la gară, şi scot bilet pentru personalul de noapte. Am mai luat încă vreo patru sau cinci bilete inutile, patru sau cinci, nu mai ştiu, dar de data aceasta voi pleca. Altfel, în scurt timp, mă înhaţă.

Dincolo de peron şinele strălucesc, ramificîndu-se şi multiplicîndu-se în toate direcţiile. Cît de liberi sîntem să plecăm, oriunde! Să nu-ţi vină să rîzi?

În localul fostului birt „Echinox” se vinde şi acum bere, ţuică, vin. Doar că nu-i mai spune ca pe vremuri şi nu văd în asta nici un avantaj. Tot mai bine „Echinox”, decît „Bufetul numărul douăzeci şi unu”. Mi se pare că aici, Ioana l-a întîlnit pe Augustin şi l-a dus, grăbită, spre moarte. Aici am tras eu, imediat ce am sosit în S. şi am descoperit firul ce m-a dus spre Ioana. Într-un fel, tot spre moarte.

Urc, în stînga, dealul din spatele gării, o cărare presărată cu pietre albe, oseminte ale convulsiunilor de demult. Ciudat! Simt, ca în vis, două lovituri în spate, două înţepături adînci, urmate de durere, ca şi cum cineva ascuns ar fi expediat cu precizie în direcţia mea două pietre cu muchii ascuţite, sau... două săgeţi. Dar nu e nimic, sînt complet teafăr, o simplă iluzie. Nu sînt rănit, nu ştiu să înot, şi nu sînt un înotător rănit...

De pe culmea dealului, unde ajung după un efort, se vede cimitirul încercuit de ramificaţiile oraşului, ca de două labe de crab. Ca şi cum oraşul ar voi să înghită cimitirul şi *nu invers.*

Acelaşi vînt răcoros ce coboară din munţi, clatină copacii oraşului şi copacii cimitirului. Mormîntul Ioanei se află undeva în partea de miazănoapte. E un prilej de a-mi lua rămas bun de la ea, nu-i aşa?

Cum e încă foarte de dimineaţă, soarele nu s-a ridicat sus pe cer, razele sale, oblice, nasc focare de lumină şi goluri ceţoase, pînă la zidul orizontului, cu scăpărări dureroase dănţuind pe munţi, deasupra acestui schimbător arhipelag... arhipelag necunoscut, pe care îl voi părăsi.

Cîteodată Ioana pronunţa un cuvînt misterios: AXIX!!

E seară. Trenul meu o ia din loc peste vreo douăzeci de minute. Îmi scot bagajul şi ies pe peronul aproape pustiu. Cu trenul acesta nu pleacă aproape nimeni, niciodată. O garnitură inutilă, parcă anume pusă în mişcare pentru Oamenii-Invizibili. La un capăt al peronului doi călători întîrziaţi sprijină cum pot bolţile singurătăţii. La celălalt capăt, doar o siluetă neclară, un îndrăgostit sau un beţiv... Va trebui să trec prin dreptul său şi acest gînd mă nelinişteşte.

Mă opresc şi mă reculeg.

Nimic deosebit, *acolo nu e nimeni:* un îndrăgostit sau un beţiv. Atunci de ce mi-e frică să înaintez în direcţia lui? Mai bine m-aş întoarce în oraş, e poate prematur să-l părăsesc, *sfîrşitul nu poate fi acesta...* Voi adăuga încă un bilet teancului de cartonaşe nefolosite.

Aceleaşi gînduri, ce mă împiedică să înaintez, îmi taie şi

retragerea. Acum e acum! *Singuraticul din capătul peronului e Adrian Mocanu şi mă aşteaptă.* Să continui să mă prefac? L-am recunoscut din prima clipă; mă aşteptam să ne întîlnim aici... În orice caz m-aş fi mirat să se întîmple altfel...

Acum înaintez încet în direcţia lui, ca pentru a arăta că n-am intenţia să fug şi că, în fine, mă predau. Mă opresc la cîţiva paşi, scrutîndu-l, dar detectivul nu reacţionează în nici un fel. Absent, priveşte în altă parte. Dar eu nu pot crede că prezenţa sa la gară e întîmplătoare! Mai uşor aş accepta că aici ne-am dat întîlnire, încă *înainte* ca eu s-o fi ucis pe Ioana. În sala de aşteptare e cald. Aştept. Va veni după mine? Mai sînt doar cîteva minute pînă la plecarea trenului. Rămîn singur, în tot acest timp, neînhăţat, şi în cele din urmă ies iar.

Adrian Mocanu nu mai e nicăieri, dar după ce mai merg puţin îl descopăr în dreptul ultimului vagon al trenului. Din nou apariţia mea îl lasă impasibil, dar eu nu am curajul să înaintez. Rămînem la o anumită distanţă unul de celălalt şi în acest timp vagoanele lunecă încet prin faţa noastră. Rămîn în mijlocul peronului măturat de o adiere rece. Aştept. Aştept. Nu mă arestează, dar nici nu mă lasă să iau trenul. În cele din urmă se iveşte printre vagoane şi face un ocol. Încet, preocupat, absent, ca şi cum n-aş şti că în centrul cercului pe care-l descrie, cu o rece virtuozitate, mă aflu eu. Aşa s-a apropiat de mine Adrian Mocanu: făcînd cercuri tot mai mici.

Nu pot să înţeleg aceste menajamente *finale,* care la drept vorbind nu mă cruţă din nici un punct de vedere. Are unele îndoieli? Mă crede insuficient pregătit? Sau îşi continuă vechiul joc, amuzat să deguste şi să prelungească minutele de triumf? De ce mă lasă să aştept? Singur, de bună voie nu merg la el, am înlăturat acest gînd. Măcar la

sfîrşit să nu mă dovedesc slab. Peronul începe să se populeze de Oameni-Invizibili, şi iarăşi nu înţeleg bolboroseala lor sinistră... Am să beau. E dreptul meu, în aşteptarea clipei adevărului. Iar Adrian Mocanu poate să vină în orice moment pofteşte. Ah, încep să-l înţeleg; el nu vrea să se murdărească, a trimis după nişte inferiori, şi abia aceştia mă vor înhăţa... Cîteodată Ioana...

Cînd venea la „Echinox", Ioana se îmbrăca în negru...

Acum birtul se goleşte încetul cu încetul. E tîrziu şi încă sînt liber. Poate că Adrian Mocanu doarme de mult... Să-mi închipui că numai întîmplarea l-a adus în această noapte la gară? În oraşul Ioanei nopţile sînt lungi şi apăsătoare. Nopţile sînt grele, populate de Oameni-Invizibili. Aşa sînt nopţile într-un oraş ca acesta...

Ameţeala alcoolului îmi stinge privirea. Cerule! Care e justificarea ploşniţelor?

Ioana... Pleca de acasă dimineaţa şi totdeauna făcea un mic ocol în drum spre Institut. Ştiu, fiindcă am urmărit-o. Înţeleg acum că ocolul îl făcea pentru a trece prin faţa vitrinei cu înotătorul rănit... Sînt halucinaţiile beţiei... *Adrian Mocanu stă la uşa cîrciumii şi se uită ţintă la mine...*

Ioana avea un mers de regină. Ce s-o fi gîndit fratele meu, Augustin, cînd a înţeles în ce capcană a...? Şi-o fi spus: de dragul acestei femei merită să mori. Este ora de închidere şi ies. Trebuie să trec un pod... Neapărat să trec un pod... Aici, prin apropiere, lîngă gară e un pod înalt, iar sub arcadele lui curge apă adîncă, întunecată, liniştitoare... Cine înoată prin apa aceea? Cine va cădea de pe pod? Adrian Mocanu, care m-a pîndit, se ţine scai de mine. El nu mă lasă să merg spre pod. Cum am putut să fiu atît de naiv, să cred că doarme? El se află totdeauna acolo unde mă găsesc şi eu. E o lege! Cine calcă legile? De

supravegherea sa n-am să mai scap! Oare nu pleacă vreun tren care să mă ducă departe? Eventual un tren spre Long-Marion...

Domnule şef de gară, cînd îi dai drumul garniturii speciale pentru Long-Marion? Cum? Nu cunoşti această localitate?

Ha! Localitate! Domnule şef al gării... al tuturor gărilor, eşti un...

Asta e bună, sînt beat şi cineva mă conduce pe stradă... mă duce de braţ... şi acest cineva nu e altul decît Adrian Mocanu.

Domnule detectiv! În sfîrşit aţi binevoit să mă arestaţi? Era şi timpul! Dar cum de vă murdăriţi mîinile dumneavoastră cinstite, atingînd braţul unui ucigaş? De ce n-aţi trimis nişte „băieţi" să mă înşface şi să mă cazeze, deocamdată, în „camera de trezire"?

Domnule detectiv, vedeţi împrejurul nostru şiruri-şiruri de...?

Nu e decît ora unsprezece. Deodată îmi revin. Nu ştiu exact cum am ajuns de la „Echinox" la „Braseria Cetăţuii", în faţa unei cafele. Stau *la masa Ioanei, pe scaunul Ioanei.* Împrejur, lume puţină. Un ospătar s-a aşezat în apropiere, obosit, şi se uită la mine. Îi fac semn să se apropie. E tare transpirat sub braţ, picături de sudoare îi lucesc în mustaţa rară.

— Cum am ajuns aici?

— Aţi fost adus...

— Eram foarte beat?

— Cam aşa ceva...

Nu e binevoitor, nici ursuz. E indiferent. Puţin îi pasă de un bătrîn beat, cu cicatrice în diagonală pe figură.

— Unde e domnul care m-a aşezat la masa *asta,* pe

scaunul *acesta?*

Ridică din umeri şi se îndepărtează. Mai uşor aş lega o conversaţie cu un Om-Invizibil. Tot timpul trăiesc sub impresia că Ioana n-a murit. Că dintr-o clipă într-alta trebuie să intre pe uşă. Va veni să-şi ocupe locul ei de totdeauna, puţin mirată că am îndrăznit să mă aşez *eu* aici. Văd sprîncenele înălţate şi întreaga faţă frumoasă şi ironică, străluminată interior de flacăra unui sublim dispreţ. Cît de mult m-am temut de dispreţul Ioanei! Dar cuvintele sînt calde, apropiate sufletului meu...

— Bună seara, dragul meu Neculai, iarăşi ne întîlnim... Fiindcă cei ce s-au întîlnit odată şi s-au iubit mult, ori s-au urît cu înverşunare, sînt mereu hărăziţi unor alte şi alte întîlniri. Nu-mi explic de ce, dar aceasta este concluzia unor lungi observaţii... Ce faci, dragul meu Neculai?

— Bună seara, urmaşă a vrăjitoarelor arse pe rug. Bună seara, Ioana. Eu credeam că te-am omorît...

— Nu ştii că eu nu mor niciodată?

— Ioana, ce s-a întîmplat cu înotătorul rănit? Ai auzit ce te întreb? Ce s-a întîmplat cu...? Ce..... înotătorul...?..... s-a..... ul rănit?

— Îmi permiteţi să iau loc la această masă?

Întrebarea îmi este adresată cu infinită politeţe. O politeţe, ironică, desigur. E Adrian Mocanu. Se aşază şi face un gest de oboseală: mîinile îi cad pe masă, rămîn nemişcate. Şi eu sînt foarte obosit. Întreaga omenire picoteşte de oboseală. Cred că în asemenea momente dezastrul ameninţă planeta noastră! Se poate ciocni dintr-o clipă într-alta cu un corp străin, mare, întunecos, rece, aproape invizibil.

— Dumneata m-ai adus aici?

Detectivul ridică privirea către mine, nişte ochi trişti, încercănaţi.

— Nu ştiu. De ce să te fi adus *eu* aici? Nici nu ne cunoaştem...

După o clipă îl aud parcă spunînd că nu are nici o importanţă dacă ne cunoaştem sau nu. Vorbeşte aproape în şoaptă, puţin răguşit. Pică de osteneală, zice, şi simte nevoia de a bea ceva. E frînt... Şi-n vreme ce simt cum mă recucereşte neliniştea, nesiguranţa (deşi mă împăcasem cu ideea arestării), Adrian Mocanu zice:

— Am o meserie din cale-afară de tîmpită: *urmăresc criminalii...* Ce-ar fi să ciocnim un păhărel?

— Unde sînt criminalii pe care-i urmăreşti? Adrian Mocanu rîde, sumbru.

— Îţi dai seama, criminalii nu sînt nicăieri. Dar să ne cunoaştem... Care e numele dumitale?

Îi spun că mă cheamă Neculai.

— Ciudat, zîmbeşte trist către mine Adrian Mocanu. Am urmărit multă vreme un individ pe care-l chema tot Neculai. Îl bănuiam de crimă...

Sînt la cheremul acestui om care continuă să-şi bată joc de mine, cum a făcut-o mereu pînă acum! Dar felul său ciudat de a mă examina, scurt, la răstimpuri, *sincera* sa oboseală, mă împiedică să urlu: Isprăveşte, isprăveşte, isprăveşte! Pune-mi cătuşele şi du-mă de aici, unde vrei. Ai reuşit să-mi desfiinţezi voinţa... Destul! Şi dincolo de toate acestea...

— Numele meu e Adrian Mocanu, spune Adrian Mocanu.

— Foarte bine, domnule Mocanu. Nu e aşa că am trecut peste un pod?

— Peste care pod? Cînd?

— Cum, cînd? În urmă cu un ceas sau două, mă aduceai de la gară, beat.

— E tîrziu şi nu mă mir că începem să facem confuzii, domnule Neculai... Nu-mi amintesc să te fi adus *eu* de la gară.

— Nu eşti dumneata Adrian Mocanu şi nu sînt eu Neculai, omul pe care-l urmăreşti de atîta timp?

După ce mă priveşte cu atenţie, surîde mahmur, şi-mi cere să facem ordine, pe cît se poate, în amintirile noastre. Sînt eu Neculai, dar un *alt* Neculai, nu cel urmărit. Îl aud:

— Am avut un caz deosebit de complicat... Cuvintele le aruncă uşor, confidenţial, peste masă. Ai chef să asculţi? O femeie cu totul deosebită, Ioana Scavin: a murit... Toată lumea cunoaşte cazul... Multă vreme a plutit incertitudinea: sinucidere sau asasinat.

Îl întreb:

— Acum lucrurile sînt clare?

Urmăritorul meu se mulţumeşte să ridice din umeri.

Îi spun, ca prin ceaţă:

— Astea sînt prostii! E ultima cursă pe care mi-o întinzi, de amorul artei. Eu sînt ucigaşul Ioanei Scavin. Adrian Mocanu surîde. Îl întreb:

— Ai fost vreodată ars pe rug, domnule Adrian Mocanu?

— Nu. În schimb am fost dizolvat în var.

Îi spun că minte. Îl întreb dacă i s-a tăiat vreodată capul.

— Doar mîinile. Acum două secole. Din cauza alchimiei.

Îl apostrofez:

— Domnule Mocanu, îmi ascunzi ceva!

— Şi dumneata îmi ascunzi ceva, Neculai...

Îi spun că sînt ucigaşul Ioanei Scavin şi că o mărturisesc de bună voie. Ce rost mai are să joace comedia cu mine?

— Ce fel de comedie? Dumneata nici n-ai cunoscut-o!

— Am cunoscut-o bine. Dar am şi acum impresia că Ioana n-a murit.

Detectivul îşi schimbă poziţia, se apleacă peste masă:

— Gîndul că Ioana Scavin n-a murit mă urmăreşte neîncetat... E un gînd foarte straniu! Am făcut undeva o greşeală, Neculai. Doar una singură, dar mă tem că esenţială... Aş vrea şi eu să te întreb ceva: *Ai fost vreodată otrăvit*? Ai murit vreodată otrăvit?

Iată-l cum se apropie încetul cu încetul de ţintă!

Simt două arsuri între omoplaţi, ca şi cum cineva ascuns ar fi trimis în direcţia mea două gloanţe... sau două săgeţi bine ţintuite.

— N-am murit niciodată otrăvit, domnule Adrian Mocanu. În schimb, eu am otrăvit-o pe Ioana. Mai e nevoie să-ţi povestesc amănuntele?

Adrian Mocanu clatină încetişor din cap: nu sînt eu veritabilul Neculai, zice, ci doar un chefliu întîrziat care găseşte plăcere să se joace cu vorbele. Dar dacă ţin cu tot dinadinsul, el *acceptă* acest joc. Ce doresc să aflu de la el? Meseria sa e chinuitoare... goană continuă după un adevăr care-şi schimbă forma neîncetat. Chiar aşa zice: care-şi schimbă forma... Adevăr absolut nu este, iar adevărurile parţiale plutesc ca insulele unui arhipelag... arhipelag iluzoriu; din orice punct priveşti, vezi altfel, fiecare insulă îşi schimbă poziţia în raport cu celelalte, de la o clipă la alta... (O imită pe Ioana...) Ce doreşti deci de la mine, Neculai, falsule Neculai?

Mă pomenesc strigînd:

— De ce nu pui punct? Arestează-mă! De atîtea săptămîni faci un joc blestemat! În loc să alergi dumneata după mine, domnule Adrian Mocanu, mă sileşti să fug eu după dumneata! O faci în numele adevărului, ştiu, şi în

numele unui adevăr atît de maleabil, cum singur ai recunoscut, ţi-ai ascuns degetele, prevăzute cu gheare, în cele mai fine mănuşi, dar în spatele fiecărei acţiuni ce-ai întreprins-o se ascunde un rafinament de inchizitor. Tăcuta încăpăţînare, perfida lipsă de grabă, aparentul dezinteres pe care le-ai afişat erau dinainte în aşa fel calculate, ca să mă scoată din minţi, să determine lanţul de greşeli pe care le-am făcut...

Detectivul mătură cu o mişcare a palmei sale fine frazele mele agitate.

— Îţi repet, zice, îţi repet: nu accept, simpaticule interlocutor de miez de noapte, nu accept nici o clipă că ai fi adevăratul Neculai. Adevăratul Neculai, cel amestecat în această tristă poveste, a plecat de mult şi nu mă interesează unde se află şi nici nu-mi pasă de soarta sa. Dar fiindcă văd că eşti la curent cu acest caz, al morţii Ioanei Scavin, atît de comentat şi de răstălmăcit, şi fiindcă nici unul din noi nu se grăbeşte la culcare, şi fiindcă acest local e deschis pînă la ziuă, şi în sfîrşit fiindcă... fiindcă... fiindcă... accept să joci, aşa cum te vei pricepe, rolul adevăratului Neculai. Voi încerca să te tratez ca atare, chiar dacă îmi vei aduce o sumă de reproşuri, ştiu eu, întemeiate? Foarte sincer vorbind, persoana dumitale, persoana veritabilului Neculai, mă interesează stînjenitor de puţin.

Strig:

— Ioana e vinovată!

— Cine ştie...

— Ai spus ceva?

— Cîtuşi de puţin. Tac. Te ascult.

— Ei bine, ascultă-mă, repet: Ioana e vinovată...

— În acest caz, îndoielile lui Neculai...

— De vinovăţia Ioanei nu m-am îndoit nici o clipă.

— Ba da, Neculai are îndoieli... De altfel, a fost la un pas de a se preda de bună voie... A inventat şi o stratagemă curioasă, adresîndu-mi o scrisoare prin care-l denunţă pe Fred-Anton, lăsînd intenţionat în casa acestuia semne şi urme ce duceau spre sine... Printre altele, o chitanţă de la hotelul „Corvin”. Imediat, însă, s-a speriat de pasul făcut şi a fugit de la „Corvin”. S-a ascuns la periferie...

— Mă gîndeam, răspund năuc, că e stupid să cad în plasă chiar aşa de uşor... Ba nu: adevărul e că mă temeam... Încă mă mai temeam... Acum, sper, frica nu mai există. Frica a murit. Frica a început să moară în clipa cînd Oamenii-Invizibili... Ba nu: frica a început să moară în ziua cînd haita asmuţită de Mag Aurelian împotriva mea...

— Ce greşeală! Mag Aurelian n-a asmuţit pe nimeni împotriva lui Neculai.

— Roţile căruţei, încărcate cu pietre, mi-au frînt trupul şi au trecut peste faţa mea... Mag Aurelian, la îndemnul Ioanei...

— Iarăşi le încurci! Mag Aurelian, la rîndul său, era convins că Ioana l-a aranjat pe Neculai. Dar lucrurile s-au petrecut altfel. Ei doi, pictorul şi cu Ioana, au plecat fără să pună la cale nimic împotriva lui Neculai. Banda care l-a maltratat nu avea nici o legătură, nici cu Mag Aurelian, nici cu Ioana. Am elocvente mărturii în acest sens.

— Cum ai putut să afli?... Ioana m-a părăsit pur şi simplu, fără să...? Nu se poate! Tot Ioana l-a dus la moarte pe fratele meu Augustin...

Omul din faţa mea surîde, parcă, batjocoritor. Îl aud:

— Augustin trăieşte. E sănătos. A fost o vreme preot, apoi, pe neaşteptate, s-a călugărit. Continuă să-şi ducă zilele, izolat, într-un schit din nordul Moldovei.

— Dumneata... Dumneata, domnule Adrian Mocanu,

eşti iresponsabil... sau chiar nebun! Cum poţi să spui aşa ceva? Fratele meu e mort... Oamenii care au pierit inexplicabil în pivniţele restaurantului Bonel...

— Nici un om n-a fost ucis acolo, falsule Neculai. Trebuie să afli măcar acum adevărul: Bonel aranjase un simulacru de mari proporţii.

— Încep să-mi pierd minţile... Ioana pronunţa un cuvînt ciudat... AXIX!! Spui că fratele meu trăieşte... În ce loc?

— Neculai n-are decît să-l caute singur. Eu am altceva de făcut.

— Şi atunci ce se întîmpla cu oamenii dispăruţi în pivniţele lui Bonel?

— Nimic. Li se pierdea urma. Atîta tot.

— Pretinzi cu toată tăria că Augustin, fratele meu... n-a fost ucis acolo? Cine a fost ucis?

— Ţi-am mai spus-o: nimeni.

Adrian Mocanu e în faţa mea, aici, în această clipă; e singura realitate în care cred. Comunicarea dintre noi e indirectă, prin ricoşeu, fiindcă el continuă să vorbească despre Neculai ca despre un om absent, eu fiind, eventual, doar un fel de reprezentant al său. Nu încerc să înţeleg de ce se încăpăţînează să facă acest joc. Ce-mi tot spune despre Bonel? Că acesta se specializase „în dispariţii”... Îl întrerup mereu... Mi-e imposibil să-l urmez în toate cotiturile pe care le face, parcă anume pentru a mă deruta. Dar nu-l înţeleg bine, din cauză că mă gîndesc la altceva. La Ioana mă gîndesc. În timp ce urmăritorul meu continuă să vorbească...

— La restaurantul Bonel şi bine ar fi ca şi adevăratul Neculai să afle acest lucru, la restaurantul Bonel, *n-a fost omorît nimeni.* Majoritatea, înţelegi dumneata, majoritatea celor „momiţi” de Ioana şi strecuraţi în subsolul localului erau prieteni de-ai lui Bonel... Ei trebuiau să dispară.

— Nu înţeleg!

— Te prefaci că nu înţelegi, Neculai. Tremuri la gîndul că Ioana ar fi nevinovată. Preferi s-o ştii încărcată cu păcate grele: e justificarea dumitale…

Ciudat că în acest moment renunţă la „celălalt Neculai” şi mi se adresează direct:

— Vorbeşte mai clar, domnule!

— Vorbesc foarte clar. După ce întreaga operaţie s-ar fi terminat, iar Bonel ar fi dispărut la rîndul său, într-un fel sau altul, s-ar fi dat în vileag afacerea, aranjată cu măiestrie. Bonel meditase la mai multe variante. La prima, cea mai sîngeroasă, şi anume că la restaurantul său s-ar fi servit carne de om, renunţase. Rămînea posibilitatea, simplă dar plauzibilă, a jafului, şi cea spectaculoasă (Bonel fiind un fel de romantic, dacă ne putem exprima astfel) a unor experienţe ştiinţifice ieşite din comun. Cred că pînă la urmă omul practic l-ar fi învins pe „artist” (şi ar fi rămas banala variantă a jafului), totuşi Bonel, un visător în felul său, pregătise pentru orice eventualitate şi o altă înscenare: pretinse legături cu nişte anatomişti cărora le livra, cică, părţi ale corpului omenesc, glande, creiere, sau alte mădulare… Asta e partea „romantică” şi cam naivă a afacerii: a rămas chiar şi un *fals jurnal* al lui Bonel, pe care am reuşit în cele din urmă să-l descopăr; aici sînt trecute amănunte cu privire la *victime;* ar fi rămas de asemenea actele celor *ucişi* şi alte hîrtii, precum şi un maldăr de oase îngropate în grădina, restaurantului. Oase omeneşti. Aranjament perfect. Şi astfel mulţi oameni ar fi fost consideraţi morţi.

— Ce interes aveau?

— Naivă întrebare! Există totdeauna indivizi ce au mare interes să dispară. Aminteşte-ţi: războiul abia se terminase, mulţi criminali urmau să fie prinşi şi judecaţi şi

se pare că unii dintre „clienţii” lui Bonel făceau parte tocmai din tagma acestora; unii din ei au fost prinşi şi au plătit: ei confirmă spusele mele, iar Bonel, care a aranjat într-un chip spectaculos „moartea” lor, plănuise să se facă nevăzut (avea motive temeinice!) curînd după terminarea operaţiei.

— Povestea dumitale nu rămîne în picioare: fratele meu Augustin nu era nici răufăcător, nici criminal; el nu avea nici un motiv să dispară.

— Fratele dumitale, actualul călugăr, nu era decît un mic speculant, şi el a căzut *din întîmplare* în cursa Ioanei.

— Cum „din întîmplare”, dacă totul era organizat şi dirijat?

— Dintr-o simplă confuzie, Neculai. Ioana trebuia să-l agaţe de fapt pe omul care stătea alături de Augustin la o masă vecină. Acela era veritabilul *client* al lui Bonel.

— Imposibil! De ce *clienţii* aceştia nu veneau singuri?

— Fiindcă Bonel nu era atît de naiv. După ce ar fi dispărut şi el, ar fi rămas semne lăsate intenţionat, care să ducă spre Ioana. Trebuie să accepţi, oamenii nu vin de bună voie spre moarte. E nevoie să le întindă cineva o capcană. Devine plauzibil. O femeie frumoasă e oricînd o capcană excelentă. Dar conform planului lui Bonel şi Ioana trebuia să fie moartă în acel moment, ca şi cele două ajutoare, „omul de subsol” şi bucătarul. Procuratura n-ar mai fi avut pe cine să ancheteze şi dosarul s-ar fi închis.

— Ioana nu trebuia să accepte acest joc.

— Ioana nu bănuia ce fel de joc e! Iniţial a avut impresia că ar contribui la salvarea unor nefericiţi, pe care pusese ochii vreuna din bandele ce profitau de vremurile tulburi, pentru a opera în voie. Iar în noaptea cînd Alec a dat planul peste cap, avertizînd poliţia că în casa tatălui său se petrec lucruri ciudate – ceea ce era adevărat – (a

făcut-o din gelozie!) Bonel a minţit-o pe Ioana spunîndu-i că toţi oamenii atraşi de ea sînt morţi. În ce scop? Voia s-o înspăimînte, s-o facă să se simtă complice la un şir de asasinate, avea nevoie de ajutorul ei pentru a se ascunde...

— Iar Ioana, auzindu-l ce spune, n-a fost impresionată şi i-a tras două gloanţe în inimă! Nu-i aşa, domnule Adrian Mocanu?

— Nu. Nici vorbă de aşa ceva! Bonel a fost împuşcat în parc, noaptea, de unul dintre *veritabilii* săi clienţi, care miza în felul acesta să păstreze un secret total.

— Dar mai tîrziu Ioana l-a ucis pe Mag Aurelian...

— Degeaba încerci, Neculai, s-o învinovăţeşti... Nici asta nu e adevărat. Casa în care locuiau ei doi, pe malul Dunării, a fost jefuită, iar pictorul, surprins în timp ce dormea, a primit două împunsături de cuţit.

— Şi unde se află acum Mag Aurelian?

— Cine ştie? Presupun că la... Long-Marion...

— Crezi? Mai curînd aş spune că pictorul se află în oraş.

— Oare? Trebuie să fie mort de mult, după părerea mea... Valurile Dunării l-au purtat spre...

L-am întrerupt:

— Cîtva timp am locuit la hotel în aceeaşi cameră cu un bătrîn a cărui înfăţişare...

— Poate! Poate! Dar eu nu m-am ocupat de Mag Aurelian şi nu mă interesează cine e străinul pe care-l confunzi cu...

— Spui că a primit două lovituri de cuţit? De ce nu două lovituri de săgeată?... Asta e ceva care... Dumneata, domnule Adrian Mocanu, spui că Mag Aurelian se află la Long-Marion. Dar Ioana a fost multă vreme urmărită de un om care, parcă, a încercat s-o omoare...

— Eşti sigur că omul acesta n-a fost Neculai?

— Sigur. Eu am ucis-o abia acum. Crimă inutilă...
— Din nou greşeşti. Nu Neculai a omorît-o pe Ioana.
— Altă capcană?!
— Ioana s-a sinucis, Neculai... falsule Neculai.

— Îmi dau seama că nu ştii nimici E nevoie să-ţi explic eu cum s-a întîmplat, domnule Adrian Mocanu... În ziua aceea de şaptesprezece iunie, puţin înainte de amiază, Neculai... adică eu... vezi că începi să mă încurci cu logica dumitale ciudată, eu deci, eu cel de faţă nu altul, aşa cum încerci să-mi propui, continuîndu-ţi jocul blestemat, am intrat în casa Ioanei, am luat sticluţa cu somnifer...

— Fleacuri! Toată lumea ştie povestioara cu somniferul. Adrian Mocanu se întrerupse, parcă în prada unei nehotărîri. Pe urmă reluă lin, cu un zîmbet din cale-afară de trist. Mă informă că Neculai – *adevăratul* Neculai – otrăvind-o pe Ioana, opera o dublă lovitură: plătea poliţa fratelui său Augustin... Se întrerupse iar şi mă examina cu ochii lui obosiţi:

— Ce e cu dumneata?

— Ştii multe, domnule poliţist... am reuşit să murmur. El îmi făcu iarăşi semn să ascult.

— Ai trecut vreodată prin faţa casei în care a locuit Ioana? Îţi aminteşti: e acolo un parc, mai exact colţul unui parc, iar strada face o curbă bruscă... Prin vecini, falsule Neculai, sau să presupunem pentru moment că ai fi adevăratul Neculai, prin vecini locuiesc, despărţiţi doar prin cîteva porţi, despărţiţi de asemenea prin colţul parcului, doi prieteni, doi bătrîni, ambii infirmi: unul paralitic, celălalt cu picioarele retezate. Îşi trec timpul jucînd şah, fiecare acasă la el, comunicîndu-şi mişcările

prin telefon, aşezaţi în fotoliile lor pe rotile. Partidele durează uneori săptămîni, mai ales datorită faptului că paraliticul are obiceiul, dezagreabil pentru partenerul său, dar care s-a dovedit a fi atît de salutar pentru mine, de a se gîndi mult la fiecare mişcare. Aşteptînd mutarea adversarului, aşteptînd prin urmare semnalul telefonului, celălalt jucător se deplasează prin cameră, învîrtind cu palmele marile roţi ale fotoliului său de infirm. Se duce la geam şi urmăreşte rarii trecători. De la fereastra lui se vede perfect, panoramic, locuinţa Ioanei Scavin, cu toate intrările. Acest om, acest bătrîn jucător de şah, a studiat manevrele lui Neculai şi i s-a întipărit în memorie chiar şi înfăţişarea sa, fiindcă, fenomen curios, sărmanii bătrîni al căror univers se reduce la pereţii unei odăi, încep să aibă o acuitate a imaginii, un anumit spirit de observaţie... cred că pe baza compensaţiilor, ca la orbi. Cînd am reuşit să descopăr acest martor ocular...

— Care m-a observat pătrunzînd în casa Ioanei?

— Da, l-a observat pe Neculai intrînd în casa Ioanei, de două sau de trei ori. Însă a ţinut, pînă la un moment dat, numai pentru sine secretul, dintr-un fel de răutate bătrînească. Dar el a văzut mult mai mult. Ghiceşti ce?

Îi răspund că pentru mine toate sînt deosebit de clare. De ce să ne complicăm?

Cu sfială, dar în fond necruţător, Adrian Mocanu răspunde:

— În ziua aceea de şaptesprezece, bătrînul infirm *a văzut-o pe Ioana* pîndindu-l din parc pe intrusul ce pătrunsese în casa ei!

Simt că lovitura mortală începe abia aici, dar, deznădăjduit, încerc să rezist: Cum, Ioana era de faţă? Nu, nu poate fi adevărat! De ce n-a strigat după ajutor? De ce n-a încercat să pună mîna pe intrus?

Aş vrea să nu mai aud răspunsul, care, totuşi, vine!

— Fiindcă, ascultă-mă bine, Ioana recunoscuse în persoana intrusului pe Neculai. Fiindcă se simţea vinovată faţă de el. Fiindcă Ioana nu avea de unde să ştie că în subsolul casei Bonel nu a fost ucis nimeni.

— Nu e adevărat! Nu e adevărat! Nu e adevărat! Dacă Ioana m-ar fi recunoscut... Dacă ar fi lăsat să-i scape cel mai mic semn că-şi aminteşte de mine, aş fi iertat-o pentru moartea lui Augustin, pentru viaţa mea schilodită... Nu ştiam că Augustin trăieşte. Nu ştiam că... Aşteptam din partea ei doar un semn... Era şansa ce i-o acordasem...

Mi-am plimbat involuntar degetul peste cicatrice. Prin ochii lui Adrian Mocanu trecu o sclipire febrilă. Am simţit că amîndoi sîntem la capătul puterilor. Totuşi cuvintele lui ţesură o pînză bizară de îndoială.

— Oh, cine ştie, cine ştie!...

— De ce, dacă m-a recunoscut, aşa cum pretinzi...?

— Te-a recunoscut din primul moment cînd i-ai ieşit în cale.

— La ce bun prefăcătoria ei?

— Credea că e dorinţa lui Neculai să rămînă incognito. Şi în acelaşi timp, urmărea, stăpînită de o veche teroare, toate mişcările sale. Ioana a înţeles scopul sosirii lui Neculai...

— Scopul sosirii mele...

— Bineînţeles... Dacă vrei... Scopul sosirii dumitale... De a face dreptate...

— Vrei să spui că Ioana se temea de mine?

— O îngrozea sentinţa pe care o ştia pregătită...

— Sentinţa... Cît de ciudat mă priveşti, domnule! Şi sentinţa dumitale e de mult pregătită... În timp ce Ioanei, eu îi ofeream toate şansele!

— Dar ce vei zice aflînd că Ioana n-a vrut să se

folosească de bunăvoinţa dumitale?

— N-a vrut? Nu cred! Vrei să mă scoţi din minţi. Conştiinţa... Eu... O avertizam mereu de prezenţa mea!

— Da, ştiu: intrînd în casa ei răsturnai scaunele şi mutai obiectele din loc. Pueril! Ioana punea toate acestea doar pe seama stîngăciei lui Neculai.

— Ioana a avut totdeauna o părere foarte rea despre mine.

— Cînd ei doi s-au cunoscut, imediat după război, poate că Neculai, într-adevăr, nu era decît un fel de tont.

— Dar de atunci m-am schimbat.

— Părerea mea e că Neculai a început să se schimbe abia după ce a întîlnit-o pe Ioana.

— Poate vei pretinde că apariţia ei a fost un fel de binecuvîntare pentru mine?

— Da... Poate...

— Ciudat apărător al legii!

— Acţionînd după lege, ar fi trebuit să-l reţin pe Neculai... Dar l-am lăsat să plece. Dacă sînt îngăduitor faţă de Neculai, de ce să nu-i acord şi Ioanei clemenţa mea omenească?

Mi se pare ciudat să-l aud vorbind despre clemenţă. Îl întreb, cu totul anapoda, dacă bănuieşte semnificaţia unui cuvînt pe care-l pronunţa Ioana: AXIX!! Adrian Mocanu neagă. Îi spun că sînt un om sfîrşit şi că voi pieri ca un criminal de rînd. În fond, sînt arestat, nu-i aşa? De ce, dacă era conştientă de prezenţa mea, de scopurile mele, Ioana, totuşi, a luat somniferul? Doar deplasasem anume sticluţa, speram să observe... Eu, domnule Adrian Mocanu, cred că... nu voiam s-o omor! Cum de n-a observat că sticluţa cu somnifer...

— Fii pe pace. A observat.

— Ce înseamnă să fiu „pe pace”?

— Într-adevăr... Pentru Neculai nu poate fi vorba de pace... Dar Ioana a considerat că pentru ea nu există altă ieşire: a acceptat sentinţa lui Neculai.

— Iarăşi „sentinţa”?! Sentinţa mea? De bună voie?

Adrian Mocanu aprobă grav. Iar eu insist, disperat:

— Ioana ştia că eu am pus otravă în somnifer cu mîna mea?

Adrian Mocanu confirmă. Adăugînd:

— Ioana se considera vinovată, pentru aceleaşi motive, pe care Neculai...

— Dar eu aş fi iertat-o!

— Ioana a lăsat o scurtă scrisoare. Avertiza că se sinucide. A făcut asta pentru Neculai, pentru a-l disculpa. Şi după ce a pus plicul la vedere, s-a pregătit de moarte... *Otrava însă nu şi-a făcut efectul.*

— Nu înţeleg!... Ioana n-a murit?

— Asupra ei a acţionat doar somniferul, iar otrava nu, şi nici un medic, nici un specialist, n-a reuşit pînă acum să explice satisfăcător această întîmplare.

— Nu mă încurca! Nu mă scoate din minţi! Ioana trăieşte?

— Nu: doar ai asistat la înmormîntarea ei... Nu e aşa? În timp ce dormea, aparent moartă, scrisoarea a fost mişcată din locul ei de bătrîna Ida, iar apoi de Fred-Anton care a citit-o, s-a speriat şi a fugit. Cu toate acestea, Ioana încă mai trăia, şi, tîrziu, trezindu-se, a înţeles că puternica otravă pregătită de Neculai o înşelase... Dar nu era femeia care să renunţe la o decizie luată. În toiul nopţii ea pleacă de acasă, azvîrlind din fugă, pe un raft de cărţi, plicul ei mortuar, amănunt care mi-a dat multă bătaie de cap. Îţi dai seama: Ioana nu mai era sigură cum, şi unde, şi dacă va muri, şi se temea de ridicolul sinuciderii neizbutite. Doi oameni au văzut-o pe stradă, după miezul nopţii: se

îndrepta spre locuinţa lui Fred-Anton, ştiind că acesta păstrează acasă, mai mult dintr-un fel de excentrism, tot felul de substanţe, unele dintre ele otrăvuri neiertătoare. Lui Fred îi place să impresioneze femeile (poate chiar cu asta începe manevrele de cucerire...), arătîndu-le otrava, lăudîndu-se că are posibilitatea de a pleca în orice clipă pe lumea cealaltă.

Adrian Mocanu face iarăşi o pauză.

— Ce amestec are Fred...?

— Fred-Anton? El petrecea o noapte nu prea bună, datorită scrisorii citite. Se frămînta, închipuindu-şi-o pe Ioana moartă, singură, aşa că putem presupune ce ochi a făcut cînd a deschis uşa şi a văzut-o.... La rîndul ei, Ioana nu ştia că Fred o vizitase în timpul morţii ei aparente şi citise ultimul ei mesaj. N-are importanţă cum a decurs explicaţia dintre ei! Cert e că Ioana a reuşit totuşi să-l păcălească şi l-a părăsit curînd (depoziţiile celor doi martori care au văzut-o mergînd în direcţii contrare, la mică diferenţă de timp, o confirmă), ducînd cu ea otrava sustrasă din colecţia lui Fred, şi care avea să-i aducă într-adevăr moartea. Abia mai tîrziu Fred şi-a dat seama de adevăratul scop al vizitei nocturne a Ioanei, dar n-a suflat o vorbă. Au început şi pentru el chinurile, la fel ca pentru Neculai: Fred-Anton, păstrător al unui secret de importanţă capitală, se teme să nu fie bănuit; Neculai are remuşcări, deşi încearcă să se convingă de vinovăţia Ioanei... Vinovăţie inexistentă!

L-am întrebat pe Adrian Mocanu:

— Eşti prietenul, sau duşmanul meu?

— Sînt neutru, mi-a răspuns.

— Nu e adevărat! am strigat. Nu eşti neutru! Îi ţii partea Ioanei.

— Crezi? Poate...

— Dar de ce? De ce?

— Aş putea să-ţi dau mai multe răspunsuri... Dar cel mai simplu e: *Fiindcă fără Ioana viaţă este mai plicticoasă.* Înţelegi?

L-am întrebat:

— Eşti sigur că nu sînt eu vinovat de moartea Ioanei?

— Am încercat să adun faptele. Să-mi fac un punct de vedere. Lucrurile rămîn însă destul de încurcate. Mai rămîne punctul de vedere al lui Neculai. Al dumitale, dacă vrei.

— Dar eu am trăit tot timpul cu gîndul că Ioana e vinovată!

— Ştiu. Nu-l condamn pe Neculai. Nici nu-l scuz. Îl las... *singur*.

— Cum e mai rău!...

Adrian Mocanu tace. Încerc zadarnic să străpung zaua în care se înfăşoară.

— Dacă reuşesc să dau de Augustin... Ce să-i spun?

— Nu ştiu.

Îl simt cum se retrage încetul cu încetul. Cum mă părăseşte. Aş vrea să-l opresc. Mi-e frică să rămîn singur!

— Ce l-a determinat pe fratele meu, un om plin de viaţă, să se retragă din lume?

— Încearcă să descoperi, Neculai, falsule Neculai...

— Mi-ai spus că Augustin a făcut într-o vreme pe preotul, undeva într-un sat de munte. Nu cumva s-a reîntîlnit acolo cu Ioana?

— Din seara cînd ei doi s-au cunoscut la „Echinox”, Ioana şi cu Augustin nu s-au mai revăzut. Totuşi Ioana a lucrat cîtva timp ca simplă slujnică la ţară, în casa unui

preot pe care-l chema din întîmplare tot Augustin. Amănunt derutant, pînă ce am reuşit să mă conving că era vorba de alt Augustin. Altfel nimic nu s-ar mai fi putut explica, şi în primul rînd sentimentul vinovăţiei care o tortura îngrozitor pe Ioana. Ea îl ştia pe Augustin mort, la fel ca şi pe celelalte „victime” ale lui Bonel. E motivul pentru care a şi acceptat „sentinţa” lui Neculai.

— Dar poţi să-mi spui, cel puţin, care este adevărul cu privire la înotătorul rănit?

Adrian Mocanu rămîne multă vreme mut. În cele din urmă, se întoarce iar spre mine:

— Fără înotătorul rănit, poate că n-aş fi aflat niciodată adevărul cu privire la Ioana.

— Ah, înţeleg... De fapt, nu înţeleg... Dar adevărul despre înotătorul rănit?

— Nu-l cunosc, răspunde Adrian Mocanu. Dar credeam că-l pot afla de la Neculai...

— Dimpotrivă... eu îmi închipuiam că dumneata...

Adrian Mocanu m-a părăsit. Leneşă, ultragiată parcă în castitatea ei, lumina zilei urcă din abisuri. Undeva pe o stradă paralelă, un om care se mişcă paralel cu mine întîmpină cu acelaşi fior ziua care se naşte. Două lovituri, ca ale unui ţintaş invizibil, îmi zguduie umerii. Dar nu e nimic. O părere doar. Sînt teafăr. Acum începe ora romantică a beţivilor. Îi întîlneşti la tot pasul, rezemînd pereţii, gesticulînd singuri, abia treziţi prin cine ştie ce şanţ, lăpăind cu umilinţă către casă, sau aşteptînd redeschiderea cîrciumilor matinale. Şi aşa, parcurgînd încet tot felul de străzi, nu ştiu cum se face că am strîns în jurul meu vreo trei, patru mizerabili dintr-ăştia şi, simţindu-mă frate cu ei, la fel de pierdut şi definitiv damnat, i-am dus să le dau cîte o ţuică la primul birt

deschis ce ne-a ieşit în cale.

Ei erau confuzi, bombăneau ca în vis, aşa că discuţia noastră merita două parale.

— Voi ştiţi ceva despre înotătorul rănit, fraţilor?

— Huîmm!...

— N-aţi auzit despre aşa ceva... Prin urmare, înotătorul rănit nu există... O fantezie a Ioanei... Să vărsăm o picătură în amintirea Ioanei...

Pe urmă mă descotorosesc de ei. Urc singur scările celor trei etaje. Aş putea să descui ca un tîlhar uşa lui Fred, pentru a-i face o mică surpriză, totuşi sun. Sun pînă ce deschide şi mă examinează cu mutra cîrpită de somn.

— Cine dracu e la ora asta? Ce doreşti?

— Eu sînt.... Neculai...

— Eşti nebun... Lasă-mă să dorm.

— Ioana ţi-a vorbit vreodată de înotătorul rănit?

Mă strecor în garsonieră, profitînd de zăpăceala lui Fred.

— Ascultă, zice, ivindu-se imediat, nu ştiu cine eşti, şi n-am nici un chef să discut despre aşa ceva...

— Trebuie să-mi spui tot ce ştii despre...

— Nu eşti în toate minţile! Pe toţi v-a înnebunit Ioana cu absurdităţile ei!... Înotătorul rănit nu există... În orice caz nu are nici o importanţă! Lasă-mă să dorm!

De la Fred mă duc la doamna S., una din bunele prietene ale Ioanei. O găsesc acasă, pregătindu-se să plece la Institut.

— Ioana v-a vorbit vreodată despre înotătorul rănit?

— Nu înţeleg... Cine eşti dumneata?

— Eu sînt Neculai.

— Nu cunosc nici un Neculai.

— N-are importanţă. Ştii ceva despre înotătorul rănit?

Femeia mă priveşte cu groază, crede că-s nebun, încerc

s-o asigur că nu e precum gîndeşte. Cît sînt de caraghios! Îi smulg mărturisirea: nu ştie nimic despre înotător... Ioana nu i-a vorbit niciodată despre aşa ceva.

Aşa e, îmi zic, plecînd, înotătorul rănit nu există, încerc să mă conving... Între timp s-au deschis magazinele. Le iau la rînd:

— Nu e aşa că n-aţi avut niciodată expusă în vitrină o statuetă care...?

— N-am avut aşa ceva, n-am avut, lasă-ne în pace, omule...

Soarele e sus. Trec prin parc. Aici, împrejurul chioşcului se desfăşoară o paradă a modei. „În concediu folosiţi această modernă fustă-pantalon, completată cu o frumoasă pălărie...”

Cineva îmi taie calea, rîzînd.

— Bunicule, nu-mi cumperi o pălărie?

— Fetiţo, spune-mi, ai auzit vreodată de înotătorul rănit?

— Nu, bunicule... Dar pălăria aceea...

Aşa e, îmi zic. Înotătorul rănit nu există.

Şi iată-mă din nou la gară.

Las în mijlocul peronului pustiu valiza mea mototolită şi merg – pentru a cîta oară? – să-mi scot bilet de călătorie. Fiindcă voi călători. Voi pleca.

Voi pleca.

Cer să mi se dea repede un bilet. O fată îmi zîmbeşte de dincolo de gemuleţul dreptunghiular şi face o glumă, cred că pe seama călătorilor grăbiţi. Sînt un călător grăbit. Odată cu gluma, fata îmi întinde şi cartonaşul ce-mi dă dreptul să urc în tren.

— Domnişoară, aţi auzit de înotătorul rănit? N-aţi auzit, nu-i aşa? Fiindcă înotătorul rănit nu există, îi spun, dar ea nu prea înţelege, şi-mi urează drum bun.

În mijlocul peronului valiza mă aşteaptă. Dar încă de la distanţă observ că o mînă necunoscută a aşezat pe valiză un plic. Nu mă înşel, e un plic. Învîng cu un efort dorinţa de a fugi. Mă apropii, iau plicul pe care stă scris numele meu.

Scot scrisoarea. Iată ce găsesc:

Sînt aici! Ştii bine ca sînt aici!
Înotătorul rănit

Dau să alerg să-l caut pe Adrian Mocanu, dar un gînd ciudat mă ţintuieşte locului.